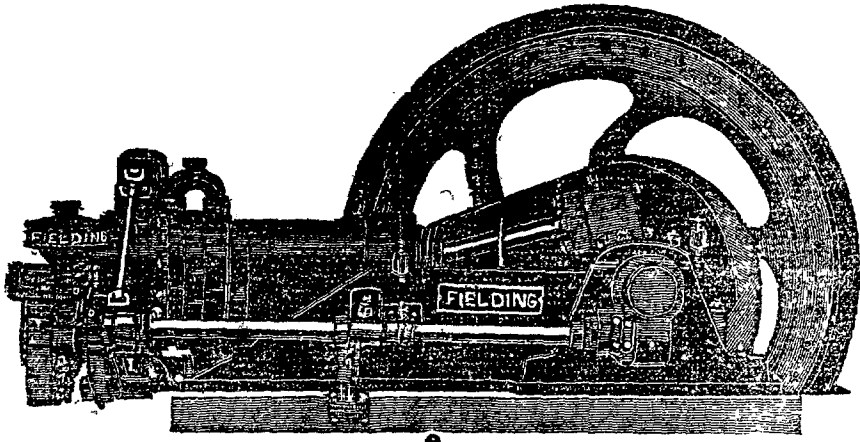

REMOVAL NOTICE. HAMILTON & Co., has been removed from Villivakkam to 158-A, Broadway, MADRAS.

ప్రసిద్ధి కెక్కిన “ఫీల్డింగ్” వేటెంటు శమిడిశర్
క్విక్ స్టార్టింగు క్రూడు ఆయిలు ఇంజను

STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

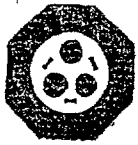
586

యా ఇంజను సుమారు రెండే నిమిషములలో వేపరై జరు చ్చుని సిలిలో నుండగనే స్టార్టు కాగలదు. యెటువంటి క్రూడు ఆయిలుతో నైనను అతిసంతృప్తి కలముగా పనిచేయును. క్రూడు ఆయిలు ఖర్చు బహు స్వల్పము. యా ఇంజనును వడిపించుటకు యెక్కువ సామర్థ్యమును, యెక్కువ అనుభవమును అవసరములేదు.

సోల్ యేజెంట్లు:—

తెలంగాణ డి. యల్. శాస్త్రి ఆంధ్రు కో., పోస్టుబాక్సు నెం 690 రు. 12, తంబు కెట్టివీధి, మదరాసు. పోస్టుబాక్సు నెం 203 రు.

బలహీనము, నరకముల బలహీనము

రక్త శాఖ

8122

మొదలగు వాటికి.

Deschiens' syrup

నిరపున ఉపయోగించుము.

ఇది, ఆరోగ్యమును, బలము, నియంత్రణపడియు, 30,000 వైద్యులు టెస్టుకొనియున్నాము. డిస్సిప్సు, పాలిస్ అను మార్కును, గమనించుము. ఎక్కువను చిక్కను.

లక్ష్మి ఇన్సురెన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్.

1683

10, నిస్ బెట్ రోడ్డు, లాహోరు.

(1924 నవంబరు 28 వ తేదీన 1913 సం॥రం ఇండియన్ కాంపెనీల అట్ట నమూనాపై రిజిస్టరు చేయబడినది.)

అనుమతిబొందిన మూలధనము రూ 10,00,000 చందాలు వేయబడిన మూలధనము రూ 10,00,000

1-11-1924 తేదీవరకు చెల్లించబడిన మూలధనము రూ 88, 255 లు

1-11-1924 తేదీన వసూలుకావలసిన అలాటుమెంటుపై కమి రూ 11,745

మూలధనమునకు పైగానే చందాలు వేయబడినది. వాటాలకు యికముందు దరఖాస్తులు అంగీకరింపబడవు.

బోర్డు ఆఫ్ డైరెక్టరులు

1. లాలా లజపతిరాయగారు, 2. పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ గారు, 3. రాయ జడభగత్ రామ్ గారు, 4. రాయబహదూరు లాలా ధన్ పత్ రాయగారు, 5. లాలా దివాన్ చందగారు, 6. డాక్టరు నిహాల్ చంద సిక్రిగారు, 7. పండిత కె. సంతానంగారు. (మేనేజింగు డైరెక్టరు)

అసాధారణ, అపూర్వవిజయము గలిగినది. మొదటి రక్త మాసములలోనే రూ 14,00,000 లకు పైగానే ప్రవాహవల్న వచ్చి నది. అందరికిని అనుమతమైన పాలసీలు, పాలిసిహోల్డులకు లొంగుకలగజేయునట్టి నియమములు లేవు.

మిక్కిలి నిపుణతగాను, మితవ్యముతోను నిర్వహించబడుచున్నది.

ప్రాస్పెక్టును, ఫారములును, ఇతరసంగతులును ప్రధానకార్యాలయమునకు దరఖాస్తుపంపిన పంపబడును.

పండిత కె. సంతానం (మేనేజింగు డైరెక్టరు)

నుంచి పంపబడి, పూచీగలవారుమాత్రము దరఖాస్తులు ఈ వినివలితానిమునకు పంపుకొనవలెను.

లోకల్ అడ్వైజరు కార్యాలయము, 16, సుంకువాడు కెట్టివీధి, మదరాసు.

Madras Races GUINDY

మద్రాసు పందెములు, గిండి

ప్రారంభదినము

6-12-1924 తేదీ శనివారమునాడు

ప్రారంభమగును

మొదటిపందెము మధ్యాహ్నము 2 గం 30 ని

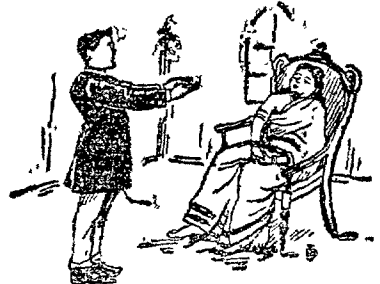
పందెముగల రోజులందు స్పెషల్ బండ్లు బీచి,

పార్కు, ఎగ్జోరు ప్రేక్షకులనుండి గిండికి పోవును.

చెన్నపట్టణములో అన్ని భాగములనుండి మో

టారుబస్సులుకూడ గిండికి పోవును.

మెన్ రిజిము నేర్పుకొనుడు

1416

మెన్ రిజిము, హిప్పటిజము, థాట్ రిడింగు, కాన్ సెక్ ట్రే వన్, అత్యుత్తమ, దూరదృష్టి, దూరక్రమము, మెన్ రిజిము యమన వ్యాధి నివారణచేయు పద్ధతులు విపులముగ, మగ్గుర హితముగ, సుబోధకముగ, లక్ష్యసమన్వితముగ, గురువులేక ఆధ్యాపయోగ్యముగ నుండునట్లు రచింపబడినది.

పెరి ప్రతి 1.కి రు. 1.0-0 పోస్టేజి 0-4.0

ప్రాఫెసర్, సేఖర్, మెన్ రిజిము వలూరు

సిటీ మోటారుపాఠశాల మదరాసు

తెలిఫోను నెంబరు 148

ఇచ్చట మంచి అనుభవముగలవారితో మోటారు బండిని నడుపువిధానము, మెకానిజమ్, మొదలగునవి నేర్పబడును.

మరియు మోటారుబండ్లు మరమతులు, రంగులుచేయుట వగైరా అన్ని పనులును చేయబడును.

యోగ్యతాపత్రములు మంచినిపుణులైన ఆటో ఇంజనీ ర్లచే ఇయ్యబడును.

అన్నివిధములైన ధరలు సరసముగా యుండును. వివర ములు తెలియగోరు డి. కిందివిలాసము వ్రాసుల మును

మేనేజరు,

సిటీ ట్రాక్సికంపెనీ, 1736

2/3 అంపర్స్ కొనవీధి, జి.టి. మదరాసు.

(ప్రాజెక్టు కడపటివీధి)

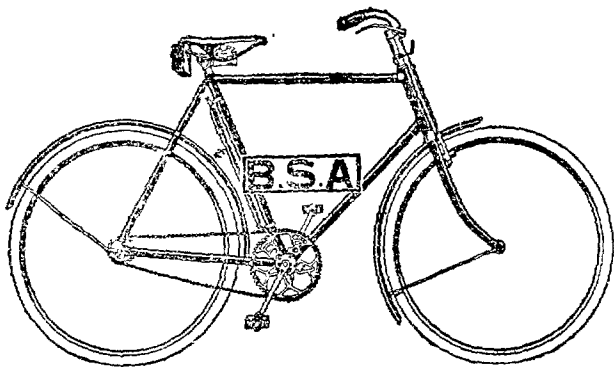
అమృతమునకు తయారుగా వున్నవి

‘అనంద పాపులర్ డైరీ’ పై “1/2” X 4 1/2”
మూత, బత్తాను, పెంసలుతోటి వెల 12 అణాలు
‘జెం’ డైరీ - పై “2 1/2” X 3 1/2”
మూత, బత్తాను, పెంసలుతోటి వెల 7 అణాలు
‘డిట్లీ’ మూత లేనిది వెల 6 అణాలు

Apply to:—
R. Venkateshwar & Co.,
Loane Square, Madras

వస్తువులు ఒక బి. ఎస్. ఏ. బైసికిలు
రూ 180/- లకు మాత్రమే కొనవచ్చును.

ఇది డెస్ లెప్ ట్రైరులు, పరికరములు, ఇన్ స్టాటరు మొదలగునవి
పూర్తిగా గల మిక్కిలి మేలైన 3 వ. బి. ఎస్. ఏ.
మాడలుయొక్క ధర.

ఇప్పుడే కొని పైకమును కూడ బెట్టుకొనుడు.

అడిసన్ అండు కో., లిమిటెడ్., మద్రాసు

దక్షిణ ఇండియాకు సోల్ ఏజంట్లు, ఇంఫోర్టర్లు.

నమ్మకమును క్రొత్తమాదిరి నగలుదొరకు స్థానము
ది ఆంధ్రాజ్యాయలరి మానిఫాక్చరింగు కంపెనీ.

హెడ్ క్వార్టర్లు, బెజవాడ. బ్రాంచి 51, వై నాబాబురోడ్డు, మద్రాసు.

మానవ అనేకరకములు క్రొత్తమాదిరి గాజులు, పెడగొలుసులు, కాసుమలలు అడ్డిగ చైకోలు మొదలు బంగారు నగలు
స్వ, నవరత్నములు వేసిన అనేకమాదిరి అడ్డిగలు, జడబిళ్ళలు, నాగరములు, ఉంగరములు, చంపనములు, పతకము
లు, మొదలగునవిన్ని పెండి రైలుకూజాలు, టంబర్లు, పేలాగిన్నెలు, కాపి పెట్టు మొదలగు పాత్రసామానులున్న అనేక
రకములు కాళ్ళుగొలుసులు, మొదలగు అన్ని వస్తువులు యొక్క సిద్ధముగా యుండును. కాసు బంగారమునకున్న
చాదినేడికని రత్నములు మొదలగువాటికి గారంటి యివ్వబడును. నచ్చనివి వాపసు తీసుకొనబడును.

పాటెట్లు - కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి, శనగపాటికోటయ్య అండు బ్రదర్లు.

కామామృతం

ఒక కేమాత్ర! 1 గంటకే గుణము!!

అలసత్వమున కున్నవారెవరైనా వెంటనే సంసారసుఖము నీయగలరు. 5 దినములు పుచ్చుకొనిన మాత్రములోగలిసి గాని మాత్రము
నకు ముంగు వెనుకలగాని నిద్రలోగాని పోయెడి కుక్రనప్రము దృఢముగా నివారణయగును. మధ్య నపుంసములు, నరముల బల
ము తగ్గినవారు ఈ మాత్రమునే పైకే పూతగా గూడనవయోగించిన మిక్కిలి శక్తివంతులు కాగలరు. అనేకులకు వాడి దృష్టాంతము
చూచిన యాషధము, మియ్య తైరకలు రహస్యముగా సంపాదించును.

అన్యతాశ్రమము, ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

గోదావరి హిందూ సమాజము వారు ప్రచురించిన భగవద్గీత

చక్కని ముద్రణచేసిన, ముందరిమైన లైండు. సాగినైన్ గోదావరి సమాజము వై ముద్రితము. మేల పదిఅణాలు.
ఈ కులభిక్షేరి వచనగ్రంథము వైభవాసమును సుస్వార్థములను తెల్పుచు, ఎల్లరకు నత్తియతోపయోగమై యుండును.
ప్రతిహిందూగృహమునందును నలంకరింపదగిన దివ్యగ్రంథము.
పైపుస్తకములు ఈక్రింది వారివద్ద దొరకును: కార్యదర్శి, గోదావరి హిందూ సమాజం, రాజమండ్రి.
సెంట్రల్ బుక్స్ డిపో, రాజమహేంద్రవరము.

లైంగుటన్ సినిమా,

మాంటు రోడ్డు, మద్రాసు.
29.11.24 శనివారమునండి 5.12.24 తేది శుక్రవారమువరకు
యూనివర్సల్ జ్యూయల్ డ్రాత్రివి 8 వ సీరీస్.
ది లెడర్ ఫుష్టర్స్ నాలగవారము
2 భాగములు
ఆరోసు గొప్పసీరియల్ 49 దినముల ధ
సేవా గర్భర్ కృత్యములు చూడతగినవి. కడపటివారము.

అత్యద్భుత ప్రదర్శనములు
బందరు బుట్టయ్యపేట హాలులో
శ్రీకృష్ణవిలాససభ - తేనాలి
ధర్మార్థము వినియోగించ బడును
శకుంతల 3-12-24 బుధవారం
బ్ర. శ్రీ. యడవల్లి సూర్యనారాయణరావుగారు,
రామదాసు, దువ్యంత పాత్రలను ధరింతురు.
రేటు:— 3, 2, 1, 0—8—0.
మేనేజింగు కమిటీ

సక్సన్ దంతచూరము నోటిలోని సకలవ్యా.
భలను మాస్టరు
పండ్లనోళ్ళు, ఇగుళ్లలో పెట్టుచు చీముకాటుట వాము చీస
లన స్వస్థముగును. నాలుకమీది భాక్కులు తొలగును. ఇదిస్వదేశ
మాలికల ఖరీదుతోను బొమ్మప్రదర్శనములతోను చేయబడినది.
1 డబ్బీ 0.2-0, డజను 1.4-0. టి.ఎస్. స్వామినాథకాశ్రిప్తి,
1191 నం. 1 ఎ. ఆలంగాతా పిక్చర్స్ తిరువల్లికేటి మద్రాసు

రెడ్డి రాణి సచిత్రహాసపత్రిక
సం||ర చందారు 3
మత, సాంఘిక, వ్యవసాయక విద్యావిషయములు చర్చింపబడును.

వారకాంత (నాటకము) విలులయ్య, విట
కత్తెలయ్య అద్భుతచర్యలు,
చివరివర్ణన చదివితీరవలయును. వెల ఆ 12

మిథునానురాగము (పేరుగన్న నవల) వె ఆ 12

గర్వభంగము (గరుడ, బలరామ, అంజనేయ, సత్య
భామ గర్వభంగకథలు గలనాటకము) వెల ఆ 10

వాసంతిక (చెంచునాటకము. చక్కనివర్ణనలు) ఆ 10

ఆంధ్రనామసంగ్రహము (సటిక) వెల ఆ 4

రెడ్డి బ్రదర్లు రాయవరము, గోదావరిజిల్లా

ప్రభాకరశాస్త్రిగారి గ్రంథములు

1. శృంగార శ్రీనాథము శ్రీనాథుని సమగ్రచరిత్ర 2 0 0
2. చాటుపద్య మణిమంజరి 2 భాగము 1 6 0
3. " ప్రభుభాగము 1 4 0
4. ప్రబంధరత్నావళి. 1 8 0
5. మాన్వాళ్ళముచ్చట 0 4 0
6. తంజావూరి ఆంధ్రరాజులచరిత్ర. 0 6 0

మణిమంజరి ఆఫీసు, 3/15 నల్లతంబిపేడి, తిరువల్లి శ్రీశై.

కృష్ణా నందానబ్బు

దీనినివాడుటచే యేలాటిబాధ ముండుతేనే దేహమునం
దేభాగమునందైనను యుండువెల్లుకలను తక్షణమే తీసివేయును.
8 బిళ్లలగుల పెట్టు 1 కి ధర రూ 1-4-0.
8 పెట్టెలను ఒకేదఫా కొనుహరికి ఒక పాం పెన్ పేనా
యినానిగా పంపబడును.

సుందరం అండ్ కో.,
5 భద్రప్రగార్లనుపేడి, పొట్టుచెను, మద్రాసు.

సుందరి లైలము

డబ్బీ 1-కి వెల రూ 0-8-0 వి. పి. 0-13-0
ఒక డబ్బీలైలము విడువక చూచిన ముఖమున ఏర్పడు
మొటిమలు మచ్చలుచూసును. ముఖము కాంతిదోరి, మున్నగా
అర్థమువలె ప్రకాశించును. చర్మము మృదుత్వముకలిగి నాంజూ
తేరును. ఈలైలము మంచిమహాసన గలిగి మోగడవలె నుండును.
అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

ఆంధ్ర రాష్ట్ర రైల్వే సమస్య

1

(నుసర్ల శ్రీ) రామస్వామింగారు

రైల్వే వ్యవహారము

అర్ధశతాబ్దమున కంగములు మామ: వ్యవసాయము, పరిశ్రమ, వాణిజ్యము. నీటిసరఫరాకాని వ్యవసాయంగ ములో చేరినది. రైల్వేకాని వాణిజ్యంగము. ఈరెంటిలోను నీటిసరఫరాకాని భారతావని క్షతమైనది. దేశీయుల అన్న దాహమును సంతృప్తిపరచునది. ఇనుపదారి వర్తక సౌకర్యముల నన్నిటిని యొనగూర్చును. రైల్వేయొక్క మహాపకారము లేక పోలేదు. యుద్ధసమయములందును, దుర్భిక్ష కాలముందును యిను పదారులు ముఖ్యసరములు. ఇంగ్లండు పారిశ్రామిక దేశము గాన అచ్చట రైల్వేలెక్కడ కావలయును. ఇండియా వ్యవసాయ క సీమ యాటచే యినుపదారికన్న నీటిసరఫరా ఏర్పాటు లెక్కువ వాణిజ్యములై యున్నవి. కాని మన ప్రభుత్వమువారు నీటిసరఫరాకు వ్యయపరచునముకన్న యినుపదారికై విశేష ద్రవ్యము సుపయోగింప నిచ్చగించెదరు. ఇందుమూలమున ఆంగ్లల భాగ్యులక్ష్మి వృద్ధియగుటయేగాక మితిమీరినట్టియు అంత అవ సరము లేనట్టియు రైల్వేమార్గమును యిండియాలో పరమమ దేశీయులధనము పోవుటకు మార్గమగుచున్నది. ఇట్లుచుటలో రైల్వేనిర్మించుట దూష్యమనికాదు. ప్రతిగ్రామమునకు ప్రతి ఫిర్యాదు ప్రతితాలూకాకు యనుపదారి నిర్మాణమవశ్యమును వాచము నింద్యమైనది. ముఖ్యముగ ప్రతిజిల్లాకును అత్యంతవ సరమగు చోటులకును రైలుండవలసినదియే. పాశ్చాత్యదృష్టి పొందూ దేశము నింగ్లండుతో పోల్చుచుంటే, ఇండియాలో పదిహేనవనంత్తై బ్రిటులులో 24 వేల మైళ్ల నిడుపుగల యిను పదారిగలదు భారతములో 87 వేల మైళ్ల పొడవైన రైలుమార్గమున్నది. 1922 సం॥ మొదలు రాబోవు పదిసంవత్సరము లకు మరి ఎనిమిదివేల క్రొత్తయినుపదారి (మొత్తము 45 వేల మైళ్లగుటకు) యుండవలెనని రైల్వేవిచారణ సంఘమువారు తీర్మానించిరి. 1928 సం॥ వరకు రైల్వేమీద పెట్టుబడి మొత్తము 669 కోట్ల రూపాయలు. ఇందు 593 కోట్లు ప్రభుత్వమువారి యావియు మిగత 76 కోట్లును సంస్థానాధిపతులయొక్కయు, ప్రయివేటు కంపెనీల యొక్కయు పెట్టుబడిధనమై యున్నది. అనగా నూటి కెనుబదివంతులు సర్కారువారి ధనమును యిరువదివంతులు కంపెనీలయొక్కయునై యున్నది. 1922 మొదలు నూతనముగ వేయవలసిన ఎనిమిది వేలమైళ్ల యినుపదారికిని 175 కోట్ల రూపాయలు వ్యయముకా నున్నది. ఈనూతనరయిల్వేలకై గాక ప్రస్తుతమున్న 87 వేల మైళ్ల యినుపదారిని యింకను సర్వవిధముల మరమ్మత్తు బాగు లు చేయుటకై 800 కోట్లరూపాయలు ఖర్చుపెట్ట నుద్దేశించి నారు. సదరు మొత్తం 45 వేలమైళ్ల ఇనుపదారి 1932 సం॥తో పూర్తియౌనకిది రయిల్వేమీద ప్రభుత్వపెట్టుబడిధనము 1068 కోట్లరూపాయ లగును. ఈమొత్తమును నీటిసరఫరా వ్యయ మొత్తముతో పోల్చిచూచిన హాస్తిమిత్రకాంతరము వార యుండును.

భారతవర్షములో రయిల్వే లీక్రిందివిధముగ విభజింప వచ్చును:—

1. మార్గములు ప్రభుత్వస్వంతములై ప్రభుత్వముచే నడుపబడుట.
2. ప్రభుత్వస్వంతమార్గములే కంపెనీలచే నడుపబడుట.
3. మార్గములకంపెనీలస్వంతములై కంపెనీలచే నడుపబడుట.
4. స్వదేశసంస్థానముల స్వంతమార్గములు ఆ సంస్థానములచే నడుపబడుట.
5. ఇతరములు (జిల్లాబోర్డులు వగైరా)

ఇందులో ఒకటిరెండు విభాగములు ప్రభుత్వ స్వంతములు. వీటికింద 27 వేలమైళ్ల మార్గముగలదు. ఇందు 7869 మైళ్లు సర్కారు దొరతనముచే నడపబడుచున్నది. మిగతది కంపెనీకి కవులు కియ్యబడెను. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు రయిల్వేలను గూర్చి అన్నివిషయములలోను సంపూర్ణాధిపత్యము గలిగి యు న్నారు. సర్కారువారి తణిఖదారుడునచ్చి ప్రభుత్వానుగుణ నియమములు సరిగనున్న వా లేవా యని పరీక్ష చేయవరకును ఒక యినుపదారి ప్రారంభింపబడక పోవచ్చును. కొన్నియిబ్బం కులచే ప్రజాక్షేమముకొరకై ఒకయినుపదారిని మూయవచ్చును. సర్కారుకంపెనీకి కవులుకిచ్చిన మార్గముల విషయములో— కావలసినవచ్చినచో కంపెనీకి బుణమునీయవచ్చును. (ప్రభుత్వము) లేక కంపెనీబుణము తెచ్చుకొనుట కాజ్ఞ నీయవచ్చును. కంపెనీకి ప్రభుత్వమువారు పెట్టుబడిధనముమీద నూటి కింత వడ్డీకి జవాబుదార్లమనిపూచీనిచ్చెదరు. (నష్టమువచ్చినపక్షమునకు కంపెనీ లాభములను ప్రభుత్వమువారి కొకపద్ధతి ననుసరించి పంచిపెట్టుచుందురు. నియమము (ఏర్పాటు) నకు మించిన లాభములు కంపెనీ తీసినచో ఆధనమును కంపెనీ సర్కారు వారి ద్ధరును కంట్రాక్టు ననుసరించి పంపకొందురు. కంపెనీవారు రై

మీకు తెలియున్నా

వేలకువేల బిడ్డల శరీరము క్షయవ్యాధిగల ఆవుపాలు నిచ్చుటచే పూర్తిగా చెడిపోవక నుండినప్పటికిని, అనారోగ్యమును చెంచుచున్నది.

ఈ అపాయములేక తన బిడ్డ ఆరోగ్యముగానున్నదని నిర్ణయించుకొని తెలియును? అపాయములోనికి పోకుండుటయే శ్రేయస్కరము.

బిడ్డకు గ్లాక్సో యివ్వవలెను. గ్లాక్సో పాలను దబ్బిపై గల పద్ధతి ప్రకారము వేడినీళ్లను కలిపి మిక్కిలి సులభముగా తియారు చేయవచ్చును. మరేదియు కొన నవసరము లేదు.

మీ వైద్యుని అడుగుడు.

(3)

గ్లాక్సోచే పాలగురాజుటలుబములబిడ్డలమిక్కిలిజయప్రదముగా పెంచబడిరి
టోకుగా సరఫరాచేయువారు అల్ ఫ్రెడ్ యంగు అందు కో., లిమిటెడ్.
(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినవి.) తపాలపెట్టె నెం. 40 మద్రాసు.

లుమార్గమును సరియగు మరమ్మత్తులో నుంచుట, పనిలోనుంచుట, యింజనలు, వేగములు, జంపెట్టెలు వగైరానూతన సామానులతెప్పించుట వాటిని మంచి మరమ్మత్తులోను పనిలోను నుంచుట, చాలినంతమంది కనిపాండ్రను సమకూర్చుట—(యిది ఆన్నియు యిండియామంత్రి సంతృప్తికి సరిపోవలెను.) కంపెనీలో మార్పుగాని, అభివృద్ధికానీ, కార్యనిర్వహణములో కాని సవరించుట కిండియామంత్రిసర్వాధికారి నున్నాడు. ఒకకంపెనీ మరియొకకంపెనీతో స్వాయము ఒడంబడిక చేయుట, సామానులు మార్చుకొనుట, సపైలుచేసికొనుట, రైలు నిర్ణయించుకొనుట, మున్నగువాటిలో యిండియామంత్రి ఆజ్ఞకు బద్ధులై యుండవలెను. కంపెనీయొక్క రైలును తణిఖిచేయుట, జనాభిర్బులను వీక్షించుట, అవసరమైనచో ప్రత్యేకముగ గవర్నమెంటుడైరెక్టరును నియమించి కంపెనీబోర్డువారు చేయు అన్నిని బంధనలను వ్యతిరేకింపజేయుటకు యిండియామంత్రి కధికారముకలదు. కంపెనీవారి సర్వభిర్బులును యిండియామంత్రి అంగీకారము బడయవలెను.

ప్రభుత్వమును విశేషాధికారములను బట్టియు, నూటికి ఎనుబది కైగ ప్రభుత్వధన ముండుటచేతను కవు లాఖరైన ప్రతియినుపదారి కంపెనీని ప్రభుత్వనిర్వహణముక్రింద వీల తీసికొనకూడదని ఆలోచించగా యామధ్య యొక ప్రభుత్వనియమితరైల్వే యుపసంఘముచే పరిశీతులన్నియు విచారింపబడినవి. అందు సగముమంది సభ్యులు ప్రభుత్వనిర్వహణ మొప్పుతోనిరిగాని మిగత సగముమంది సభ్యులును ఆంగ్లే దేశ నివాసులుగాక భారతవర్ష నివాసుల కంపెనీలచే వ్యవహరింపబడవలెనని అభిప్రాయపడిరి. ప్రభుత్వనిర్వహణమే మంచిదని వారి అభిప్రాయము.

1. రైల్వేకౌన్సిల్లో చాలభాగము ప్రభుత్వముయొక్కది (పన్ను ఇల్లింపుప్రజలది యనుట) గాన యావ్యవహారము కంపెనీ నిర్వహించుట సమంజసము కాదు.

2. కంపెనీ నిర్వహణమునకును ప్రభుత్వనిర్వహణమునకును సమర్థతలో ఒకదాని కొకటి తీసిపోదుగాన,

3. రైల్వేకు పెద్దఖర్చులలో విశేషముగా రాజస్వమునుండి గాని సర్కారీ ప్రభుత్వముచే తేబడిన బుణములనుండి గాని, ప్రభుత్వము పూచీలేనిదే కంపెనీకి బుణము దొరకదుగాన సర్కారు గేరంటీమీద కంపెనీ తెచ్చు బుణమువలనగాని నిర్వహించబడుటకుబట్టి ప్రభుత్వబాధ్యత సంపూర్ణముగ యుండుటచే కంపెనీపాలన సేమాక్రమము లాభములేదు.

(4) ప్రభుత్వస్వత్వ, కార్యనిర్వహణములన గొప్ప లాభములు రైల్వేవ్యవహారానితీలో ప్రభుత్వాధికారవసరములను బట్టి సవరింపగలముండవచ్చునుగాన రైల్వేయ దేశీయ పరిశ్రమల రక్షించుటకారము రాష్ట్రీయపారిశ్రామికాధికారివృద్ధికిని తోడ్పడును.

(5) విపరీతలాభములు వచ్చినపుడు కవులకు కంపెనీ కేమియు ప్రతిఫలము నీయనక్కరలేదు.

(6) పెట్టుబడిలో విశేషభాగముగ (అధికాధికారము లోను, యితరవిషయములలోను) ప్రభుత్వమురై యుండుటచే తను, కంపెనీ తనస్వంత సామ్యువలై స్వతంత్రాధికారముతో నుండవలెదగుగాన కంపెనీ నిర్వహించుకొనుట నవసరము.

1928 సం॥ ఫిబ్రవరి ఎస్సంబ్లీలో యాష్టిండియన్, గ్రేటు పెనిన్సులర్ రైల్వేలు 1925 సం॥ తో కవులఖరైన తర్వాత ప్రభుత్వము వశపరచుకొనవలెనని తీర్మానింపబడినది. కాని యాష్టిండియన్, డౌడ్ రోపిత్ ఖండు రైల్వేలను కలిపి ఒక్కటిగ జేయు అమలులో నున్న ఆలోచనలవలన ఆసమ్మేళనమైన యినుపదారిని ప్రభుత్వనిర్వహణముక్రిందనే యుంచెదకోలేక ఇండియానివాస రైల్వేకంపెనీకి క్రొత్తకవులు నిత్తుకోనియూహ్యము.

రైల్వేనిర్మాణమిక్రింది శీర్షికలతో నిర్వహించబడును.

1. ప్రారంభఖర్చులు : సర్వేకాలతలు.
2. భూమి.
3. రైలుకోడ్డు : సారంగములు,
4. వంతెనలు.
5. స్టేషనులు, అఫీసులు, వసతిగృహములు.
6. సామానులు: యింజనలు, వేగములు, యితరసామగ్రి.

రైల్వేటెలిగ్రాఫుఏర్పాటులు ప్రభుత్వమువారు నిర్మించెదరు కాని కంపెనీవారాంతిక్రై పన్ను శిల్లింపవలెను. సర్వసాధారణముగ సగటున మొత్తం 1 కి నిర్మాణమున కొకలక్షరూపాయల చొప్పునను, యిం బ ను వగైరా సామానులకై యొకలక్ష చొప్పునను యితరఖర్చులరక్షయను మొత్తము 2 1/2 లక్షలు వ్యయమగుచుండును. హిందూదేశములోని 87 వేల మైళ్ల యినుపదారిలోను 18 వేల మైళ్లదారి పెద్దరకము, 5 అ. 6. అం. మరి 15 వేల మైళ్లమార్గము మీటరు 8 అ. 8 8/8 అం. లది. మిగత నాల్గువేలము సన్నదారి 2. అ. 6. అం. మీ

టర్కీలో దాదాపు పెద్దగోడలతో సమానమైనను పెద్దదారికై 471 కోట్లరూపాయలు వ్యయమయ్యెనుగా మిటరుకు 155 కోట్లు ఖర్చుపడెను. అనగా పెద్దదారివ్యయమునకు మిటరు ఖర్చు మూడవవంతున్నమాట. కాని రాబడిలో పెద్దదారివలన 66 కోట్ల వ్యయము వచ్చుచుండ మిటరువలన 24 కోట్లదాని మగుచున్నది. దీనినిబట్టి పెద్దదారియొక్క ప్రయోజనము గ్రహింపవచ్చును. ఈ దిగువరైల్వేకంపెనీలను ఆయాసంవత్సరములలో ప్రభుత్వము వారుకొనిరి:—

1. ఈస్టిండియన్	1879
2. ఈస్ట్రీన్ బెంగాల్	1883
3. సింధు పంజాబు అంకు ఢిల్లీ	1885
4. బొంబాయి అంకు రోహిల్ ఖండ్	1887
5. పూర్వీండియన్	1890
6. గ్రేటిండియన్ పెనిన్సులా	1899
7. బొంబాయి, బరోడా అంకు సెంట్రలిండియా	1905
8. మద్రాసు సవరణసహాయ	1907

1. ఈస్ట్రీన్ బెంగాల్ 2 సింధుపంజాబు ఢిల్లీ 3. బొంబాయి అంకు రోహిల్ ఖండ్ రైల్వేలు మాత్రము ప్రభుత్వమువారిచే నిర్వహించబడుచున్నవి. మిగతవి ప్రయివేటుకంపెనీలకు క్రొత్తకంట్రాక్టులతో కప్పబడియున్నవి. పైరైల్వేవివరములను మన ఆంధ్ర రాష్ట్రమున కన్యాయించి ఆంధ్రదేశరైల్వేస్థితిగతులను ముందుగానుమరి చర్చింతము.

భీమునిపట్టణము

సంగీతసభలు

నవంబరు 26:—

సాలూరువాస్తవ్యులునూ, సంగీత విద్వాంసులునూ నగు బ్రహ్మశ్రీ పట్రాయని సీతారామ శాస్త్రిగారు శిష్యులమేతముగా నీపురికివచ్చి తమయిత్యాగసమాధుర్వంబుగా జాతరంజింపవలెననిరి. 28 వ తేదీ సాయంకాలము శ్రీజగన్నాథస్వామివారి యాలయమున నొకసభయు 24, 25వ తేదీలలో మిడిరెండు సభలును జరిగెను. ఆసభల కన్నిటికిని శాదులు పలువురు వచ్చుచుండిరి.

శ్రీశాస్త్రిగారికి జలత్రగాత్రముల రెండింటిలోను నగు మానవైపువలయు గలరు. ఎందఱెన్ని విధములు పాటలు పాడనియమించినను వినునలేక యున్నయు వాడి రంజింపజేయుచుండును. పాట ప్రారంభించినది మొదలు సమాప్తయగువఱకు సభ్యులు కదిలిపోకుండ రంజింపజేయు శక్తిగలవని చెప్పటం వింతకాదు. వీరు పాడుచుండునపుడు వ్రోతలు తనయమునొందుచుండురు. వీరికి దగరితి సన్యాసము గావించు వారవరులు నిశ్చయించిరి తెలియుచున్నది. మాటునులనున్న యీపురికితెంచి తమ పాండిత్యాదులు వెల్లడించి శ్రీశాస్త్రిగారు పాఠముల కొకవిధమున నుత్తరీత్యాహము కలిగించిరి. వీరికి జయముయొడగు పరమేశ్వరుండు చిరకాలమాయురారోగ్యవిభజులకు నొసంగి రక్షించుగాలి!

విద్యార్థి. దేవరకొండ తామజోగిశాస్త్రి

ఆంధ్రశబ్దచింతామణి

వ్యాఖ్యానము

కర్త:—పారనంది రామశాస్త్రిగారు

ఆంధ్రవాక్యమునందలి ప్రథమకవియగు నన్నయభట్టాచార్యుడు రచించిన ఆంధ్రవాక్యరణమున కిది చక్కని తెలుగు వ్యాఖ్యానము. అనేక ప్రాచీన భారతప్రతులను విమర్శించి నన్నయభట్టు మాత్రములకు సంస్కృతాంధ్రములయందు ఆంధ్ర భారతలక్ష్యములను దాహరించుచు వ్రాయబడిన అపూర్వముగ వ్యాఖ్య. ఆంధ్రశబ్ద చింతామణి నన్నయ కర్తృకము కాదను హరి వాదములన్నియు సప్రమాణముగా ఖండింపబడినవి. భాషాసమయ తెల్లరు ముఖ్యముగా చూడదగిన విశేషము తెన్నియాలవు.— వెల 0-12-0. పోస్టేజీ వేటు.

చంద్రశేఖర శాస్త్రిగారు,

మొదటి భాగము పూర్తి. ముద్రాణము.

రోమహరి డబ్బా 1-కి రు. 0-8-0

ఈ భస్మమును నీటితో కలిపి పట్టించిన రోమములను దునిమిములలో మొదలంటి రాలిపోవును. దీనివలన చర్మమునకు పెక్కుదు, మంటుండు. రోమములు రాలిపోవును అమృతాంజనం డిఫో, మదరాసు బొంబాయి.

చదువదగినది! శ్రీ కృష్ణ చరిత్రము వెలువడినది!

కం. సంపుటములు— చక్కనిపై— సం 1 కి 250 పుటలు ఇందు శ్రీబంకిమచంద్రునిచే సవినయముగ, సప్రమాణముగ వ్రాసిన మహాదర్శనచరిత్రము వ్రాయబడినది. వెల సం 1 కి 1-8-0.

విషయము

ఇది శ్రీ బంకిమచంద్రుని సువర్ణతేజనినుండి వెలువడిన నవరసభరితముగ నవల 250 పుటలు చక్కని పై— వెల 1-8-0.

కావ్యకుసుమావళి

ఇది వెంకట పార్వతీశ్వరకవిశేఖరి ప్రసూతములైన ఆష్టోత్తరశత పద్యములతోలనే విరాజిల్లుచున్నది. రెండు సంపుటములు. సంపుటము 1 కి 840 పుటలు, చక్కని క్యాబిన్లోపై— సం 1 కి రు 1-2-0.

మా చందాదారులకందరము పైసంపుటములు పోస్టేజీగాక సంపుటము 1 కి రు 1-0-0 మాత్రమే.

మేనేజరు, ఆంధ్రప్రచారిణీ గ్రంథమాల, కాకినాడ.

కాలపాడువడ్డి బారువడ్డి జాబితాల

పుస్తకము

వక్తిల్లకున్న, వర్తకులకున్న, వడ్డివ్యాపారస్తులకున్న అమూల్యము

అసలుమొత్త మెంతయైనను యెంతకాలమునకైనను నెల 1-కి రు 100-కి రు 0-8-0 లు మొదలు రు 2-0-0 లు వఱకు 28 విధములగు వడ్డిరేట్లను సాలుసరి కాంపాండు వడ్డితో అయ్యే అసలీఫాయదాలు కలిపి నమొత్తమున నెల 1-కి రు 100-కి 0-4-0 లు మొదలు రు 2-0-0 వఱకు 50 విధములగు వడ్డి రేట్లను బాటువడ్డిలను నెలవీత మెంతయైనను 28, 29, 30, 31 రోజులుగల నెలలలో యెన్నిరోజులకైనను యింటిఅడ్డలు, జీతములు మొదలగునవియున్న కనపర్చబడి యున్నవి. గ్లాజాకాగితములపై ముద్రితము. నిండు క్యాబిన్లోపై— వెల రు 2-0-0 లు. తపాలాఖర్చు ప్రత్యేకము వలయువారు:— వంక సూర్యనారాయణ బి. ఏ., బి. ఎల్. ప్లీడరు, రాజమండ్రి

ఇ స నా ఫె లి మలేరియాకు సిద్ధాపథము

కైవసాకంకెను మేలెడది. ఏలకంటే కైవసా తత్కాలమునకు మాత్రమే జ్వరమును నిలుపును. అంతియేగాని జ్వరమును పూర్తిగా పోగొట్టుటలేదు మరియు అనేకులకు కడుపునొప్పి, నరములు తమస్థానమునుండి తప్పుట మొదలగు దుర్బావములుగూడ గలుగును.

ఇసనాఫెలి మలేరియా పురుగులను నాశనముచేసి, జ్వరగడ్డను కరిగించి, రక్తమును వృద్ధిజేయును. మరియు నరములకు బలమునిచ్చుచు రోగిని మంచి ఆరోగ్యస్థితికి తెచ్చును.

మలేరియా రానీయక అటంకపరుచుటకు ప్రతిదినము ఉదయం, సాయంకాలములందు ఒకమాత్రము సేవించిన చాలను. 15 దినములు పైప్రకారము సేవించిన మలేరియా పూర్తిగాపోవును.

బిడ్డకు ద్రవరూపముగానున్న ఇసనాఫెలిని అనగా ఇసనాఫెలినాను ఉపయోగించుడు.

(3)

ఇండియా, బర్మా, సింగపూరు సోల్ ఏజంట్లు,

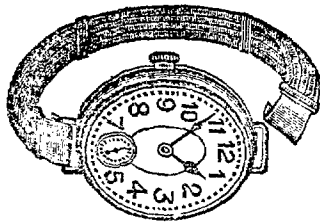
Gorio Ltd.,

Post Box No. 159.

Fort, BOMBAY

WE WANT 1000 OLD WATCHES.

No matter if your old watch needs "fixing" very badly, we want it. We must have 1000 old watches by January 15. Bring us your old watch to-morrow and we will make you a very liberal allowance on it towards one of our new 1924 models. Ask to see our exquisite new models in wrist watches. Dig up your old watch, even if it hasn't been "running" for years, bring it to us and get a liberal allowance towards one of our brand new watches. Silver wrist watch with radium dial. GUARANTEED FOR 2 YEARS. Price Rs. 10-0-0

Messrs. V. A. S. PANI & Co.,

Post Box, No. 17, Madras.

ది ఎంపైరు ఆఫ్ ఇంక్విరైఫ్ అస్సూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్

బొంబాయి

"ఎంపైరు భీమాకంపెనీలో మీరు భీమాచేయుడు"

మిక్కిలి నమ్మకమైనది, ప్రీమియము చాల తక్కువ, హక్కుదారులకు సొమ్ము సకాలమున యివ్వబడును. (2)

గడచిన సం॥ రం బాలస్సుప్రీటుకు, ప్రాస్పెక్టుకు వ్రాయుడు. (548)

జెంగుళూరు ప్యాంచి

152 కమ్యూనియల్ విధి

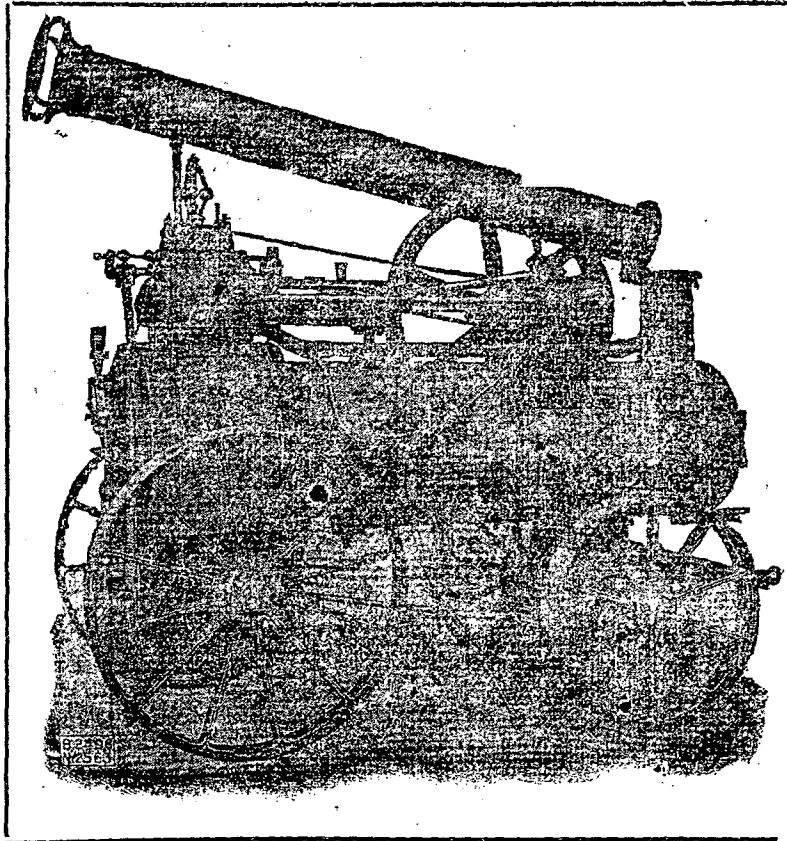
నుద్రాసు ప్యాంచి

9/10 సెకండులైనవిది.

మార్షల్సు

పోర్ట్ బుల్ ఆవిరి ఎంజినులు

స్టాక్ లో
నుండి
యివ్వబడును.

స్టాక్ లో
నుండి
యివ్వబడును.

ప్రపంచమునం దుండునట్టి వాటి నన్నిటికంటెను మిక్కిలి
నూతనమైనది, మితవ్యముగలది.

హోటెల్స్, పబ్లిక్ హాలులు, డబ్బు ప్రాపు రేడింగులు మార్షల్సు వేటెంటు
పైర్ బాక్సులు మొదలగువాటిచే ఆమర్చబడినవి.

మా మతింపు, యితరవివరములకు వ్రాసిన తెలుపబడును.

MARSHALL SONS & Co., (INDIA) L^{TD}
ENGINEERS.

9 Second Line, Beach, Madras
and at Bezwada.

విద్యుత్ విశేషార్థ కంపెనీ, లిమిటెడ్

బెజవాడ

1913 సం॥ యిండియన్ కంపెనీల ఆక్టు ప్రకారం రిజిస్టరు చేయబడినది. భాగము 1-కి రు. 100 లు చొ॥
యిన్వెస్టమెంట్ దరఖాస్తుతో రు. 20 లును, అల్లాటుచేయు అయినప్పుడు 20 లును,
మిగతా రు. 60 లును మూడు సమమైన వాయిదాలలో యిచ్చే ఏర్పాటు.

ఈ కంపెనీ మిల్లుల యజమానులచే స్థాపించబడినది.

బెజవాడ, బందరు, యేలూరు, రామవరప్పాడు, దుగ్గిరాల, పెంటపాడు.

గుడివాడ, తాడేపల్లి గూడెము, నిడదవోలు, గణపవరము, కవుతరము, పెదవేగి.

వగైరా గ్రామములలోని అనేకులు పెద్ద పెద్ద రయిసు మిల్లులవారు యీ కంపెనీలో భాగస్వాములుగా చేరియున్నారు.

కంపెనీ ప్రారంభించిన సంవత్సరమే, 100 కి రు. 4-0-0 చొప్పున భాగస్వాములకు డివిడెండు పంచిపెట్టబడినది.

అయిదు యింజనీలు, స్టీముయింజనీలు, పోర్టబుల్ యింజనీలు పంపులు వగైరా మిల్లుసామానులు కావలసినవారు
ముందుగా మాకు వ్రాసినచో బొంబాయి, కలకత్తా, చెన్నపట్నములలో గల యితర కంపెనీలవారి ధరలకంటె సరసమైన ధర
లతో ప్రత్యేకపు సదుపాయమిచ్చి సస్థయి చెయ్యబడును.

గుడ్లవల్లేటి గోపాలరావు.

వి. యస్. చిన్న సామి, బి.వి.,

మేనేజింగు డైరెక్టరు.

బ్రాంచి ఆఫీసులు:—

జనరల్ మేనేజరు.

118 ఆర్మీనియం స్ట్రీటు,
చెన్నపురి.

ఆరబ్ బిల్డింగ్సు, లోహార్ చాల్
బొంబాయి.

1/2డి ప్రేమచందు బరల్ స్ట్రీటు,
బాబజారుపోస్టు, కలకత్తా.

ము ద్రి క - నా ట క ము

శ్రీయుత పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావు పంతులుగారి

న వీ న నా ట క రా జ ము

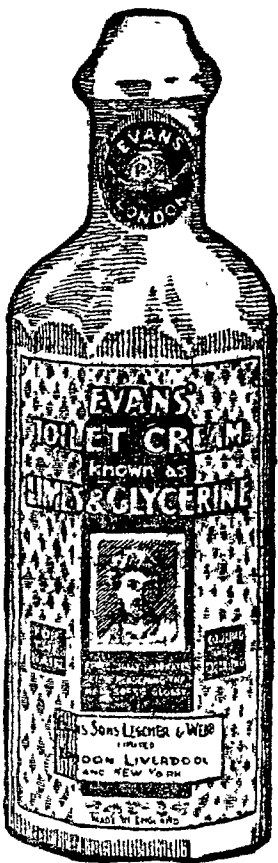
అద్భుతకథా గుంఫితము! ఆమూలా గ్రమధురము!!

అత్యంత నీతి బోధకము!!- వెల 0-12-0

వలయవారు:— పానుగంటి రాజారావు, విరాపరం-

గోదావరిజిల్లా, అని వ్రాయవలెను.

EVANS

లైవు అండు, గిసరెన్

మీరు ఆఫీసుకు రైలులో పోవలయునా? మీరు ఆఫీసు
చేసినదే మీ వెంట్రుకలు అందముగానుండదు. వాటిని సరిగా
నుంచుటకు అచ్చట దువ్వెనగాని, బ్రష్ గాని మీకు దొరకదు.
మీరు ఇలాన్న లైవు అండ్ గిసరెన్ ను వాడిన మీ
వెంట్రుకలు శుభ్రముగాను, ఆరోగ్యముగాను యుండుటయే
గాక అవి ఉదయముపూట దువ్విన ప్రకారమే దిన మంతయు
అందముగాను, నునుపుగాను నిగనిగలాడుచుండును.

ఎట్టని శీలుగల బుడిచే పట్టుపట్టెకొనుడు.

ఇలాన్ను : స్ప. లెశ్వర్ అండ్ వెబ్,

లి మి టె డ్.,

లండన్, లివర్ పూల్

ఇండియాకు గల డిప్రెజింటేట్ విలాసము

పోస్టుబాన్సు నెం 313 బొంబాయి.

అత్యద్భుతకుమ్మరోగని వారి లాభి

గుణములేదని రుజువుచేయువారికి రు. 116-0-0 లు బహుమాన వివ్వబడును. అష్టదశ కుమ్మరోగములుగ్యారంటీగ
గుర్తుబడునా 1 నెలకు సంపాదించు ధనము ధర రు. 6-0-0 రెండునెలలకు పరిపడు బొంబాయి వెల రు. 10-0-0 ప్యాకింగు
శాస్త్రబుద్ధులు వెదు. నూరు యోగ్యతాపత్రములు గల క్యాటలాగు యిసాం. 1278

రెడి అండు కో. పో. పంపుటరు. యం. నుత్తారెడ్డి, గోపాలపురం, క్రొత్తపేటపోస్టు గోదావరిజిల్లా.

గురుకాబాగు దెబ్బలు

కాంగ్రెసు విచారణంపు నివేదికము

(నిన్నటికేము)

వైద్యవనతులు

దెబ్బలు తగిలిన అకాలీకు చికిత్సకేయుటకై శివోమణి
గురుద్యార ప్రబంధకసంఘము స్థాపించిన ఆసుపత్రులు రోజు
కురోజు దెబ్బలు తగిలినవారితో నిండిపోవు యుండెను. అచటికి
పోయిజూచిన సాక్షులనేకులు యీసంగతుల దెబ్బరి. మొదట
25 వ ఆగస్టు తేదీని గాయములు తగిలినవారిసంఖ్య డాదాపు
20 యుండెను. కృపాలసింగుకు రెండు గాయములు ఒకటి యెడ
మకనుబొమ్మమీదను యింకొకటి యెడమకంటి క్రిందను తగి
లెను. ఐదుగురు నుదురుమీదను చెవుదగ్గరను, యిరువది మందకు
ఒడలంతను గాయములు తగిలెను. అకాలీయను బాసుఆసుపత్రి
లో 2 వ వార్డులోనున్న డాక్టరుప్రతాపసింగుగారు సాక్ష్యము
నిచ్చుచు ఆదెబ్బలు కొట్టిన 15 రోజులలోను తానుముఖ్యమైన
పెద్ద కేసులను జూచితినినియు అచిరాలక్రూరముగనుండుననియు
తెప్పెను ఆయన వార్డులో 800 నుండి రోగుల కావనచికిత్స
జేసెను. చాలమందికి పుష్కలములమీద దెబ్బలుకొట్టటమైన
మూత్ర ముగియెనని ఆయన చెలు ఎ చు న్నాడు.
రోగులను రిజిస్టరు జేసికొనుపని జూచిన డాక్టరుమహా
నుసింగుగారు చాలఉపద్రవమైన కేసులను జూచితినినిచెప్పెను.
పుష్కలములమీదను, పొత్తికడుపు మీదను గాయములు తగిలిన
కేసులును యెద్దరకు యెముకలు విరుగుటయు ఆయనజూచెను
బాసుతో పొడిచినగాయముల నాయన చూచెను. ఆయన
స్వయముగ 700 మంది రోగులను జేర్చుకొనెను.

డాక్టరు ఖానుచందు దేవుగారు గురుకాబాగు ఆగస్టు
31 నిచేరెను. ఆయన చేరగానే 22 మందికి గాయములుతగిలినవారికి
చికిత్సజేసెనట. అందు ఏడ్వరకు మర్మస్థానములందు గాయములు
తగిలెనట. గాయముల గుర్తులు గానరావు గాని మృదుస్థలము
లన్నియును వండెత్తి ముట్టుకొన్న ప్రాణముపోవునట్లుండెనని
ఆయన చెల్చుచున్నాడు.

కాపైనుచునిలాలు భాటియాగారు అమృత సరముఆసు
పత్రులలో 1045 మంది రోగులకు చికిత్సజేసినట్లును, 60 మం
దికి పుష్కలములమీదను 19 మందికి గజ్జలలోను గాయములు
తగిలెనని చెల్చుచున్నారు. చాలమందికి అల్పాచమానమును కడ్డి
పెట్టి తీయవలసివచ్చెనట. కొందరకు పుట్టెకు దెబ్బలు తగిలిన
ట్లానునూచెను. ఎముకలువిరిగి తలపగిలిన కేసులనేక మియ
నజూచెను. వెంటనే తగిన వైద్యసహాయమే లేకుండినయెడల
చాలమంది చచ్చి పోయియుండిచారని ఆయన చెప్పచున్నా
డు. వైద్యసహాయ సంఘపు డైరెక్టరు లెఫ్టినెంటు కర్నలు
గులాబుసింగుగారు కమిటీవారికి పెద్దపెద్ద గాయము లెక్కడత
గిలినదియు ఆసంఖ్యపట్టిక నిచ్చిరి.

శరీరపైభాగమున గాయములు	260
మందువైపు గాయములు	300
మెదడుకు గాయములు	79
పుష్కలములమీద	60
గజ్జలలో	9
పండ్లమీద దెబ్బలు	7
చీకటపోయిన గాయములు	158
పెద్దగాయములు	8
కుట్టినగాయములు	2
మూత్ర ఆటంకము	40
ఎముకలు విరుగుట	9
బొమికలు తొలుగుట	2

డాక్టరు మీర్జా యానుబుదేంగుగూడ తగిలిన గాయ
ములు చాలయెక్కువయని దెబ్బరి దివాన్ బహదూరు రాజీ
నరేంద్రనాథ్ గారు ఆసుపత్రులలో గాయములు తగిలిన పడి
యున్నవారిని జూచి గాయములు చాలతీవ్రముగ నన్నని
జెప్పచు ఆసుపత్రి కేసు అ మ ర సి ం ను ఆ సు
వానికేసు చాల పెద్దదనియు దెబ్బరి.

ఈతగిలిన గాయములు వైద్యదృష్టితో చాల ఉపద్రవ
మైనవేయగును. ఈసంగతి కమిటీవారికి దెలియును. కని ఈత
గిలిన గాయములపై వైద్యుడు అభిప్రాయమును చెల్చుటగాని,
మాన్యుటగాని వీలులేకుండజేసిన రాజనీతిజ్ఞులని విజ్ఞాన మేను
నవచ్చును? ఇట్లు వీరజాతీయగు ఆత్మగౌరవముగలవారి నీవిధ
ముగ జేయుటవలన ప్రభుత్వమువారికిని, వారికిని సంబంధములు
బాగుపడునని తలంపబడెనా? ఇన్ని గాయము తీవిధముగ తగు

లుటవలన పిమ్మలను, వారితో బాటు భారతీయులందఱు గూడ యీ ప్రభుత్వమునకు ప్రతి శారవములు గల్గియుండి బ్రతిమలాంధ్రులను నుత్సాహముతో నుండునని తలంచుచుండిరా? ఇట్టి ప్రశ్న లనేకములు కమిటీవారికి చిత్తుగ నుండెను. వారికి నిక్కజాతి నిధిగముగ నిర్వహణపెట్టుటలో నేమి యుద్దేశ్యముండెనో తెలియలేదు.

ఇతర విషయములు

చిహ్ని నావ తేనవద్ద నెక్టెంబరు 4 వ తేదీని చూడవచ్చిన వారివెంటబడి తరిమి లూటీజేయటము గూర్చి యిదివరలో చెప్పియుంటిమి. ఇకను పోలీసువారు జేసిన మిగిలిన దుండగములను సాక్షులు వివరించిరి. నవాబుగారు గుట్టును కొనుక్కొనవలెనని పోవుచుండగా దారిలో రాజసన్నీవద్ద పోలీసువారు 200 రూపాయలను కాజేసినని చెప్పుచున్నారు. అల్లాదత్త 29 రూ॥లను కలపగాను, ఒకగుడ్డను పోలీసువారు యెత్తుకొని పోయి రని చెప్పెను. బి. ని హా లు సింగు, తన వద్ద నుండి సి పాయీలు 5 రూపాయలు దీసికొని కొట్టినని చెప్పుచున్నాడు. నెక్టెంబరు 8 వ తేదీని బి. భగవంతునింగు రాజసన్నీకి నూరుగజములలో నుండగా పోలీసువారు వెంటబడి జేబులోనుండి 50 రూ॥లను దీసికొన్నట్లు చెప్పుచున్నారు. భాయిభగదతు సింగు జెప్పినదానినే ఆసాసింగుగారు చెప్పుచున్నారు. బి. సాధుసింగు తనమిత్రుని జూడవలెనని గ్రామాంతరమునకు పోవుచుండ పోలీసువారు అసి దగ్గరనున్న రొట్టెలదీసికొని డబ్బుయిచ్చుటకు లేకపోగా కొట్టినని తెలుపుచున్నాడు. బి. ఆసాసింగు చెక్రాయిటింగు మున్నగుపనులు జేసినందుకై పతకమును బొంది యుద్ధమున పతకములను 1200 లకు కొనెను. అట్టి ఆయనను పోలీసువారు ఎదుర్కొని 6 అకాలజేబుగడ్డను కట్టను యెత్తుకొనిపోయిరి. ఇరువదిసంవత్సరముల వైద్యములో పనిజేసి ఫీంఛనుపుచ్చుకొన్న బి. బసంతసింగు తానును మరికొందఱును గురుకాబాగుకు ఆహారద్రవ్యముల కొనిపోవుచుండ యిద్దరుపోలీసులు వారిని సేవనస్వరూపకమున వాసి ఆహారపదార్థములన్నియు లాగుకొని రని చెప్పుచున్నారు. నిక్కపదార్థములో పనిజేసి బాగ్దాదులో రెండేళ్లు బి. రుద్దాసింగుగారు తన పోలీసువారు బాడ్డేవుకాలవంతునవద్ద నెదుర్కొన్నట్లు జెప్పుచున్నారు. పోలీసువారు 80 రూపాయలను తన వద్ద నుండి 30 రూపాయలను బలవంతముగ దీసికొని ఊరిదాక తరముకొనిపోయి కాట్లచేతులు కట్టి పడవేసిరట. తహశీల్దారుకు 4 లాము జేయనందులకు కొట్టినట్లుల నుండరసింగు జెప్పుచున్నారు. లక్ష్మణసింగు చూచినట్లుల జెప్పుచున్నాడు.

బి. నూరయన్ సింగు పోలీసువారు తనయింటిని దోపిడిజేరి బలవంతముగ గేదెపాలు 1-4-0 పిండుకొనిపోయినని చెప్పుచున్నాడు బి. గురుసింగు, బాకేవులో కర్షకుడు, పాలముదున్నుకొను చుండగా పోలీసువారు పట్టుకొని కొట్టి వారిగుట్టలకు గడ్డికొని పెట్టుమని దమ్మిడ్డియైన యియ్యకుండ పోయిరట. గురుకాబాగులో దుకాణదారులు దిననాడు, మూలాములుగారల వారికి వచ్చుపాలను పోలీసువారు అటుకాయించి తీసుకొని యేమియు డబ్బులేమీ లేదని వెప్పచున్నారు. పోలీసులకు ఆహారద్రవ్యములు సప్లయజేసే గవర్నమెంటు కంప్రూక్టరు భాయి మోహనసింగు కొన్ని వస్తువులను కాజేయుచున్నట్లుగూడ దిననాడు చెప్పుచున్నాడు. మోహనసింగును డబ్బియమునియడుగగా ఆయన పోలీసువారిదగ్గరకు దీసికొనిపోయెను. అచటవారు కొట్టిరి. అతని కిందువలన 298 రూ॥లు నష్టము వచ్చెను. పోలీసువారు తన యిష్టము లేని కేసాలములో గడ్డికొనికొని పోయినని మంగళ సింగు చెప్పుచున్నాడు. ఇదేమన్నందులకు ఆయనను పోలీసు హవల్దారువద్దకు విలిపించి చెప్పుకొట్టిరట. ఇది నెక్టెంబరు 8 ఆచాయల జరిగెను. మంగళసింగుకు వగిలిన గాయములను డాక్టరు పరశురామ శర్మ పరీక్షించెను. ఈవిధముగ స్టేటుమెంటులను యెందరో కమిటీసభ్యులలో యెవరో ఒకరియెదుటయిచ్చిరి. అందఱును గ్రామములలో లూటీజేసినట్లును, బలవంగడ్డికొనికొనియు, పాలుపితి కుకొనియు, యిండ్లలోదురి యేదిచిక్కిన ఆదియెత్తుకొని పోయినట్లును చెప్పుచున్నారు. గురుకాబాగువద్ద నుంచబడిన పోలీసుసిబ్బందిగూడ యిట్టి దుండగములు కొన్ని చేసిననిగూడ జెప్పవచ్చును. ఇందు అధికారులకు జోక్యమున్నదని మేము రూఢిగ జెప్పజాలము.

పైన సారాంశము చెల్లినదంతయును కమిటీవారు విచారింపగా వచ్చిన సాక్ష్యముంతయును త్రోడేకరించినదే. ఈ సాక్షులు విద్యాజ్ఞాన సామర్థ్యములుగల్గి చూచినది చూచినట్లుల చెప్పగల్గిన వారైయున్నారు. మేమీ సాక్ష్యముల పరిశీలించు

టలో అతిశయోక్తులుగాని తప్పులుగాని యేమైనయున్నవేమో యని చూచితిమి. ఇట్టివానినన్నిటిని మినహాయించిచూడ! యే విధముగ జూచినను యీ ప్రయోగించిన బలము అధికముగను, అసాధారణముగ నున్నదని మాత్రము చెప్పవలసి యుండును. ఒక్కొక్క సారి క్రూరముగ గూడ నుండెను. దీనినే విధముగ నైనను సమర్థింప వీలులేదు. మేమీ విచారణను పోలీసువారికి గుంపువును చెదరగొట్టు హక్కుకలదను ఊహించినానే చేసితిమి. అట్టిదానికి యేవిధమైన ఆధారమును న్యాయధర్మమును లేదు. ఎంతటి ప్రయోగమును జేసినదియు, యేయేభాగములందు జెబ్బులు గొట్టినదియు, యెంతటి గాయములు తగిలినదియు నిర్ణయించుటలో అధికారుల దృష్టినిబట్టిగూడ విచారించితిమి. అప్పటికిని ప్రభుత్వమువారి విధముగ నిరంకుశముగ క్రూరముగ జాగ్రత్తము ప్రయోగించుట మానవకారణ్య భావమునకు విరుద్ధముగ నున్నదని చెప్పకదప్పదు. ఈకొట్టుటకు పరిశీలించేమియు నవసరమును చెచ్చిపెట్టలేదు. ఇది చాల నైచ్యముగ నున్నది. పంజాబు లోని దివరకు మార్షలు లా రోజులలో జరిగిన సంగతులను న్ను, భారత మంత్రిగావించిన హెచ్చరికను ఖండనమును జ్ఞాపకమునకొని యొనను యిట్టిది జరుగనీయకుండ జూడవలసింది. పంజాబుప్రభుత్వమువారి కలంబించిన పద్ధతులు, అకాలీల పద్ధతులను పోల్చిచూచినయెడల ప్రభుత్వమువారు సమర్థింపకొనవలసికట్టి కారణమును గాన్పించుటలేదు. అకాలీలు దేశమునకై సర్వమును ఆర్పించి, అహింసాబద్ధులై, దీర్ఘముగ నెంతోమహేష్ము గలగ జేసినను ధర్మముగ ప్రకరించిన అకాలీలను మేము ప్రశంసాపూర్వకముగ నభివందించుచున్నాము.

(సం) యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు,

అధ్యక్షుడు.

(సం) యస్. ఇ. సోక్సు,

,, జే. యం. సేక గుప్త,

,, మహమ్మదు టాకీ,

,, యం. వి. అభయంకర్,

సభ్యులు.

పంజాబులో ఆరోగ్యప్రదర్శనము.

లాహోరు, నవంబరు 22:— పంజాబులో ఆరోగ్యశిశువార ప్రదర్శనములు రెండును గలసి 1925. నవంబరుకాలమునందు జరుపుటకు కమిటీవారు నిశ్చయించిరి. ఇందు నిమిత్తము ఏర్పాటులు జేయుటకై కార్యనిర్వాహక పరమువారు అసతికాలములో సమాజేశమై కార్యక్రమమును నిశ్చయించెదరు. ఓనిద్వారా పంజాబురాష్ట్రమునందు ప్రతివోట నొక ప్రదర్శనము జరిగి ప్రజలయందు ఆరోగ్యవిషయ ప్రబోధము యెక్కువజేయుటయే యిందలి మఖ్యోద్దేశము. అందుఁబని తమై ప్రతివోటను స్థానిక సంఘము లేర్పరపవలెను. ఈప్రదర్శనమునందు శిశువుల ప్రదర్శనము అత్యవసరముగా కమిటీవారు దలంపలేదు. ఈవిషయమున ప్రజలు బాగుగతోడ్పడెదరని అధ్యక్షురాలగు హెలీ సతి దలంచుచున్నది. (అ. ప్రె.)

పాత్రోగారు

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము

మదరాసు మెయిలుపత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది— విద్యామంత్రిగారు కృష్ణాజిల్లాలోని సభ్యులకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చినపుడు మేమే యక్కడనుంచినవో కేంద్రప్రభుత్వమునకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వము లీయవలసిన కట్టుబడిని గూర్చి యింకను చిట్టలుముగా చెప్పవలసి గోరెనుండును. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమును గూర్చు జిల్లాబోర్డు అభ్యర్థించు తమ యభిప్రాయము వెల్లడించెను. సర్. ఎ. పి. పాత్రోగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు ఆంధ్రమునకు వెంటవరకు యత్నమును జరిగినవో చెలిపెను. “ఆర్థికవిషయములు గమనించవలసి యున్నది. ఈ యేర్పాటులు పూర్తిగా నెరవేరటకు రాష్ట్రవివరాలనుండి సహాయము నకై యెదురుజూచుచున్నాము.” అని పాత్రోగారు రిపిరి. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము గోరువారికిది ఆశీర్వాదము ప్రసన్నముగా నుండవచ్చును. సర్ జేసెలు బ్లాకెటుగారు (ఆర్థికసభ్యుడు) యింక ముందుగూడ గతవత్సరము అనుసరించి న ఆర్థిక విధానమునే, హైందవ శాసన సభలో ప్రతి ఎక్సైజుపన్ను తీసికేయుటనుగూర్చి జరిగినచప్పు నను యము తిరిగి వ్యక్తీకరింపబడినవిధానమునే యనుసరించినవో మదరాసునకు ప్రస్తుత రాష్ట్రీయకట్టుబడి పద్ధతిప్రకారము సహాయము వచ్చుట దుర్లభముగను. అందుచే ఆంధ్రులకు విశ్వవిద్యాలయము వచ్చుటగూడ దుర్లభమే. సర్. ఎ. పి. పాత్రోగారికి తాను చెలిపిన యంశములకన్న యెక్కువ చెలిపినందుక వచ్చును. అందుచేతనే రాష్ట్రీయ కట్టుబడినుండి సహాయము నకై యెదురుజూచుచున్నాడు. ఆర్థికసభ్యుడు దయచలచి న్యాయముగా ప్రవర్తించుటకై యీరాష్ట్రముపై బకవును వచ్చి మార్చినెలలో తగ్గింపనున్నాడని బ్లాకెటుగారింటిలో పడి యేదయిన పాత్రోగారికి చెలిపినదేమో. అదియే నిజమైనవో ఆరహస్యమును వెల్లడించిన సంతోషించెదము. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము గోరువారికి యెక్కువ రూపకరించును. వారికప్పుడు తమ గూతయును నీడేరగలదో లేదో తెలియవచ్చును. ప్రస్తుతము చెలిపినట్లు కష్టముగను. సర్ జేసెలు బ్లాకెటుగారు కట్టుబడులబరువు మోయుచున్న మామరాష్ట్రీయలకు న్యాయమొనగూర్చుటకన్న శాసనసభ కోర్కెల నెరవేర్చుటయే ముఖ్యముగా నెంచినవో ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము గోరువారందరును తమ ఆశల వదులుకొనెదరు. విద్యామంత్రిగారు మాత్రము, వారికి యేమిగాంభింపవలెనో చెప్పవచ్చుదురు. బహుశః ఆయన ఆత్యంతాశతో కలగనుచున్నారేమో?

వంగరాష్ట్ర వనములు

బెంగాలులో 11228 చదరపుమైళ్ల అడవిప్రదేశము నందు 5287 చ. మైళ్లు దిజర్నకు కాబడినట్లు అడివిశాఖ పరిపాలనానివేదికము చెబుచున్నది. 12 మిలియనుల ఘనఅడుగుల మట్ల పరకు, 22 మి. వెదురు, 17 మి. కలప తయారయినవి. 57 ఏనుగులపట్టుబడినవి. మొత్తముఅడవులపైరాబడి రూ 28,61,515 ఖర్చు రూ 12,42,672 నికరాదాయము రూ 10,18,842, నుండవనములందు 20 కేతగంజియందు వలసనివాస మేర్పాటు బాగుగజరిగినవి. 178 మైళ్లలో 102 నివాసయోగ్యమైనవి. ఇంక 18 చ. మైళ్లుమాత్రమే చొరరానియడవులుగా నున్నవి. (అ. ప్రె.)

కాపు

కాపుపత్రికా కార్యాలయము
మండవల్లి,
లింగాలపోస్టు, కృష్ణాజిల్లా

ఇది యొక వాచపత్రిక. కాపు, తెగ, బలిజ, ఒంగురి మహాజనులయొక్కయు తదితర బ్రాహ్మణేతరులయొక్కయు దేశాభిమానులయొక్కయు సాంఘిక, ఆర్థిక, పారిశ్రామిక, వ్యవసాయక, రాజకీయపరిస్థితులను హక్కులను కాపాడుటకు వెలువడి ఉన్నది. గానబ్రాహ్మణేతరులెల్లరును జంబాదారులై సంఘభివృద్ధి చేయుతనానగనతన

ఇది వారిప్రథమఃఫి. సంవత్సరచందా రూ. 3-0-0

సానికవారలు

రాకపోకలు:—నిలియం జె. మెలోని (ఈస్టరాయి టర్నింగ్ లిమిటెడ్ మేనేజర్, గారు డిప్రీసెండ్ కలకత్తా పాయింట్ మదరాసుకు వచ్చిరి. వీరితోలంబోను యీ రాత్రి వెళ్లెదరు:—

గాననభ:—తిరువల్లిక్కేణి సంగీత సభవారి యజమాన్యముక్రింద వెంకటాచలం కెట్టిబీధి నెం 1 గృహమున పీఠాధనము మనుమరాండ్రగు బృందా, ముక్తా, సోదరీలు ఆదివారము సాయంత్రం 4-15 గంటలకు సంగీతసభ జరిగెదరు.

బహిరంగనభ:—చక్కిరాపిందూడో లిబరల్ ఫెడరేషన్ వారి యజమాన్యముక్రింద 4 తేదీ గురువారం సౌందర్య మహాసభను సాయంత్రం 6 గంటలకు “బాంబాయి సభ, తిరువాత” అను విషయముపై బి. మనిస్వామి నాయుడు, ఏ. రామస్వామి మొదలియారు, పి. టి. రాజన్, కె. వి. మిగన్, టి. సుందరాపునాయుడుగా రుపన్యసింతురు.

మదరాసు తపాలాబ్రోతు సంఘము:—పైసంఘమువారి ఆహ్వానసంఘమువారి సంఘమునందు పోస్టు బ్రోతులు సమావేశమున 7 డిసెంబరున జరుపుటకు, సి. దొరస్వామయ్యగారి సభ్యత్వముగా నందునట్లు కోరుటకు, ఘంతు వసూలు చేయుచుటకై సంఘము సేర్పరచుకొనుటకు, పైప్రదేశములనుండి ప్రతినిధులుగా నుండువారికి నెలపు నీయనల నినది పోస్టుమాస్టరు జనరలును కోరుటకు తీర్మానించిరి:—

మదరాసు శాసనసభ కార్యక్రమము:—శాసనసభ డిసెంబరు 8 తేదీన ప్రారంభమగును. 1. ప్రశ్నోత్తరములు 2. స్టాండింగ్ ఆర్డరులకు సవరణలు 3. సభ్యులకు ప్రభుత్వమువారు తెలియజేసే విషయములు 4. అసభికార్యక్రమాల కార్యక్రమము 5. సప్లిమెంటరీ గ్రాంటులు 1924-25 6. మదరాసు శాసనసభా స్టాండింగ్ ఆర్డరులకు సవరణలు 7. మదరాసు యిక్రిమీనా చట్టము. సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు (లామెంబరు) పై చట్టమును చేయుటకు ప్రవేశపెట్టెదరు.

ఒక సవరణ:—నిన్నటిపత్రిక 18 వ పేజీ 2వ కాలములో బాంబాయిలో నేర్పడిన వికమత్య ఉపసంఘమునందు కట్టుంచు రామలింగారెడ్డి, సి. వి. ఎస్. నరసింహారాజు గార్లుగూడ సంయుక్త జాతీయపక్ష ప్రతినిధులుగా నున్నారని (ఆ. ప్రె.) వార్త పొరబాటున ప్రకటింపబడినది. వీరు సభ్యులుగనున్నది బెంగాలు నిర్బంధశాసన నిరసన తీర్మానము తయారుజేయుట కేర్పడినసంఘము. ఈసంగతిని రెడ్డిగారే స్వయముగ మాత్రమెనెరి.

చెన్నపురి ఆంధ్రవిద్యార్థిసంఘము:—పైసంఘమువారి యజమాన్యముక్రింద డాక్టరు బెసంట్ ముగారు, మంగళవారము సాయంత్రము 5.30 గంటలకు (2-12-1924) సౌందర్యమహాసభను దుపన్యసించుచున్నారు. ఆతరుణముననే చెన్నపురియందు సమావేశమైన ఆంధ్రవిద్యార్థి సభయందు జరిగిన పోటీపరీక్షలలో (Oratorical contests) గెలుపొందినవారికి బహుమానములు యివ్వబడును. అందరు విచ్చేయ ప్రార్థితులు.

ఒకవిజయి—టీచర్లు మేనేజర్లు ఉపయోగములు ప్రావిన్షియల్ టీచర్లు మేనేజర్లు కాన్ఫరెన్సు మద్రాసులో జరుపు యత్నములు జరుచున్నవి. ఈ సమావేశము వారి వృద్ధికి గాక ప్రారంభవిద్యావ్యాప్తికి గూడ లోడ్డుట యిం దళి ఉద్దేశము. పైకివేటు వ్యక్తి సంస్థల సాయములేక ప్రభుత్వ స్థానిక సంస్థలు విద్యావ్యాప్తిని పూర్తి చేయజాలవు. అందుచే వీరి చహాయ మువలయును. ఈసమావేశమునకు చాలమంది ప్రతినిధులు వత్తురని తలచుచు వారికి ఉచితభోజనవసతులకు ప్రయత్నించుచున్నాము ఇందుకు విరాళముల వసరమగుటచే ప్రజలు ధన సహాయము చేయుదురుగాక యని కార్యదర్శియగు కె. రామానుజుల పిళ్లగారు వ్రాయుచున్నారు.

* * *
కె. రామాంజులు గారు టీచర్లు మేనేజర్లు వృద్ధికి పదు శ్రమను ప్రకరించుచు, శాసనసభ్యులగూడ వివిధములను శ్రద్ధవహించుటగాక యనియు టీచర్లు మేనేజర్లు ప్రారంభవిద్యకు సహాయధాతులనియు వారి అభివృద్ధి చాలా ముఖ్యమనియు కె. రామయ్య కెటిగారు వ్రాయుచున్నారు:—

ఓరియంటలు ప్రభుత్వరెన్సు కంపెనీ
ఈ కంపెనీవారు దానినిగూర్చిన వివరము లన్నింటినీ దెల్పుచు, ఇన్ఫర్మేన్సు పద్ధతులు వివిధములైన వానినిగూర్చి వివరించుచు, యాసంవత్సరము పాలిసిహోల్డర్లకు జేసినక్రాస్త్ర సౌకర్యముల దెల్పుచున్న క్రొత్తప్రాస్పెక్టును ప్రచురించిరి. ఈ 1874 మే 5 వ తేదీని స్థాపింపబడి భారతదేశమున పేరెన్నిక గాంచినది. ఈసంవత్సరముతో 50 సంవత్సరములు పూర్తియగును. ప్రాణమును భీమాజేయుచుకొనువారు యిందు నిర్భయముగ జేసికొనవచ్చును.

బాపట్ల తాలూకా సంఘ కార్యనిర్వాహక వర్గ సభ
తాపట్ల తాలూకా సంఘ కార్యనిర్వాహక వర్గ సభ డిశంబరు 8 వ తేదీ బుధవారము మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు తాలూకా కాంగ్రెసు ఆఫీసునందు జనపబడును.

ప్రస్తుత వెంకటకృష్ణయ్య, కార్ దర్శి.

మహమ్మదీయ బాలికలకుగూడ నిర్బంధవిద్య యవసరము:—మహమ్మదీయ యజమాన్యసంఘమువారి యజమాన్యముక్రింద మహమ్మదీయుల బహిరంగసభయొక్కటి నిన్న జరిగినది. పెమ్మరు మహమ్మదీయులువచ్చిరి. మహమ్మద్ ముసానేట్ గారు రధ్యక్షతవహించిరి. సయ్యదియిమామద్దీన్ గారు మహమ్మదీయ బాలికలకుగూడ నిర్బంధ విద్య యవసరమను తీర్మానమును ప్రవేశపెట్టుచూ ఉపన్యసించిరి. ఎం. ఏ. అజీంగారు మొదలగువారు అనువదించిరి. అబ్దుల్ లతీఫ్ ఘర్రాజీ గారు (అజ్జద్ హింద్ పత్రికాసంపాదకుడు)ను మరి యిద్దరును తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగా మాటలాడిరి. కాని అధిక సంఖ్యాకులు తీర్మానమును ఆమోదించుటచే తీర్మానము నెగ్గినది. తీర్మాన మిట్లునది.

“మదరాసు మహమ్మదీయులయొక్క యీ బహిరంగ సభ, మదరాసు కార్పొరేషన్ నిర్బంధవిద్యా ప్రకాశికలో మహమ్మదీయ బాలికలకు గూడ చేర్చవలయునని, తదనుకూలముగా ఫోమోషన్లకు కనువగు ఏర్పాట్లుజరుపవలెననియు తీర్మానించుచున్నది!!

రంగూను—బాలభటులు
గవర్నరు గారు
రంగూనులో 28వ తేదీన బాలభటుల సమావేశము ఆత్మత్సాహముతో జరిగెను. 24 దళములు 750 బాలభటులు ఆవిశోదములందు పాల్గొనిరి. రాష్ట్ర సేనాధిపతి ప్రాంతపుడుగారు అన్నిటిని క్రమముగ పరీక్షించిరి. గవర్నరుగారు విచ్చేసిరి. ప్రాణరక్షణ మొనర్చినందుకు ఒక దళ నాయకులకు వెండిక్రాసు బహుమతి యొసంగబడెను. గవర్నరుగారికి ఒకదళమువారు తయారుజేసి బాకు కానుకగ నర్పించిరి. ఈవిశోదములనిధికి గవర్నరుగారు రూ 250 విరాళ మొసంగిరి.

శస్త్రసంబంధములేని చికిత్స
మద్రాసు, తేనాంపేటలో నుండు దివాన్ బహదూరు సి. కృష్ణస్వామిరావు, రిటైర్డుడిస్ట్రీక్టు అండు సెషన్సుజడ్జిగారివద్దనుండి, మ.రా.రా.శ్రీ పండిత స్వామి ఎస్. శ్రీనివాసఅయ్యగారు వారికి 72, అర్మీనియన్ విధి మద్రాసు. ఆర్యమహాశయా,

శరీరమునందు అతిముఖ్యభాగములలో కలిగిన తీవ్రమైనవాపు, హానికరమైన కుటుపు ఈ రెండు మోస్తరుల వ్యాధులకు బోషధ ప్రయోగము చేతనే తాము బాగుచేయుటను నేను చూచుటకు అవకాశ మొసగినందుకు మీకు వందనముచేయుచున్నాను. మామూలుగా అపాయకరమైన శస్త్రచికిత్సచే కుదుర్చుబడువ్యాధులు గలవారు అపాయములేని మీ చికిత్సాపద్ధతినే తప్పక సంతోషముతో అంగీకరింతురని నేను నిస్సందేహముగా చెప్పగలను.

చిత్తగించవలెను,
సి. కృష్ణస్వామిరావు,
తేనాంపేట 18-2-24.
ప్రకటన నెం (16)

వారి సలహాకట్టు ముద్దు 15-0-0

కాన్వెయినసముద్రములో తుపాను
కాన్వెయిన సముద్రములో భయంకరమగు తుపాను రేగెను. 25 పడవలు మునిగెను. 48 జాలదీవాండ్రు మునిగిపోయిరి.

పాత్రోగారికి నన్యానములు
గౌ. సర్ ఎ. పి. పాత్రోగారికి బందరులో 27వ తేదీన ఆదిమాండ్రమహాసభి ఆంధ్రదీనసేవాసంఘము, టీచరు మేనేజరుల సంఘములవారును, సాయంత్రం 6 గంటలకు జిల్లాబోర్డువారును సన్మానపత్రము లొసంగిరి. (ఆ. ప్రె.)

సిపాయిపై ఫోరరీ నేరము
పూనా, నవం 28:—రాయలు వెడ్డుకెంట్ల రెజిమెంటులోని సిపాయి రోజయ్య, ట్రబ్లీయను రెఫ్టబునెంటు సంతకముజేసి ఒక మర్రాబునద్ద రూ 1000 ఋణము దెచ్చినందున ఫోరరీ మోసము నేరములక్రింద సెషన్సుజడ్జిగారు 6 నెలలు కఠినశిక్ష చేసిరి. వానికి దున్నుద్ధిపుట్టించి తోడ్పడిన మరియిద్దరును ఒకసంవత్సరము కఠినశిక్షవిధించెను.

వాతావరణస్థితి
1924 నం|| నవంబరునెల 29-వ తేదీ శనివారము

ముఖ్యతెల్లులు	గత 24 గంటలలో ఉష్ణోగ్రత	గత 24 గంటలలో అల్పియలో ఉష్ణోగ్రత	గత 24 గంటలలో వర్షము	గత 24 గంటలలో తేడినందిన సమయము	గత 24 గంటలలో గరిష్ఠ శుష్కత
గోపాలపురం	78.1	67.1	...	24.88	44.96
విశాఖపట్టణము	81.0	73.8	...	15.44	87.09
కాకినాడ	78.8	72.7	...	21.87	39.09
మచిలీపట్టణము	77.7	71.7	...	12.04	41.59
కర్నూలు	83.4	62.6	...	8.56	26.01
బళ్లారి	84.1	60.8	...	2.45	20.51
కడప	88.0	70.0	0.02	7.21	81.28
నెల్లూరు	76.8	70.2	0.09	21.28	87.98
మద్రాసు	76.9	71.5	...	18.80	50.74
కడపూరు	81.0	73.2	...	22.28	52.94
నెలము	86.9	68.6	...	5.76	39.30
కోయంబత్తూరు	88.1	69.1	...	10.29	22.29
తిరుమనాపల్లి	87.7	71.8	0.41	9.24	88.18
నాగపట్టణము	80.2	73.9	0.05	19.97	54.93
మధుర	86.3	72.0	0.35	5.01	88.58
పాంబన్	67.8	77.0	0.22	11.99	87.00
తిరువల్లూరి	...	...	1.67	17.10	28.3
తిరువేండ్రము	81.9	74.0	0.08	11.05	64.51
కొచ్చిన్	84.6	73.3	...	13.32	114.51
కాలికట్టు	93.6	74.1	...	19.11	117.16
మంగళూరు	87.9	72.2	...	4.18	125.68
తెంగళూరు	80.6	61.1	...	2.92	85.37
మేరకార	75.4	88.2	...	5.50	125.46
కొడైకనాల్	58.6	49.2	0.03	9.40	62.18

సర్కారులు:—గోపాలపురంలో ఆకాశము నిర్భయము నున్నది. తక్కినచోట్ల మేఘములు ఒకమోస్తరుగ నున్నవి మచిలీపట్టణములో పగటివేడిమి 6½ డిగ్రీలు, గోపాలపురములో 4, కాకినాడలో 8½ డిగ్రీలు తక్కువ. రాత్రివేడిమి 3 నుండి 8½ డిగ్రీలు ఎక్కువ.

దక్కణ:—కడపలో చినుకులు పడెను. మేఘములు ఒకమోస్తరుగ నున్నవి. తక్కినచోట్ల పలచగనున్నవి. అర్బుత తక్కువ. పగటివేడిమి కడపలో 4½ కర్నూలులో 8½ బళ్లారిలో 2½ డిగ్రీలు తక్కువ. బళ్లారిలో రాత్రివేడిమి 8½ డిగ్రీలు తక్కువ.

కర్నాటకము:—నెల్లూరులో చినుకులుపడెను. మేఘములు ఒకమోస్తరుగ నున్నవి. నెల్లూరులో పగటివేడిమి 8, మద్రాసులో 7½ కడపూరులో 4 డిగ్రీలు తక్కువ. ఆగ్నేయమున చినుకులు సాగుచునే యుండవచ్చును. ఆర్. ఎస్. సామూరు, వాతావరణాస్త్రజ్ఞుడు

జీవిత ప్రమాణాభివృద్ధి

ప్రాఫెసర్ వార్డుగారి యుగన్యాసము

నిన్నటిసాయంత్రము ఆంధ్రప్రదేశ్ భవనమున ప్రాఫెసర్ వార్డుగారు "జీవిత ప్రమాణాభివృద్ధి"ని గూర్చి ప్రసంగించిరి. ఏ. రంగనాథమొదలియారుగా రధ్యతీత పాఠించిరి.

ఉపన్యాసము సభ్యుల కెరుక జేయబడినవిముట్ల వాగ్దానముల ప్రసంగించిరి.

ఉపన్యాససంగ్రహము

సంఘమున సక్రమాభివృద్ధి గావించుటయు, పాఠశాల విద్యను ఫలితములగు ఉపద్రవములను నివారించుటయు ప్రస్తుత కర్తవ్యము. రెండవది ప్రాప్తమైన దేశములందును జనబాహుళ్యముయొక్క జీవనాభివృద్ధిని గావించుటయును. అట్టిసాంఘిక జీవనము పెంపుజేయబడిన జనులు నిరాధారులై దారిద్ర్య రోగిగ పడితేలుగ నుండుట కవకాశము లేదు. వలసినంత పెట్టుబడి గలిగి ఇట్టివిధానములను నిస్సహాయులును, నిరక్షకులును, దారిద్ర్యబాధితులైన జనసమూహము లుద్ధరింపబడును. కార్మికుల దివ్యత్రైముల వృద్ధిజేసి వారి నుద్ధరించుటయునని ఎల్లజాతుల క్రమముగ గ్రహించగలిగి అట్టిసంస్కృత సేద్యములకు వలయు మార్గాన్వేషణము గావించుచున్నవి.

ఇంగ్లండునందు సంఘసంస్కరణమార్గ మేదియైన నున్నచో స్వల్పదినపత్రములను పంపించు మాలివారల యభివృద్ధికి పాటుబడుటయేయని బోవాల్ లా గా రంగీకరించి యున్నాడు. కేవల పాఠశాలాభివృద్ధియే వాంఛనీయముగాదు. ప్రజాసామాన్యమున కంతకును సుదృఢమైన విజ్ఞానమును వృద్ధిచేయవలెను. అభివృద్ధియనకేవలము అన్నవస్త్రములొసంగి నివాససౌకర్యము లేరని అంతటితో సంతుష్టి పడచి వారిచే నిరంతరము కృషి చేయించుటగాదు. వారికి విద్యాభివృద్ధి గావించి జీవితమును సౌఖ్యముగను, నీతియుతముగను గడుపుటకు వలయు సౌకర్యములొసంగబడవలెను. జీవితపరిమాణమును వృద్ధిచేయుక నిజమనిద్యవ్యాప్తి గావించబడవలెను. దిట్టమగు ఆర్థికపునాది యుండినచోగాని సంఘముందు నాగరికతద్వారా విజ్ఞానాశయము పెరవరజాలదు కావలసిన బాహుళ్యమున కంతకును సక్రమ నిరంతరాభివృద్ధిగావలెను. కేవల జీవనోపాధికి మాత్రమే గలిగిన వారలు ప్రపంచోన్నతిజేయవలసిన సహాయకారులు గాజాలరు మానవాభ్యుదయమందు వీరు నామమాత్రావశిష్టులై యున్నారు. ఎల్లదేశములను సంఘోదరణమునకు అంగీకారమును సూచించుచున్నది. కావున అందులకు జనులెల్లరకు అనుసరమును జీవిత ప్రమాణమును నిర్ణయించుటయు, అట్టి ప్రమాణము ఎల్లరకు చేరునట్టి మూత్రముల పెంపుజేయుటయు ముఖ్యకర్తవ్యము.

రాజకీయ స్వపరిపాలనాభివృద్ధికి పాటుబడు భారతదేశీయులు తాము స్వపరిపాలనము విధానముల నాలొచించుటకు ముందు దేశమందలి అర్థశాస్త్ర వేత్తలనుసమావేశపరచి దేశీయుల ఆర్థికపరిస్థితులను, దేశమందు తయారగు నానాపదార్థములను గమనించి, అట్టిపక్షములను ప్రజలకు ఎంతకు చాలియున్నదో, ఇంక నెంతవరకు వృద్ధి చేయవలెనే నిరూపణ జేయునట్టి ఆర్థిక కార్యక్రమమును తయారుజేయవలెను. అట్లానర్చిన ప్రధమము జీవిత ప్రమాణమును వివరించుటయే లేక నిర్ణయించుటయే గలుగును. ఆమెరికాదేశమందు సాంఘికోద్యమావలంబడును, అర్థశాస్త్రవేత్తలను కలిసి ఒకజీవిత ప్రమాణమును, నిర్ణయించిరి.

కార్మికుల జాతీయ కాళివారుకూలివారలని నిజమగు పరిస్థితులను వారి కుటుంబ సంరక్షణ భారమును గుర్తించుటకు ప్రత్యేక ఏర్పాటుల నొనర్చిరి. ఈరెంటిని సమన్వయించి కార్యరూపమున తెల్లనూచుచున్నారు. కనిష్ఠ జీవిత ప్రమాణము పారిశ్రామిక విధులవలన గలిగి తీరవలెను. కాని సౌఖ్యభూయిష్టమగు జీవితమును గలుగజేయుట కెల్లరు ఆశించవలెను. పరిశ్రమలభమును బడచునట్లేక రాదు. ఈనిదాంతమునే దేశీయులెల్లరు గ్రహించగలిగి, కుటుంబపోషణమూత్రమును వృద్ధిపరుగగల్గిన మానవసంఘము వృద్ధిపడగలదు. సంఘమునందలి ప్రతివ్యక్తియు జీవితవత్సరముల గలిగి నిరాధారతపాలుగానుండ నిలుచుటకు సంఘముతయ బాధ్యతగ నుండవలెను. దేశపాలన కక్షలకును పోరాటములకు తా వొసగుచున్నది. పాశ్చాత్యప్రజాపాలన కొన్ని విషయములందు సంపూర్ణముగ నున్నది. తేజమునకు ముఖ్యమగు ఆర్థిక పరిస్థితులను సేక్షించినందున ఆమెరికా యూరోపుదేశములలో ఆకాంతి వాతావరణము ప్రబలియున్నది. కొంతకాలవరకు దేశీయసభలయందలి పలువిషయములను కట్టిపెట్టి పారిశ్రామికాభివృద్ధి, గ్రామజీవితమును వృద్ధిజేయుట మొదలగు సమస్యలకు దృష్టిని మార్చినచో దేశము శీఘ్రముగ అభివృద్ధి నొందగలుగును. పాశ్చాత్యకార్యక్రమచరము పారిశ్రామికవిద్యకొరకు పిపాస జేసియున్నాడు. విజ్ఞానము నాశించుచున్నాడు ప్రజలందరు

సౌఖ్యజీవితము చేకూరుగలందులకు పాటుబడుచున్నారు. ఇట్టి ఆశయములు సాధ్యపరముగ చేరాలేయని చెప్పవలసినదదు. వారి విజ్ఞలకు విద్య, విజ్ఞానము సౌఖ్యజీవనములను కాపాడుట కట్టిపెట్టాలింకను సుండజాలదు. అందుచేతనే ఆమెరికాదేశమందు ఉచితవిద్యనొసగుపాఠశాలలు విశ్వవిద్యాలయములు సేర్వరచితిమి. కళాశాలలు, పరిశ్రమలయములు ప్రజాపాలనమునకు సహాయకారిని తలంచబడినది.

సంఘమునకు న్యాయవాదికంటె కృషియుండె తమాత్రమును నిరంతరముననాడుగాడు. మీదుమిక్కిలి కృషియుండే సంఘమున కత్యంతావశ్యమగు. అట్టివానిజీవితప్రమాణము లేక ఎంతకాలముండగలదు? తెలివిగలట్టి ఏసంఘమైనను సంఘముందలి పనివారలకు జీవితప్రమాణమును నిర్ణయించితిరును. అట్టిజీవితప్రమాణము దేశకాలమునుబట్టి మారుచుండును. పాశ్చాత్యులు నవీననాగరికతయందు వ్యామోహములందు చాలనమరులైయున్నారన మాదేశమందు జీవితప్రమాణము వృద్ధిజేసినది. ప్రజలు ఎక్కువ యంత్రాన్వేషణమునకు గడంగుచున్నారు. వైద్య, వైజ్ఞానికవిద్యాభివృద్ధి గావలెనని కోరుచున్నారు. తమపాలిభాగమునందితరసోదాలకు సానమొసంగుట కెందరు సంసిద్ధతజూపగలరు? గర్భిణీసామాన్యమును గుర్తించినచో కనిష్ఠసామాన్యము లభింపజాలదు. గాంధీగారు దీనినే బోధించుచున్నారు. ఆమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములందు పదార్థ ఉత్పత్తి సృష్టిగావలసియున్నది. నూతన ఇంజనీరింగు, యంత్రసాధనముల వలన దీనిని వృద్ధిచేయుట కులభ్యము. పరిశ్రమలభముకొరకు గాక వినియోగము కొరకు నుద్దేశించినచో స్వల్పకాలములోనే నలయు పదార్థము సుత్పత్తిజేయగలము. లాభమును సంపాదించువిధానములను ప్రజలు అత్యంత లెర్నొదరు. తిండి, బట్ట, నివాసము మొదలగు జీవితావసరములను సమకూర్చుటకుగూడ ఆవిధానము తక్కినంతముగాలేదు. అట్టి అవసరములను సమకూర్చజాలని ఏ ఆర్థికవిధానమును సంపూర్ణమైనదని చెప్పవకాశములేదు ఉత్పత్తిని విభజించుటకు నరికొనివిధాన ముండవలెను. పాశ్చాత్య దేశములందు లాభముసంపాదించు నుద్దేశముతో నడుపబడుపారిశ్రామికవిధానము సంపూర్ణముగ అవజయము గాంచినది. 1819 సం॥ నుండి సరియగు జీవితప్రమాణమును నిర్ణయింపజాలకుంటివి. 1896 సం॥ పిమ్మట ఉత్పత్తియందు 100 కి 30 వృద్ధియైంది. ప్రస్తుతము ప్రజల వైద్య ఆధ్యాత్మికపద్ధతులకు ఆర్థికపద్ధతి భిన్నముగ నున్నది. అన్నిమతములను ధనాపేక్ష చెడుగనియు వర్జనీయునియు బోధించును.

నీవసతులను గమనించి ఉత్పత్తినుండి ఎంతవరకు అవసరమో, వానిని గ్రహించుటయు, ఎక్కువపదార్థఉత్పత్తికి నుద్దేశించుచు తనకు ఆవశ్యకములయి సుఖానందమునకు తగువానిని స్వీకరించుటయు సీసారుగవానిని ప్రేమించి ఆతని హక్కులను సేపు గుర్తించుటయు, వానిజీవితము ముఖ్యపరముగ నొనర్చబ్రయత్నించుట ముఖ్యము.

అధ్యక్షులు సభనుగుండుచు ప్రభుత్వము తన ప్రజలకు భౌతికాభివృద్ధిచేగాక వైజ్ఞానిక ఆధ్యాత్మికవిద్యాభివృద్ధిని గలిగించు సమపాదముల నొనర్చవలెననియు, కేవలజీవోపాధి లభించుటయేగాక ఇతరవిధములగు అభివృద్ధి సామాన్యజనులకు గలగలవలెననియు, భారతదేశమందు మరణసంఖ్యవృద్ధియగుటకు కారణము తగుమైన ఆహారవసతులు లేకపోవుటయే యనియు, ప్రభుత్వము ఈసమస్యలను పరిష్కరింప సంసిద్ధత గనబరపవలెనని పల్కిరి.

పదవ అధ్యక్షులకు, ఉపన్యాసకులకు, వందనములతో సభ ముగిసెను.

వరదల సహాయకర్తలకు బహుమానములు

తిరుచనాపల్లి, 28:— కలవర మార్కెటింగు నిన్నున దర్బారుజేసి, రెల్వేఆఫీసు నూపర్చింట్లు వి. ఆర్. రామస్వామియ్యంగారికి రావుసాహేబు బిరుదును, 42 పోలీసుఉద్యోగులకు ధనరూపజహుమానములను వరదల సహాయకార్యములందు బాగుగ పనిజేసినందుకు ఒసంగిరి.

బాంబే మర్కంటైలు బ్యాంకుకేసు

లాహోరు నవం 27:— బాంబాయి మెర్కంటైలుబ్యాంకు ఫిరోజ్పూరు కాళిబా యిదివరకు మేనేజరుగా నుండి యాతడు తనధరావతు మొత్తమును డైరెక్టరులీయలేదని కేసుజేసెను. మేజిస్ట్రేటుగారు ధరావతుకు డిపోజిటుకాబడినసమయమున డైరెక్టరులుగా చేరిన యిగువురు రామల్లాలు కాపూరు, హర్నాసింగగార్లు విడిచిపెట్టిరి. మిగిలిన డైరెక్టరులపై కేసు డిశం 15 వ తేదీన విచారింపబడును.

నాగపూరు విశ్వవిద్యాలయము

గవర్నరుగారి కార్యకేసును ఉపన్యాసము

నాగపూరు, నవంబరు28:— నాగపూరు విశ్వవిద్యాలయము వైసుభాస్కరుగారు నున్న గో ప్రాంతమైగారు నేడు జరిగిన పట్టపధానోత్సవమునందు పాల్గొనిరి. విశ్వవిద్యాలయ స్థాపనకై నాదినిస్థాపించిన సర్ బిలిన్ క్రిస్టబోనుగారిని కొనియాడిరి. తాతా కుటుంబమువారు భవని నిర్మాణమునకై ఒకలక్షరూపాయ లొసంగిరి. యితరులవలన 34,000 మాత్రమే వచ్చినవి. ప్రభుత్వమువారు, కాసనసభ యంగీకరించుచో నొకలక్షరూపాయల నీయనున్నారు. ఇదిగాక భవన వ్యయమునకై రూ. 30,000 గ్రాంటుజేయుదురు. ఈ విశ్వవిద్యాలయము ఆక్స్ ఫర్డ్ విశ్వవిద్యాలయము పద్ధతులపై నడపించుటకు, విశ్వవిద్యాలయ సైనికదళమును, వార్షిక ఆటలపంచెములను స్థాపించునుటకుల చెల్లిరి.

విద్యార్థుల ఘనత

విశ్వవిద్యాలయమునందలి విద్యార్థులను రెండుతెగలుగా విభజింపవచ్చును. (1) ప్రత్యేకఘనత సంపాదించి పరిశోధన కార్యములకు గడంగువారు; వీరియందే దేశమునందలి రయతులకును, పరిశ్రామికులకును అభిమాన మెక్కువగా నుండును. 2 వ రకమువారు సాధారణ జ్ఞానసంపన్నులు వీరు విశ్వవిద్యాలయమున విద్యభ్యసించినచో బాగుగ ధనాధిపత్యమును చేయవచ్చుననియు గౌరవము వచ్చుననియు, ఉద్యోగముల జేసికొన వచ్చుననియు భావించెదరు. కానినీటివన్నిటికన్న యెక్కువ ముఖ్యమైనకారణమేమన వారు నిజమైన మంచి పాఠాభ్యాసకర్తలై యుండురు. అందులకు గల యుగళములను గదియియోగ మొనర్చుకొనవలెను

పౌరత్వమునకు తగినగుణములు

విశ్వవిద్యాలాధికారుల యాశయ మేమన మిమ్ము మంచి పాఠులుగ పెద్దమనుష్యులుగా నొనర్చుటయే. ప్రభుత్వము వారి యాశయముగూడ నిదియే. మంచిపాఠులుగానగుటకువిద్యార్థులగు మీరు సంపాదించవలసిన గుణములేమన, సహనశక్తి మనోవాక్పాఠ్యకర్మల మితయుగమెగులు నేర్చుకొనవలెను. నిష్పక్షపాతియు, సహేతుకమగువిమర్శభావము వివక్షణయొండవలెను. ఈ గుణసంపన్నుల మీరు గలిగియుండి జాతీయ లండరిలో న్యాపించ జేయగలిగినచో ఆపట్టడే జాతిద్యేమములు సంఘభేదములు తొలగింపగలుగుదురు.

సంఘ సేవ

రెండవముఖ్యవిషయమేమన సంఘాభిమాన ముందునొనవలెను. సంఘశ్రేయమే తనశ్రేయముకన్న నెక్కువగా పాటించవలెను. సంఘ సేవ జేయుటకు విద్యార్థులకు అనేకానేకములు గలవు. వారు జాతి భేదములు అత్యంతత తొలగించ పాటుబడవచ్చును. తక్కువజాతులవారి మధ్యకుబోయి వారికి నచ్చునట్లు బోధజేయుచుండవలెను. వీటిన్నటికి అనకాశ మిచ్చు బాలభటోద్యమము గలదు.

మీరుయీశ్వరము విడిచిపెట్టినతోడనే జాతీయజీవనము నందు పాల్గొనవలెను. సంఘవ్యవహారములందేగాక దేశచరిత్ర సంబంధముల రాజకీయములందుగూడ పాల్గొనవలసి యుండును. దేవుడునాటివ అట్టి ఫలమే లభించును. కావున మీరు సదాభిమానముతో కట్టుదిట్టములతో భక్తియుక్తియుగా మెలగినచో మున్నందు మంచిలాభుల బడయగలరు. కాంతి జీవనముల గడువగలరు. మీకు భావిదేశయందు పరమేశ్వరు డను గ్రహించుగాక యని గోరును విరమించుచున్నాను.

(ఆ. ప్రె.)

గుజరన్వాలా మునిసిపాలిటీ ఎన్నికలు

మహమ్మదీయుల స్థానములు తొమ్మిది ఖాళీపడినవి మూడుస్థానములకు పోటీలేకుండనే ఎన్నుకొనబడిరి. ఆరుస్థానములకు కాక్సీరు వారికిని పంజాబువారికిని పోటీపడినది. ఆరుస్థానములకు కాక్సీరు వారే ఎన్నుకొనబడిరి. మరెనిమిది స్థానములలో మూడిటికిపొందువులే ఎన్నుకొనబడిరి. వెనుకటి అధ్యక్షుడు లాబుకింగు (ఎం. ఏల్, సి) గారు ఎన్నుకొనబడెను. మరెండు స్థానములకు గవర్నరుకు సన్మానపత్రమియ్యవలెనన్న వారికి ఇయ్యగూడవచ్చు వారికి పోటీపడినది ఇయ్యగూడదన్న వారే ఎన్నుకొనబడిరి (ఆ. ప్రె.)

అమృతసరు సిటిజన్సు అసోసియేషను

అమృతసరు మ్యునిసిపాల పరిపాలనమునందలి లోపములను తొలగించుటకు క్రొత్తగా పౌరసంఘమును మేరుతో ఈ ఈసంఘ మేర్పరుపబడెను. (ఆ. ప్రె.)

ఇండియా వాణిజ్యసంఘము

ఇండియా సింహాళ వాణిజ్యసంఘము వార్షిక సమావేశము డిశంబరు 15 వ తేదీన కలకత్తాలో వైస్రాయిగారి అధ్యక్షుల క్రింద జరుగును. (ఆ. ప్రె.)

ఆంధ్రపత్రిక

1924-వ సం॥ 29-వ తేది శనివారము

రాజా వృత్తి

హిందూ దేశము స్వరాజ్యము నేకగ్రీనముగ గోరచుండ, స్వరాజ్యవిధానమును తయారుజేయ నుండ, ప్రస్తుతము కలుగబోయేది షేక్సు ఎదుట గనుపించుచున్నది. నిర్బంధ ప్రయోగముగూర్చి జెప్పబడినది. డెయిలీ టెలి గ్రాఫ్ ప్రచురించినవార్తప్రకారము, లీ కమిషను సూచనలను పొందుపరచుచు ఓల్లు సెక్రటేరిని ప్రవేశపెట్టెదరు. ఆసంగతిని సార్వభౌమని యపన్యాసము వివరింపగలడు. లీ కమిషను రిపోర్టును బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు పూర్తిగ సంగీకరించిరి. అతిత్వరతముగ శాసనమును నిర్మింప నిశ్చయించిరి. ప్రజల వాంఛలకిచ్చేది జవాబిదియే. వీరితలంపు ప్రకారము, స్వపరిపాలన సమస్యను పరిష్కరింప నక్కరలేదు. కాని సర్వసంభ్యుల కష్టములను మాత్రము వెంటనే నివారించవలయును. వారికి వేతనాదులను హెచ్చుజేసి, వారి యిబ్బందులను ముందుగా తీర్చవలయును లేదని మంత్రులే యీ షేక్సు మై పట్టుదల జూపిరి. ఇక కన్సర్వేటివులు ఆతురముజూపుట వింతయా? కన్సర్వేటివులకు ముఖ్యముగ గావలసినదిదియే. సర్వసంభ్యుల సత్ఫలనితిగాంచి, కంట తడిపెట్టనివారులేరు. ఇండియామంత్రియగు బర్క్ హెడ్డు ప్రభువేమి, ప్రధానమంత్రియగు బాల్గవినుగ లేమి, సర్వసంభ్యులపట్ల షేక్సుమాధనము జూపిరి. వారినితని వెంటనే చిక్కిపడివలయునని పట్టుబట్టిరి.

అట్టితిరి, త్వరిత చట్టమేర్పడుట కాటంక మేముండును? సంస్కరణ విచారణసంఘమువారు రాజాపుర వారములో తమవిచారణను పూర్తిజేసెదరు. ఈలోపుగ సంఘము రెండుభాగాలులుగ విభజింపబడునట. ఒకభాగమునందు సభ్యులలో నధిక సంఖ్యాకులగు డిప్యూటీలొంటి. మరొక భాగము రాజగారు వీరికి తోడ్పడుదురు. రెండుభాగాలనుండి స్వల్పసంఖ్యాకులగు అసభ్యుల సభ్యులుందురు. సప్రూ, శివనర్సమియ్యర, జన్నా, పరాంజపై గార్లు ఇందు జేరెదరు. అధికసంఖ్యాకులు సంస్కరణ నిబంధనలను స్వల్పపు మార్పులు సూచించినను, సంస్కరణములను మార్పుట కై మాత్రము సమ్మతించరు. అల్పసంఖ్యాకులు సాక్షిమునంతను చొచ్చించి, రాయల్ కమిషను నేర్పరచి, సంస్కరణ విధానమును మార్పువలెనని గోరెదరు. ఈ సంగతిని గ్రహించియే, సప్రూ శివనర్సమి అయ్యరగార్లు సయితము సంస్కరణముల మార్పువిషయమై తీవ్రపడుచున్నారని, లండను మైమున్స్ట్రీక్ ఆశ్చర్యముజూపెను. తెలుగు ప్రభుత్వ మయినచో, అల్పసంఖ్యాకుల యభిప్రాయముల నేమయిన గెరవించెడిదేమి? కన్సర్వేటివుప్రభుత్వము అధిక సంఖ్యాకుల యభిప్రాయముల నామోదించుననుటకు సందియములేదు. ఇటు స్వరాజ్య

సమస్యను, అటు సర్వసంభ్యుల ప్రశ్నను, బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు వెంటనే పరిష్కరింప నున్నారు. ఇది కొంతవరకు నయమే. లేనిపోనియాశల బెట్టుకొని, ప్రజలు బ్రిటిషువార్ల వెంటను వంకకు జూచుటకు బదులు, ఆరే సన్నటిని వదలుకొని, తమమోక్షము తమహామలందేగలదని గ్రహింప నేర్తురు. లీ కమిషను సూచనల మూలమున, మంత్రభారము ప్రజలపై బడును. సంస్కరణవిచారణసంఘము మూలమున, స్వపరిపాలనాభివృద్ధి కవకాశముదప్పను. హిందూ దేశమునకు వెంటనే జరిగెడి మేల్మీదయే. ఇట్టిసిద్ధిలో భాగీయు లెట్లు మెలగవలయునో, ఎల్లరును కలిసి యోచించుట యుక్తము. ఇరులపై నాధారపడిన ప్రయోజనము లేదని, ఎల్లరును విదితమగును. స్వయంకృషియే విముక్తి సాధనము. స్వయంకృషి నేమార్గమున జరుగవలయు ననునదియే ప్రశ్న. నిర్మాణకార్యక్రమమే ప్రధానమార్గమని మహాత్ముడు చెలుపుచున్నాడు. దీనియందు శరిపూర్ణ విశ్వాసము గలవారు ఇతరవిషయముతో ప్రాద్దుబుచ్చరు. తదితరులు ఇతరమార్గములను చేపట్టినను, నిర్మాణకార్యక్రమమును నిర్వహించుట లాభకరమని మాత్రమంగీకరించెదరు. గాంధీ-దాసు ఒడంబడిక ప్రకారము, నిర్మాణకార్యక్రమమును నిర్వహించుట కెల్లరుకు సమానావకాశము గలదు. కొన్నిలు కార్యక్రమమునుకొనసాగించుటకు, స్వరాజ్యపక్షము వారు పూనుకొందురు. వీరిచర్యల నితరులు నిరోధించరు. రాజాపురసంయుక్త సమావేశమునందు అన్ని పక్షములవారికిని అంగీకారార్హమగు కార్యక్రమ మేర్పడును. అది ఏరూపముదాల్చునో ఇప్పుడు జెప్పవీలులేదు. కాని, కార్యక్రమము లేతరున నున్నను, ప్రతిజాతీయభివృద్ధియు ఆజాతిపైనే ఆధారపడి యుండునను సత్యము అన్ని పక్షములకును తప్పక తెలిసి రాగలదు. ఈసంగతి యిదివరకు తెలియనియెడల, కన్సర్వేటివుప్రభుత్వమువారి చర్యలు నేడు స్పష్టము జేయుచున్నవి. ఇట్టిదృష్టితో జూచిన, సర్వసంభ్యుల నిర్మాణమేమి, సంస్కరణముల రిపోర్టు, దేశమునకు మేల్లేయగును.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

కృష్ణాజిల్లాబోర్డు విన్నపమునకు బదులుచెప్పచు, ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము గూర్చి పాత్రోహంత్రి గారు ముచ్చటించిరి. విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణము గూర్చి ప్రభుత్వము వారాలోచించుచున్నారట. విశాఖపట్టణములో సంగీకరింపబడిన మాదిరిని బిల్లు తయారుజేయబోను. విశాఖపట్టణములో గూడిన సమావేశమువారు స్థలనిర్ణయము గావించజాలక బోయిరి. బెజవాడయందు విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించిన బాగుండునని కృష్ణాబోర్డువారు విన్నవించిరి. విశ్వవిద్యాలయస్థానమే ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు ప్రధానస్థానముగ నుండునని, వీరు చెలిసిరి. స్థల నిర్ణయమును ప్రభుత్వము వారే గావించెదరు. ఇందుకొరకు చారిత్రక ప్రసిద్ధియు, అనుకూలవసతియు, ఆరోగ్యము, నీటిసప్లయమున్నగు విషయములు యోచింపబడుననియు, ఆంధ్రదేశాభిప్రాయము గైకొనబడు ననియు, పాత్రోగారు నుడివిరి. ధనమాలం మిషం జగత్తని,

ధనములేనిది యిట్టి గొప్ప ఏర్పాటులు కొనసాగ నేరవు గద. ఇండియా ప్రభుత్వమునకు మద్రాసు రాజధాని చెల్లింపవలసిన కష్టములబరువు తగ్గగనే, విశ్వవిద్యాలయము సుసాపితమగునని, పాత్రోగారు వాగ్దానముజేసిరి. త్వరితం నీ భారము ఎక్కువని పాత్రోగారి కాశగలదు. పాత్రోగారి యూహ సఫలమగునా? రాజాపుర బడ్జెటులో నీ విషయము సూచింపబడునా? ఎప్పటికిప్పుడు రాష్ట్రపుకష్టములు తొలగింపబడునని ఆశపెట్టుచునే యుండిరి. ఏదియో నొక యిబ్బందిగలిగెననిజెప్పి, వ్యవహారమును వెనుకకు నెట్టుచుండిరి. కడిచిన బడ్జెటులో రాష్ట్రముల బరువు తగ్గింపబడునని గంపెదాశతో నుండ, అనుకూలసమయ మింకను రాలేదని బ్లాక్టు గారు హెచ్చరించిరి. ఈమారయినను, కష్టములు తొలగిపోవునా? ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తమ ఖర్చులను తగ్గించుకొని వారిపై వారాధారపడిన గాని, ప్రయోజనముండదు. మిలిటరీఖర్చులందు, చాలవరకు తగ్గుదలబడునట ముఖ్యావకాశము. కాని, కన్సర్వేటివు పరిపాలముక్రింద, మిలిటరీ ఖర్చు తగ్గుటకుమారుగ ఇంకను హెచ్చిన హెచ్చువచ్చును. ఇదివరకున్న ఖర్చులు చాలక, సర్వసంభ్యుల వేతనాభివృద్ధి కయ్యెడిఖర్చులు క్రొత్తగ మీదబడును. పన్నుల విచారణసంఘమువారి సమయముననే విచారణనలుపుట జూడ, క్రొత్తపన్నులు హిందూ దేశమునకు ప్రాప్తముగా నున్నవని తలంపవచ్చును. ఏవిధమునజూచినను, ప్రజల బరువు లింకను అతిశయించుచున్నవి. పాత్రోగారికి, కష్టములుతగ్గునని ఎటుల తెలిసినని, నిన్నటిదినము మెయిలుపత్రిక ప్రశ్నించినది. శకున పక్షి ఏదైన ఇట్టిరహస్యమును చెలిపియున్నచో, ఆ రహస్యమును అందరకును వెల్లడిజేసిన బాగుండునని మెయిలుపత్రిక గోరుచున్నది. ఇట్టిరహస్యములు మెయిలుపత్రిక కే సామాన్యముగ ముందు తెలియును గాన, యీ విషయమున పాత్రోగారు మెయిలు పత్రిక పోటీకి తాళలేరని ఒప్పుకొనవచ్చును. మెయిలుపత్రిక యూహాప్రకారము, రాష్ట్రపుబరు ఏమారయినను తగ్గదు. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము గూర్చి పాత్రోగారు కలగనుచున్నారని, మెయిలు పత్రిక యధిక్షేపించుచున్నది. మెయిలుపత్రికతో వివాదపడ నవసరములేదు. ప్రజలకు స్వపరిపాలనము లేనంతవరకు, ప్రజాభిప్రాయానుసారముగ వ్యయము జరుగనేరదు. అధికారుల దయాధర్మములపై నాధారపడి యుండవలసినంతవరకు, ఎట్టి ఘనప్రయత్న మయినను సఫలమగునను నిశ్చయముండదు. ఏదినడుమ యడ్డము వచ్చినను, వ్యవహార ముగిపోవుచుండును.

నల్లమందు సభ
జనీవాలో జరిగెడి నల్లమందుసభకు, గాంధీ మహాత్ముడు పంపిన సందేశము, క్రొత్తసిద్ధులలో విశేషాందోళనము గలిగించియుండును. ఇండియా ప్రభుత్వప్రతినిధియగు కాంపుబెలుగారు నల్లమందు పంటనువిశేషముగ తగ్గింప వీలులేదని సూచించెను. ఇదియే హిందూ దేశాభిప్రాయమని వీరు తెలిపియుండిరి. కాని, నల్లమందును ఔషధముక్రిందదప్ప మరెయొకవిధముగ వాడగూడదని భారతీయులు పలువురు పంపినవిజ్ఞాపనను మరెయొక

ప్రతినిధి బయటపెట్టెను. దీనికిదోడుగ గాంధీమహాత్ముని సందేశము వెడలుటచే, హిందూదేశ నిజాభిప్రాయ మేదియో తెల్లజేయ యందును. స్వరసి పాలనమున్నచో, వత్తువదార్థముల నిషేధమునకు హిందూదేశము మార్గదర్శకులరా లయ్యెడిది. నల్లమందు సమవేశమవలయుమై నేపనుశ్రీ కలో నొక కలెఖకుడు వ్రాయుచు హిందూదేశము నల్లమంద వాడుకకు ప్రతికూలముగ నున్నదనియు, అయినను కాలముగడుచుకొలదియు యీ దురభ్యాసము అక్కడగూడ వ్యాపించవచ్చుననియు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తమవద్దతులను మార్పుకొనినగాని ఇతరదేశములు మార్పుకొనజాలవనియు తెలుపుచున్నాడు. విగిలిన్న రాజకీయనాయకు లీ షషయమై శ్రద్ధవహించకున్నను, గాంధీమహాత్ముడు మాత్రము విశేషశ్రద్ధ వహించుచున్నట్లు ఇతడు వ్రాయుచున్నాడు. మహాత్ముని రాజకీయపు కలకు బడి ప్రస్తుతసమయమున తగ్గుగ నుపించినను, అతని నైతికాధిక్యము మాత్రము ఎప్పటివలె నిలిచియున్నదనియు, నల్లమ దు సమస్యవిషయమై మహాత్మునితోడ్పాటును ప్రభుత్వమువారు గైకొనవలయుననియు, ఇతడు సలహానిచ్చుచున్నాడు. కాని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ఇందుకు బూనుకొందురా? భారతీయులను ఆంగ్లేయులును ఈవిషయమై కలిసి యోచించుచో, కాంపుజెలుగారికి తగినహితము నొసగవచ్చునని పీరి యుద్దేశ్యము. హిందూదేశమున కంతరాతీయ సభలలో ప్రాతినిధ్య మిచ్చి లాభములేదు. హిందూదేశము తన నిజాభిప్రాయమును వెలిబుచ్చుట కవకాశముండవలెను. స్వరసి పాలనా స్వాతంత్ర్యసిద్ధి వలన గాని, హిందూదేశ విమోచన సందేశము నిరాటంకముగ వెలువడజాలదు.

ఆధ్యాత్మిక సభ

బెల్గాంనందు, ద్వితీయ ఆధ్యాత్మిక సమావేశము జరుగునని, ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు వి. డి. ఋషిగారు ప్రకటించుచున్నారు. అనుభవజ్ఞుల నేకులు తమయనుభవముల నక్కడ వెల్లడిజేసెదరని తెలియుచున్నది. ఈశాస్త్రము పాశ్చాత్య దేశములందు సత్వరాభివృద్ధి గాంచుచున్నది. మరణాంతర స్థితిగూర్చి అధికాన్వేషణము జరుగుచున్నది. కాని, ప్రాచీన భారతవర్షము గనుగొనిన విషయములజూచిన, పాశ్చాత్యుల కింతవరకు దెలిసినసంగతులు చాల కొలదియని గ్రహింప వచ్చును. ఇక్కాలమున భౌతికవిషయములందు నిమగ్నులగుటచే, ఆంగ్ల విద్యార్థికులదృష్టి వీనిపై ప్రసరింపలేదు. తగిన శ్రద్ధవహించుచో, భారతీయు లీశాస్త్రమునందు విశేషాంశముల ననేకములను గ్రహించి ప్రపంచమునకు దెలుకలరు. దేహము అనిత్యమనియు, జీవుడు శాశ్వతమనియు, సిద్ధాంతపూర్వముగ దెలిసియున్నను, ఆచరణలో నిది మరుపుడగుచున్నది. శాశ్వతసౌఖ్యమును విడనాడి తాత్కాలిక సౌఖ్యము నపేక్షించుట ప్రాచీన సాంప్రదాయమునకు విరుద్ధము. మతేధులన్నియు ఇట్టిసాంప్రదాయములపై ననే ఆధారపడుటచేను. రాజకీయ రంగమున మహాత్ముడు ప్రవేశించినదాదిగ, పారమార్థికవిషయములపై ప్రజలఆసక్తి అధికమగుచున్నది. ఇట్టి అనుకూల వాతావరణమునందు, జీవని పరిణామమును కనుగొనుట సుకరము. బెల్గాం ఆధ్యాత్మిక సభ, జయప్రదముగ నిర్వహింపబడునని తలచెదము.

ఆంధ్ర ల
గాంధీ మహాత్ముని వూజానిధి

లక్షరూపాయలు సమర్పింపవలెను

29.11.24

యథా శక్తి ని తోడ్పడుదు

చంబాలు	కోశాధిపతి కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారికి చేసిన వసూళ్లు	కోశాధిపతివద్దను, ఇతరత్రుశు వసూలు మొత్తము
ఇదివరకు 50601-14-8	ఇదివరకు 24556-1-8	ఇదివరకు 24781-1-8

పూజానిధికి సొమ్మునుబంపు చిరునామా:—కా.నాగేశ్వరరావు, నెం.7, తంబు శెట్టిపీఠి, మద్రాసు

ఇబన్ నద్ ప్రకటనము

మక్కా నాక్రమించుటలో, వహాబీనాయకులగు ఇబన్ నద్ గారి యుద్దేశ్యము, స్వలాభముగాదని, ప్రకటించబడెను. ఇకమిద, మక్కాను సుల్తాను లెవరును పరిపాలింపరనియు, కొరానుశాసనమే ప్రమాణముగ నుండుననియు, మహమ్మదీయు లందరకును మక్కా సమానముగ నుపయోగపడుననియు, అందఱులందఱులకును సమావేశము త్వరలో గూర్చబడుననియు, ముఖ్యవిషయములు దన్నిటిపై వారి యభిప్రాయము గనుగొనబడుననియు, మక్కాకు వెడలెడి యాత్రికులందరకును శాంతియు రక్షణయు గలుగుననియు, యాత్రాస్థలములకు బోయెడి మార్గములన్నియు, రక్షింపబడుననియు, ఇబన్ నద్ గారు వాగ్దానము జేయుచున్నారు. వీరు ఏర్పచిన సమావేశమునకు, హైందవప్రతినిధులుగూడ వెడలిరి. ముంబైకి నిర్ణయము జరిగినను, అయ్యది మహమ్మదీయాభిప్రాయాను సారముగ జరుగుననుటను సందియము లేదు. కిలాఫాత్ యుద్దమము యొక్క ముఖ్యోద్దేశ్యము, పవిత్రస్థలరక్షణము. పవిత్రస్థల రక్షణమునకు తుర్కీ బాధ్యతవహింపనపుడు, మహమ్మదీయులందరును గలిసి ఇక్కార్యమును నిర్వహించుట శ్రేయస్కరము. అట్టి మహాదవకాశమును, ఇబన్ నద్ గారు గలిగించుచున్నారు. వీరి యుద్దేశ్యము సఫలమగుగాక యని, మహమ్మదీయులు వాంఛింపక మానరు. కిలాఫాత్ సమస్య అనుకూలముగ పరిష్కారమగునేని, మహమ్మదీయులతో బాటు హిందువులును సంతృప్తిజెందెదరనుటకు సందియము లేదు.

కొత్తపద్ధతి

ఇంతవరకును క్రైస్తవవివాహములలో “నీవు భర్తకు విధేయతజూపి, అతనికి సేవజేయవలయును” అని పెండ్లి కూతురికి జెప్పించుచుండిరి. చాలకాలము నుండియు ఇట్టి వాక్యములను తీసివేయవలయునని స్త్రీలు పలువురు ఆందోళన నలుపుచున్నారు. ఈ మాటలకు బదులుగ “నీవు అతనిని ప్రేమించి సుఖపెట్టుము” అను మాటలను జేర్చవలయునని మతగురువుల సభయందు ప్రతిపాదించబడెను. వాదప్రతివాదములు జరిగిన పిమ్మట, అధికసంఖ్యాకు లీ తీర్మానమును నిరాకరించి రిని తెలియుచున్నది. కాని “విధేయత జూపవలె నను” పదములకు బదులుగ “సేవ జేయవలయు” ననుపదమును చేర్చుట

కంగీకరించిరట. కొలదిమార్పు ప్రస్తుతము జరిగిన, మున్నందు మిగిలినమార్పులుగూడ జరుగవచ్చును. దేశకాలముల ననుసరించి, సాంఘికాచారము లే దేశమునందయినను మార్పు జెండకమానవు. కాని, ఉచ్చరి చెడి మాట లేవియు నను, అనుకూల దాంత్యమే కుటుంబ సౌఖ్యమునకు ముఖ్యము. ఇందుకు భంగముకలిగించెడి ఏర్పాటులు దుఃఖకారణము లగును. ఇంగ్లండునందు భావిపరిణామ మెటులుండునో జూడవలయును.

పొరబాటు

నిన్నటిదినము ప్రచురించిన వార్తలలో లాలా హన్స్ రాజగారు చనిపోయినట్లు ముద్రింపబడెను. ఆవిషయమై వ్యాఖ్యగూడ గావించబడెను. ఇది పొరబాటు. చనిపోయినవారు హన్స్ రాజగారుగాక, వారితల్లి గారు. ఇట్టిపొరబాటు జరిగినందులకెంతయు చింతించెదము.

సంస్కరణల విచారణసంఘము
రెండుపత్తుములు

ధిల్లీ, నవంబరు 28:—సంస్కరణల విచారణసంఘముకచ్చేవారము లోపుగా విచారణముగించును. ఈలోపుగా రెండుభాగములుగా నేర్పడునని స్పష్టమగుచున్నది. ఒకటి ఉద్వేగుల గూడియుండు అధికసంఖ్యాకుల పత్తును. వీరిలో బహ్మసంఘాదుగా రున్నారు. రెండవపత్తు అల్పసంఖ్యాకులు. సర్ జేబహదూరు నెహ్రూ, సర్ శివస్వామి అయ్యరు, జిన్నా, డా|| పరబ్రహ్మ గార్లు అధికసంఖ్యాకుల నివేదిక సంపాదితముగ శిఫరస్సువరకుల నుమాత్రమే దెలిపి యూరకుండును. అల్పసంఖ్యకుల పత్తు వాయమాత్రము సాక్ష్యము లన్నింటిని గమనించి రాజ్యాంగ విధానము త్వరలో మార్పుజెందుటకై రాయలుకమిషను రావరెనని కోరెదరు. (ఆ. ప్రె.)

లాహోరు పంచమాతరంపత్రిక
పదివేలరూపాయలను చెల్లించుట

ఓగిల్వీగారు తెచ్చిన మానవత్వపుదావాలో ప్రతివాదులు వాదించుట ఓగిల్వీగారికి 10 వేల రూపాయల నిప్పుకొనుటకు పంజాబు హైకోర్టువారు తీర్పుచెప్పిరి. దానిపై పరిశ్రాంతి అగు పంజాబు అఖిలకేతు కంపెనీవారు తెలుపుపేటింటు ఆపీలు చేసిరి. ఆఆపీలు పరిష్కారమగువరకును ఢిల్లీని అమలుజరుపవలదని కోరుచు ప్రతివాదులు పిటిషను పెట్టుగా పలుజడ్జీ కానిశి తీరస్కరించెను. అందువలన ప్రతివాదులు 10 వేలరూపాయలను చెల్లించిరి. (ఆ. ప్రె.)

పాశ్చాత్యమహాసభ

కలకత్తాలో డిశ్ బరు 12 న తేదీని జరుగును. భారతదేశమునందలి విరోధాపందవాసుల వార్షికసభ కలకత్తాలో డిశంబరు నెం 12 వ తేదీని జరుగును. ఆయాశాఖల ప్రతినిధులు వచ్చెదరు. రాజప్రతినిధి అధ్యక్షతక్రింద సాలుసరివిందు కలకత్తాలో సాంఘికజ్ఞులలో డిశంబరు 10 వ తేదీని జరుగును.

విదేశ వార్తలు

శ్రీ కమిషను సిఫార్సులు

పూర్తిగా అంగీకరించుట

బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి తీర్మానము

లండన్, నవంబరు 28:-

సార్వభౌమునియతవాదసంధర్భమున తెలుపబడు చట్టములలో ఒకటి లీకమిషను సిఫార్సులను అంగీకరించుచు ప్రకటించబడుననియు, లీకమిషను సిఫార్సులను పూర్తిగా అవలంబించుటకు ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించినదియు అమలులో పెట్టుటకు శాసనములను సాధ్యమైనంత త్వరలో తయారు చేసెదరని డెయిలీ తెలిగ్రాఫు పార్లమెంటు విలేఖరి తెలుపుచున్నాడు.

ఆంగ్లో - టిబెటు సంబంధములు

ఆవి ఎట్లుండవలెను?

లండన్, నవంబరు 27:- సర్ చార్లెస్ థెల్ గారు 21 సంవత్సరములనుండి తాము దలచు లామాగారితో అధికార రీత్యా స్నేహితులై గడించిన అనుభవమును పుస్తకముఖముగ త్వరలో ప్రకటించుచున్నారు.

బ్రిటిషు విధానము

ను గూర్చి ఇట్లు వ్రాయుచున్నారు. టిబెటు ప్రతినిధి లేకుండ టిబెటు రాయబారములను చీనాతో జరపరాదు.

చీనా- టిబెటుసంధి ఒడంబడిక

ఆవల టిబెటు సరిహద్దులు న్యాయముగ నుండవలెను. చీనావైసియుగాని చీనాప్రజలుగాని ఆక్రమించుకొని అధినివేశములకు ఏర్పాటు చేసికొనుటకు అంగీకరించుదు.

బ్రిటిషు వర్తకము

బ్రిటిషువారికిని, టిబెటుకును సంబంధించిన విషయములను ప్రత్యక్షముగ పరిష్కరించుకొనవలెను. బ్రిటిషు వర్తకమునకు సమంజసమగు సౌకర్యము నీయవలెను. టిబెటు ఈ శాస్త్ర భారతదేశపు సరిహద్దుకు ఉన్నదానిని ఉన్నట్టు లంచవలెను. చీనా ఏజంటులు, చీనా- టిబెటుకు రాయబారములు కుదిరి ఒడంబడిక లేకుండా ఇండియానుండి టిబెటుకు రాకుండ చేయవలెను.

లాసా ఆర్థికపరిస్థితులు

లాసా ఆర్థికపరిస్థితులు చిక్కగ నున్నవి. క్రొత్తగ నెల కొల్పబడిన నైస్యమును పొషించుట కిది యవసరము. సరిహద్దు గుండా స్వేచ్ఛావర్తకము గావలెనని పట్టుబట్టారు. బ్రిటిషు వారు ప్రత్యేకించబడిన మార్గములకు ఒప్పుకొనవలెను. దాని వలన న్యాయము గలుగును. టిబెటు సంరక్షించుకొనుటకు టిబెటుకు డబ్బు దొరకును. టెబెటు ఇండియామీదగూడ ఆధారపడియున్నది. ఇండియాలో బ్రిటిషుసేనల నుంచవలెను. సరిహద్దు రాజకీయములను బ్రిటిషువారియధికారములో నుంచవలెను. ఇండియాతో టిబెట్టు వీటిపోవును. కేపాలు, భూటాను, సిక్కిం దేశములుగూడ ఇండియాతో చేరియుండుట పడదు. మీదుమక్కిలి ప్రతిపక్షులుగూడ మరవచ్చును.

డివెలరాగాలు విడుదలగుట

లండన్, నవం 28:- డివెలరాగాలు విడుదల చేయబడిరి. అడవిలోయలుకు మోటులుగూడ కోరిపోబడిరి. డబ్లిన్ బోవు రైలులో ఎక్కించిరి.

జరను ఆర్థిక పతనము

అడనపు ఆదాయము

బెర్లిన్, నవం 27:- 1925 సంవత్సరమునకు ఆర్థికపతనములో 2500000000 బంగారుమార్కులను అధనపు టాదాయముగ జూపిరి. 540000000 బంగారు మార్కుల ఆదాయము చ్చుననియు 26:0000000 వ్యయమగుననిరి.

ఈజిప్టు పరిస్థితులు

సూడాను సేనల ధీక్కారము

అంగ్లసర్దారు ఉత్తరువును ధిక్కరించుట

కెయిరో ప్రభుత్వమువారి ఉత్తరువు నెదురుజూచుట

రక్తపాతము లేకుండ జేయగోరుట

లీపెల్, నవం 27:- ఈజిప్టుపరిస్థితులు శాంతిముగ్ధనే యున్నవి. కాని చాలమందిని ఈజిప్టు ప్రజలను అనమానము మీద అగ్రహణిరి.

శాంతికాలమునుండి ఈజిప్టుప్రభుత్వమువారు పరిష్కారముచేయవలెనను సంగతులనుగూర్చి బ్రిటిషు రెసిడెంటును ఈజిప్టుప్రభుత్వమువారును చర్చించుచున్నారు. పోయిన నెలపైబరు లో మద్దినాల్లు జనులుగూడ సమావేశమైరిగాని శక్త్యవయ త్నము లాయెను. ఈజిప్టుపరిస్థితులను నివారణజేయుట కెద్దాని వైన జేయవలసియుండెడిది. సర్ లీపెల్ గారి హత్య ఈజిప్టు పరిస్థితులను పూర్తిజేసినది. అంతియగాని క్రొత్త దేనిని గలుగజేయలేదు.

బ్రిటిషువారి చర్యను సమర్థించుట

కవులను సరిగా గట్టకపోవుటచేతను, బ్రిటిషు ఆర్థిక న్యాయశాఖా పట్టు సెన్యూరిటీ కాభోద్యోగ అధికారమును నిరసించుటచేతను, బ్రిటిషు ఇరుపదార్థాలపని అడ్డిపోవునటుల ఆటంకములను గలుగజేయుటచేదను ఈజిప్టులో బ్రిటిషువారి బ్రి చర్యను దీసికొనవలసివచ్చెను.

ఈజిప్టుప్రభుత్వసేవలో నున్న బ్రిటిషు ఉద్యోగుల పింఛనులు, విరామము జెందుమయములందుగూడ చాలకష్టములు తలపించెను. వీటినిన్ని 1920 నుండి ఇంతవరకు జంపుటకు జేసిన ప్రయత్నములుగాని, చరిషిటి 11 గురు బ్రిటిషు ఉద్యోగుల హత్యలను, ఈజిప్టు ప్రచారముచే ఇటీవల సూడానులో కటాఫించిన కలహమును జూడ పరిస్థితు లెంత అసంతృప్తికరముగ నున్నవో తెలియగలదు.

1922 సంవత్సరమునుండియు ప్రత్యేకముగ నిర్ణయించిన నాలుగువరతులనుగూడ ఇంతవరకు పరిష్కారము గాలేదు. దీనివలన మరింత కల్లోల ముదయించెను. ఇటీవలి హత్యముండే ఈజిప్టుపరిస్థితుల పరిష్కారమును జరుగుటకు జేయు టవసరమాయెను.

ఈజిప్టు ఉద్యోగులు సేనలు సూడాను నుండి మరలుటకు నిరాకరించుట

కెయిరో, నవం 29:- సూడానులోనున్న ఈజిప్టు సేనలు ఉద్యోగులు అంగ్లసర్దారు ఉత్తరువు ననుసరించి సూడాను నుండి మరలుటకు నిరాకరించిరి. ఈజిప్టు ప్రభుత్వము వారు త్తరువుజేసిన గాని పోజాలనునిరి. దానిమీద బ్రిటిషు సేనలు వీరిని మట్టు మట్టినవి.

కార్తము ప్రభుత్వమువారు కెయిరో ప్రభుత్వమువారి ఉత్తరువునకు తలవేసిరి. మంతివర్గమువారు సమావేశమైరి. రక్తపాతము లేకుండ జేయుటకు త్వరపియవలెనని యుద్ధయంత్ర ఏర్పాటుజేయవలెనని మంత్రి ర్గమువారు తీర్మానించిరి.

మమ్ములను బ్రిటిషుసేనలు హత్యించినవి. మాదగ్గర ఒకొక్కనికి 20 తుటాలకులై ఎక్కువలేవు. నిరోధముజూపుట కిది చాలవు. బ్రిటిషువారి దగ్గర ఎంతయునుదురుండు సామగ్రి గలదు. అందుచే రక్తపాతము గలుగకుండ నైస్యమును మరల మానెదరా యని సూడాను వైసికాధికారులు ఈజిప్టు ప్రభుత్వమునకు తంతి నంపిరి.

ప్రధానామాత్యుని చర్య

తక్షణము ప్రధానామాత్యుడు బందరు లాంకు బోవుచున్నాడు. అక్కడనుండి బెర్లిన్ పొరంగమున కేగును.

మార్గం జనులు పక్ష ప్రముఖులను రాత్రి బ్రిటిషు వైసికాధికారులు అరెస్టుచేసిరి. వీరిని మెక్కా నుండగనే గొంపోయిరి. ఎక్కడను గొంపోయిరో తెలియదు ఈ అరెస్టు చేయబడిన మార్గంలో ఒకరు ప్రాత దేశీయ సహాయయంత్రి. ఇతనిని 1921 సంవత్సరములో కుట్రబన్నెనని చెబుతారు దుండరి. జనులు వాసాగారు రావడముతోడనే వదలిరి. ఇటీవల జనులు లో ఇంగ్లండు కేసి వాపు ప్రముఖును ఓవీరుగారు అరెస్టుచేయబడిరి.

ఇదివరలో అరెస్టుచేయబడిన మార్గము ఈజిప్టు ప్రముఖులను ఈజిప్టు ప్రభుత్వముకు స్వాధీనముచేయుటకు నిశ్చయించిరి.

చిరి. వీరిని ముగ్గిరిని ఉదయము ఆరుగంటలకు అరెస్టుజేసిరి. అబ్దు రహిమాన్ సామిగారు స్నాన మాడుచుండ ఒక ఉద్యోగి, వైసికులు సన్నీలతో వచ్చి చుట్టవేసిరి. తక్కిన ఇద్దరు నిద్రించుచుండిరి. అల్లరులకు అవకాశములేకుండ సక్రమ పరిస్థితుల సేర్పాటుజేయుటకు ముందు కాపునలగ ఇట్లుచేసిరి. ఇతడి 1920 వైసికావాస్తానముచే పగ వాధించి సంఘమునకు జేరెనని ఉరిశిక్షకు గురి ఆయ్యెనుకాని అయ్యది ర సంవత్సరములకు మార్చబడెను. విడుదల యనంతరమున కార్యకనాయకత్వమును వహించి పార్లమెంటు సభ్యత్వమును బడసెను.

నక్రాషీ గారు పూర్వము న్యవసాయమంత్రివర్గములో ఉద్యోగిగ నుండెను. 1919 ప్రభుత్వోద్యోగుల సమ్మె యనంతరమున తొలగించబడెను. తరువాత కెయిరో ఉపగవర్నరుగ నియమించబడిరి. తదనంతరము దేశీయసహాయయంత్రుగ నియమించబడిరి. ప్రతిపక్షపత్రిక లీ ఉద్యోగనియమనమును తీవ్రముగ ఆక్షేపించినవి.

విలియం మక్రంగాయ పూర్వము న్యాయశాస్త్రపుష్పాడితుడుగ నుండెను

సుప్రసిద్ధవక్త. తన అస్వాత్మికపుత్తుడని జనులులపాపాగా శిక్షనిని పిలుచుచుండెడివాడు. 18 వ తేదీని మక్రంగాయ ఇచ్చిన యపన్యాసము జనసామాన్యములో ఉద్రేకమును గలుగజేయునదిగ నుండెనని బ్రిటిషుఅధికారులు తలంచిరి.

విదేశాంగమంత్రులు

రోమాలో ఈజిప్టుమంత్రిగనన్న అహ్మదు జల్పకరు గారు విదేశాంగమంత్రిపదవి నక్కరలేదనిరి.

తప్పిపోయినయు మరల అరెస్టుచేయబడిరియు జెప్పిన బ్రిటిషువైసికులు మాట్లాడి తేరిని తెలుపుచున్నారు.

సూడానులో నెమ్మది

కార్తూం, నవంబరు 27:- సూడానులో సాధారణపరిస్థితులు శాంతిముగ నున్నవని తెలియుచున్నది.

పాదురాజు

సూడానులోనున్న ఈజిప్టుసేనలను గవర్నరుజనరలు త్తరువుచేరిసాక్షాత్తుకొని సూడానునుండి మరలవలెనని ఈజిప్టునైస్యములకు త్తరువు నంపెను. ఇది బ్రిటిషువారిలేఖయందు గోదినదానికి సరిగానున్నది.

ఈజిప్టులోనున్న ఫ్రెంచిఅధినివేశప్రజలు బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారు ఈజిప్టులోనన్న విదేశీయులను గాపాడుటకు జేగన ఏర్పాటులకు ఆభినందించుచు ఈజిప్టు ప్రభుత్వమువారికి తంతి నంపి ఈసంగతిని బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారికి తెలియజేయవలెననిరి.

లండన్, నవంబరు 28 :-

లోలోపలకుట

గావించుచున్నానని తెలిసి, పైజెప్పిన ముగ్గరిని ముందు కాపునలగ అరెస్టుజేసిరి. ఇంకను మరికొందరిని అరెస్టుజేయుటకు త్తరువుజేసిరి.

ప్రస్తుత మంత్రివర్గముయొక్కయు ఆలెంబీప్రభువు ప్రాణమును దీయుటకు దీలుజమ్ముచున్నా రనుకారముచే ముగ్గరిని అరెస్టుజేసిరి.

ఈజిప్టుపాలీసువారు విద్యార్థి నాయకుని అరెస్టుజేసిరి. ఈజిప్టుపాలీసువారు కాపునలమిత్తము 35 గురిని అగ్రస్తుజేయుటకు వారంటులను జారీచేసిరియు ఇదివరకపుడే 12 గురిని అరెస్టుజేసిరియు తెలియుచున్నది.

మాంచెస్టరుగార్డియన్ అసమ్మతి

లండన్, నవంబరు 25:- మాంచెస్టరు గార్డియన్ పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. ఈజిప్టులో మరల మనము నిర్బంధములకు గడంగితిమి. ప్రస్తుతానికి నిర్బంధములు శాంతివరకే గావచ్చును. బ్రిటిషు శోక్మలను ఈజిప్టు ప్రభుత్వమువారు నెరవేర్చిన వెంటనే నిర్బంధములను తొలగించుటకు కట్టబడినవచ్చును. కాని అవుదామనము జొంగులాభ మెక్కువేమైన యగునా? ఇదివరలో మనము జెప్పినటుల జేయు ఈజిప్టు సాధులకు మంత్రుల యశభవము మనకుగలదు. కాని జాతీయనాయకుల మరింత రెచ్చగొట్టుట యగును. వీరి ఉద్రేకము ఈనెరులుగ పరిణమించుచున్నది. జనులులపాపాగారాఫానే ఇంకొక అడుగుపాపాగారిని నిశ్చయించిమేని మరల మనము వైసికాసనమును అమలుజేపవలసివచ్చును. లేనిచో బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు ఈ చిక్కుకొన్న పరిస్థితులనుండి ప్రత్యక్ష భంగములేకుండ బయటపడుటెట్లు? లేనిచో మరింత కష్ట మెక్కువగును. బ్రిటిషు ప్రకటనముచే జనులులపాపాగారి పనిని మరింత పూర్తిగా అసాధ్యమాయెను. అదే అదిలో జేసినతప్పు. దీనినుండి మరొకని తప్పు

ను జేయుట బహుశః దీనిని పూర్వకాలములు గలవన. ఈజిప్టు ప్రభు జనులను పాపము వదలినప్పటికిని ఇప్పుడు మరింత అపార్యమైనది.

ఈజిప్టు సంఘమువారి ఆక్షేపణలు

గ్రేటు బ్రిటనులోనున్న ఈజిప్టు సంఘమువారు తీవ్ర త్యక్తముచేయుచు నిచారమును దొరుకుచు ఈసంగతిని బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకు తీవ్రముగ గ్రహించినందున ఈ ప్రభుత్వమును బ్రిటిషు అధికారులగుట తీవ్రముగ గ్రహించినందున దీనిని అవకాశముగగొని ఈజిప్టు ప్రభుత్వముపై దాడినట్లు సమకట్టి రనియు ఈజిప్టుకు సూదాను రాష్ట్రములు లేకుండ జేయుటకు ప్రయత్నించుచున్నారనియు నీటిసప్తయని విగించెదమని చెప్ప రించి కష్టములను బెట్టుచున్నారనియు బ్రిటిషు ప్రజలకు తెలియ జేసిరి.

కయో, నవంబరు 28:—కార్తూములో నున్న 11 వ నూదాను పటాలములో ఇద్దరు మైనింగు కలహించి సైనిక వైద్యాలయమునకు పరుగెత్తి ఒక బ్రిటిషువైద్యుని ఇద్దరు పిరియను వైద్యులను జరిపిరి. బ్రిటిషు సేనలు వీరినిదగ్గరికి కాల్చిరి. వీరికి చాలావైద్యులు గల్గెను.

నైలు నీటివనదినగూర్చి బ్రిటిషు ప్రభుత్వముతో ఒడం బడిక తదుదనని ఆశించుచున్నారమని జవరపాపాగారు జేసిన ప్రకటనమును ఖండించుచు వాళ్లు జాతీయపత్రికమువారును జగులులు పత్రికాపాత్రులును పూర్వము మంత్రివత్తములో జేరిన జగులులు అనుచరులను సభజేసిరి. జవరపాపాగారి ప్రకటనము ఈజిప్టు ప్రభుత్వమువారు భయపడుచున్నారని అర్థమగుచున్న దునది. ఈజిప్టు ప్రజలు నీటివనదిన గూర్చి ఏర్పాటుజేసికొన గోరుటలేదు. సూదానులో ఈజిప్టు సైన్యములను స్థిరపరచ గోరుచున్నారని. సూదానునుండి ఈజిప్టు సేనలను మరలించు టకు ప్రభుత్వమువారు సమ్మతించుట తప్పదుచున్నారు. పార్ల మెంటుసభ్యుల అరెస్టులకు సమ్మతించుటను ఆక్షేపించిరి. అట్లు సమ్మతించుటచే బ్రిటిషువారు ఈజిప్టు రాజ్యాంగపద్ధతిపై సల్పినదాడిని అంగీకరించినట్లు అర్థమగుచున్నది. పార్లమెంటు సభలోలేకుండ పార్లమెంటు సమ్మతిని బొందుకుండజేసిన ఈజిప్టు ప్రభుత్వచర్య ఆదరణీయము గాదని, చెల్లదని. దానిని దేశము ధ్రువపరచజాలదని.

అలెంబీ ప్రభువు

అనాలోగ్యముగ నుండుటచే నెంటుఆంధ్రుడు విందు కేగలేదు.

ఆంగ్లో ఈజిప్టు కిషపరిసితులు

అంధ్రప్రదేశ్, నవంబరు 28:—ఆంగ్లో ఈజిప్టు కిష్టపరిసి తులనుగూర్చి హెరియట్టుగారిలో మాట్లాడుటకును బ్రిటిషు కార్మికపక్షమువారి యుద్ధేక్ష్యమును తెలిసికొనుటకును రెండవ ఆంతర్జాతీయసభలో ఆందరును కలిసి చర్యను దీనికొనుటకును యునైటెడ్ సోషలిస్టుపక్షమువారు నిశ్చయించినదియు కాని వీరివిషయమును ప్రస్తుతము పార్లమెంటులో ప్రస్తావించినదియు ప్రకటించుచున్నారు.

సూదాను

తంలివార్ల లాగిపోటపుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంలివార్ల)

అంధ్రప్రదేశ్, నవంబరు 29:—సూదానులో తంలివార్ల ప్రచారమునకు అడ్డుగల్గెను.

ఈజిప్టు సేనలు

కార్తూములో చిక్కులను గలుగజేయుటలేదు. 5 గురు పార్లమెంటు సభ్యులతో బాటు కొందరిని అరెస్టుజేసిరి. అల గ్లాండ్రియా విద్యార్థి నాయకుని, సుగుగ్యుదాలిగారిని అరెస్టు చేసిరి. ఇతడు వ్యవసాయశాఖను సంబంధించినవాడు.

తుర్కీ పరిసితులు-మసోలు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంలివార్ల)

క్రొత్త ప్రభుత్వవిధానము

అంధ్రప్రదేశ్, నవంబరు 29:—జాతీయసభలో క్రొత్త ప్రభుత్వవిధానమును తెలుపుచు ప్రధానామాత్యుడు శ్రీశ్రీచే గారిట్లు నడిపిరి. సరిహద్దుల కుప్పద్రవము రాకుండ కాపాడు టకు క్రికెట్టు పైన్యములను ప్రభుత్వమువారుంచెదరు. ప్రాత ప్రభుత్వమువారి ఒడంబడిక లన్నిటిని మన్నించెదము. గ్రేటు బ్రిటనుతో సాంప్రదాయముగ వచ్చుచున్న స్నేహమును మరల ప్రారంభించుటకు మసోలు సరిహద్దు తగిన అడ్డుగనున్నది. అందుచే జాతీయపరివా రీసమస్యను న్యాయముగ పరిష్కరిం చదరని నియమజూచుచున్నారము.

ఇబిన్ సాదుగా ప్రకటనము

బాగ్దాద్, నవం 28:—ముల్లాలు మరితర ప్రముఖులు నె జిది సుల్తానుకు వీడ్కోలు గావించుటకు సమాజేతేమైరి. సుల్తా ను ఇట్లు ప్రత్యుత్తరమునిచ్చెను: మెక్కాను బట్టుకొనుటకు నే నుపోవటలేదు. అవట పన్నుల భారముచేతను, మరితరపరిపాలన కష్టములచేతను బాధపడుచున్న ప్రజలనుద్ధరించుట కేసున్నా ను. నేనాపుణ్యక్షేత్రమునకు దైవశాసనములను పునరుద్ధరణగాల్పిం చుటకేసుచున్నాను. దానిని మనకత్తులతో అమలుజరుపదలంచి తిని. ఇకమీదట మెక్కాలో శాసనములతప్ప సుల్తానుఉండ డు. అందరును శాసనములకు చేతులొగ్గవలసినదే. మెక్కాముస్లిం లకు సంబంధించినదిగాన ముస్లింప్రపంచమునకు సంబంధించిన వారి కిష్టముగ సంగతులు జరుగవలెను.

అచట ముసల్మానుప్రతినిధునిదితోను సభసల్పెదము. పాపములేకుండ స్వీయలభములను పాటించక తీగ్ధయాత్రికుల కు శాంతిగ తొందరలేకుండ జేయుటకు చర్చించెదము. హెడ జాజి అందరకును నచ్చుటకు పీలుగనుంపాలెను. మండపములుచే యువారందరును హెడజాజికిపోవుటకు ఏర్పాటుగనుంచవలెను. మార్గములను గాపాడుటకు క్రిపంచనలేక చేసెదము. మతము నుండి విడిపొయినవారిని తప్పుజేసినవారిని శిక్షించెదము.

ఇంగ్లండు - జర్మనీ

వర్తకపుటాడంబడిక

ఎగుమతికన్న సమస్య

లీప్జిక్, నవంబరు 27:—బ్రిటిషుజర్మను ప్రతినిధులు వర్తకపు రాయచారములను జరుపుచున్నారు. వర్తకపుటాడం బడిక పూర్తి అయినదన్నమాటయే. ఇక పరిష్కారము గావల సినది నూటికి 26 చొప్పున విధించినపన్ను సమస్యయే. ఆయా వర్తకులు ఒక్కొక్కరే ప్రత్యేకముగ పన్నులనిచ్చుట కష్టముగ నుండుటచే వారితరపున తామే గట్టెదమని జర్మనుప్రభుత్వము వారు తెలియజేసిరి.

సోలెంటులో గట్టెక్కిన ఎల్-54 జలాంతర్గామి తేలి నది. నవ్వుము గలుగలేదు.

ప్యాసిస్టు సైనిక నాయకుడు

రాజీనామా

ప్యాసిస్టు సైనిక నాయకత్వమును బాల్కన్ గారు వదులు కొనిరి.

ముస్సోలినిగారు బాల్కన్ గారి నెంతయు కొనియాడుచు ప్యాసిస్టులకు అయినజేసిన సేవను నుతించుచు రాజీనామా సంగీ కరించిరి.

సర్ రాబర్టు హార్ని గారు

అంధ్రప్రదేశ్ నుండి 27-తేదీని ఇండియాకు బయలు దేరిరి. మొదట బొంబాయిలో దిగిరి. బర్మానుండి ఇండియాద్వారా తిరిగినవచ్చుటకు ఏర్పాటుజేసిరి. ఇండియాలో ఒక నెల ఆగెదరు. రాజప్రతినిధితో ఉండెదరు. పురాతన నగరములను చాలవ రకు సందర్శించెదరు.

ఇంగ్లండులో తుపాను

గొప్పనష్టము

సౌకలకు నష్టము

లీపెల్, నవం 27:—గంటకు 60 మైళ్లవొప్పన గత రాత్రి అంతయు గట్టిగవీచి చాలనష్టమును గలుగజేసెను. నేటి యుదయమున దేశమంతటను తంలితీగలు దూరశ్రవణయంత్రతీగ లు చెడిపోయినవి. ఒక్కలండనులోనే 485 తీగలు పాడైనవి. తూర్పు దక్షిణతీరములందు నొకలకు నష్టమైనది. కొన్ని పొగ యొడలు గట్టెక్కినవి. సహాయముచేయబోయిన పడన మునిగి పోయెను. నీబ్బందిమాత్రము బ్రతికిరి. పోర్టులందు, విట్టి, మ్యాను దీవులలో మూడు పొగయొడలు మునిగిపోయినవి.

బ్రిటిషు వైమానిక ప్రచారము

పోలండు యుత్సాహము

వార్సా, నవం 27:—పోలండు వైమానికపటాలము స 5. విలియం బ్ర్యాంకురు గారికి వింతొసగిరి. ఇండియాసమస్య గాక ప్రాచ్యప్రతిపక్షములకు వైమానికప్రచారము అవసరమ నిరి. పోలండుగూడ ఆయుద్ధక్షేత్రములో పాటుబడెదనని పోలం డు తెలియజేసెను.

నల్లమందు నభ

కోకో నిర్బంధములు

జనీవా, నవంబరు 27:—నేటిసభలో తీర్మాన మెద్దియు లేలలేదు. జపాను, అమెరికను ఉరుగ్గిబోలీయను ప్రతినిధులు జెప్తు సంగతులను సభవారు వినిరి. బోలీవియను ప్రతినిధులు కోకో ఆకులపంట నిర్బంధములకు అంగీకరించలేదు. ప్రపంచ మునకు గావలసిన నల్లమందును సప్తయి జేయుటకు సమర్థతగల ఆంతర్జాతీయసంఘమొకటి యుండవలెనని జపాను ప్రతినిధి వ్యక్తీకరించెను. ప్రభుత్వముతో సంబంధ ముండగూడదు. అమెరికనులు అవక్య నల్లమందును తయారుచేయుటకు పంచి బెట్టుటకు కోకో అకాలపంటనుగూర్చి నిర్బంధములను ప్రవేశ బెట్టవలెనని నూచించిరి. దానిని రేపటిసభలో ఆలోచించెవరు

జెల్లికో ప్రభువు

ఇంగ్లండుకు 27 తేదీని బయలుదేరెను.

జీవరవ్యయము - హెచ్చుధరలు

రాయలు కమిషను

స్నేహజ్ఞానతి, హెల్త్ గ్యువాన్ డర్ హ్యూరీపీటు, రై లండు, లేటను, ప్యాంతుకాలరుగానూ రాయలు కమిషను సభు ముననియమించబడిరి. వీరు ఆహారపదార్థముల హెచ్చు ధరలను గూర్చి విచారించెదరు. స్నేహజ్ఞానతి కనడాప్రయాణము బెట్టు కొనుటచే సంఘములో ఆమె స్థానే ఇంకొక స్త్రీని నియమించ వలసివచ్చునని తెలియచున్నది. 18 గురు సభ్యు లుందురు. తక్షణము పనిని ప్రారంభించెదరు. అధ్యక్షులు సర్ ఆల్ఫండు గడ్డిస్ గారు.

ఇంగ్లండు వ్యవసాయవిధానము

లండను, నవంబరు 27:—భూస్వాములను రైతులను, బిలిపించి ప్రభుత్వసహకారముతో ఎక్కువ ఆహారపదార్థము లను ఉత్పత్తిచేయుటకు నేద్యముచేయు భూమిని హెచ్చించు టకు ప్రయత్నించెదరని తెలియచున్నది. ప్రత్యేకముగ ఒక్కగోధుమనే ఎక్కువగా పండించ రాదగిరి.

అమెరికనులు

ఎవరను ఆవరోహణము

అమెరికను ప్రముఖులు డబ్ల్యు పెట్టెకొని 1925 లో ఎవ రను పర్యటమును ఎక్కువకు ప్రయత్నించుచున్నారని తెలియ చున్నది.

ఇంగ్లండులో తయారుచేయు బిటు పంచదారకు ప్రభు త్యమువారు ఆర్థిక సహాయ మొనర్చెదరు.

ఆంగ్లో రషియా ఒడంబడిక

నిరాకరణము

సోవియటుల- విచారము. అసంతృప్తికి తాము తర వాదులము గాజాలముచుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంలివార్ల)

అంధ్రప్రదేశ్, నవంబరు 29:—ఆంగ్లో రషియా ఒడంబడి కను నిరాకరించుచు బ్రిటిషువారింపిన కేఖకు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చుచు సోవియటు ప్రభుత్వమువారు బ్రిటిషుప్రభుత్వ నిరా కరణమునకు విచారింపుచు ఈ తీర్మానమువలన బ్రిటిషు తీర్మా నమువలన రెండుదేశములందు గల్గు ఆసంతృప్తికి తా ము తర వాదులము గాజాలమనియు తెలియజేసిరి.

జనీవీ ప్రలేఖ

ను గూర్చి ప్రత్యుత్తరము నిచ్చుచు ఎట్టిసాక్ష్యము లేకుండ బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు అట్టి ప్రకటనలను ఆధారము లేకుండ ఆలేఖ నిజమైనదే యనుట చాల ఆశ్చర్యకరమనిరి.

వివాహమంత్రము

మతాచార్యుల నవరణ

అంధ్రప్రదేశ్, నవంబరు 27:—వెన్నమినిష్టరులో వివాహమం త్రమునుగూర్చి మతాచార్యులు చర్చించు వెండికూతురు భర్తను ప్రేమించి నుఖ బెట్టెదను. దీనిని, భర్తకు విధేయ తగనుండి పశిచర్యజే సెదనను మంత్రమునకు బదులుగా మార్చవలె ననిరి. భర్తను ప్రేమించి అనుకూలముగ పశిచర్యజే సెదనను సవ రణకు 86 గురు అనుకూలముగను 78 ప్రతికూలముగను ఒప్పు కొనిరి.

ప్రతికూల అభిప్రాయములన్నియు తొలగిపోయినవి

మూలధనము ఎక్కువగా హెచ్చించుటవలనను, ప్రస్తుతపు కాలమునకు తగిన మెస్సేరి దిగు మతియగుటవలనను, హిందూదేశముయొక్క పరిశ్రమములు మిక్కిలి త్వరగా అభివృద్ధికి వచ్చుచున్నవి. మంచిమొదడు గలిగినట్టివారిని, నిపుణులలో శ్రేష్ఠతరమైనవారిని నియమించుటకే "మేడ్ ఇన్ ఇండియా" (హిందూదేశములో తయారైనది) అను పదములు ఉపయోగించవలసిన దినములు, విశేషములందు తయారగు వస్తువులకంటె ఏమాత్రము తీసిపోదు అని పూచీనిచ్చుదినములు, త్వరగా నమోదించుచున్నవి.

డిల్లీలోనున్న బిస్కట్ కంపెనీ లిమిటెడ్, ఫ్యాక్టరీవారిచే తయారుచేయుబడినట్టి బిస్కెట్లు ఏమాత్రమును యునైటెడ్ కింగ్ డంలో తయారగువాటికి తీసిపోవుటలేదు. అదేమెసినలు, పొయ్యిలు, అదేప్రకారము పైవిచారణ, చేతితో ముట్టబడకనే తయారగుచున్నవి.

అయితే విదేశములనుండి దిగుమతియగుచున్న బిస్కెట్లకును, ఇక్కడ తయారగువాటికిని ఒక వ్యత్యాసముమాత్రమే యున్నది. అదేదన ధరయందుమాత్రమే గలదు.

వీటిని చదువుడు.

యునైటెడ్ సర్వీస్ క్లబ్బు, సిమ్లా

దయచేసి ఒక బిస్కెట్ పార్శులను మునుపటిమాదిరియే చిల్చుహము (ఇంగ్లాండు)కు పంపగోరెదను. అవి మంచి గుణము గలిగినవని అచ్చట అందరిచే అంగీకరించబడినవి.

(Sd.) Col.....S. & T. Corps

మీరు ఏల వృథా 100 కి 15 చొప్పున దిగుమతిపము, ఫ్రెయిట్, యితర ఖర్చులనుకూడ భరించెదరో ఆశ్చర్యముగా నున్నది.

టేబిల్ బిస్కెట్లు:—మేము 52 రకముల బిస్కెట్లను తయారుచేసి ఉత్తర హిందూదేశములోనున్న ముఖ్యమైనపట్టణాల్లకు, క్లబ్బులకు సరఫరా చేయుచున్నాము.

ఆరమి బిస్కెట్లు:—కొన్ని సంవత్సరములనుండి అనేకటన్నులను బ్రిటిష్ సైన్యమునకు సరఫరా చేసియున్నాము.

కన్టీన్ బిస్కెట్లు:—కసాలోనున్న గవర్నమెంటు లెబోరేటరీలో మా బిస్కెట్లన్నియు పరీక్షించబడి, సైన్యమునకు, సేవి కన్టీన్సుకు తగినవని అంగీకరించబడినవి.

పిప్ బిస్కెట్లు:—రాయల్ ఇండియన్ మారిన్ వారికి, ఇతర పిప్పింగు కంపెనీలకు మేము కంట్రాక్టులుగా నున్నాము.

డాగ్ బిస్కెట్లు:—ముఖ్యమైన వేటకుక్కలు, ఇతరకుక్కలు గల స్వంతదాకలకు సరఫరా చేయుచున్నవి. విదేశములనుండిదిగుమతియగుచున్న వాటికంటెను 100 కి 35 చొప్పున సరసమైనది. వృథా పైకమును ఖర్చుపెట్టుట మానుడు. వాటియొక్క శ్రేష్ఠత్వమునకు 10 బంగారుపతకములును 5 వెండిపతకములును యిచ్చబడినవి.

సావితము 1898

మద్రాసు రాజధాని, మైసూరుస్టేటు, నైజాముజామీనియసులకు సోల్ ఏజెంట్లు:—

మహమ్మదు మూసా హాజీ ఇబ్రాహిం, అండుకో.

32 గిడ్డంగివీధి, మద్రాసు.

అంజెన్ ఎన్గోరా గుహలందలి

అలయములు

అధునికాంధ్ర చిత్రలేఖకులకా ధారములు

అనంతపురము కళాశాలయందు పన్యాసము

అనంతపురము కళాశాల సారస్వతసమాజ సమావేశమునందు, కళాశాలయందు చరిత్రాధ్యాపకులుగానున్న పి. భద్రయ్య ఎం. ఏ. ఎల్. టి. గారితీరిగా నుపన్యసించిరి.

"గుహలయములు అనునప్పుడు యీ నామము తప్పగా వాడుచున్నారేమో యని నేను తలచుచుండును. నేనుమాచి: గుహలయములు (కేవల పెంపిల్లు) కేవలమలయములు కావు. మహాభవనములు, కళాలయందీరములు, దర్బారులు, సమావేశములు, కాంగ్రెసులుగూడ జరుపుట కనువగుమందిరములు కల్గినవాగుహలయములు. ఈ ఆలయములవృత్తము, హిందూదేశములో బుద్ధునికాలమున నాగరికత ఎంత బౌద్ధత్వముగ నుండెనో, హిందూకళలంతదనుక సంప్రదృత్వస్థితి బడసెనో, పెల్లడి చేయున్నది. ఈ ఆలయములపైగల రాతిబొమ్మలు, రేఖాశిలములలో బొమ్మలు; బుద్ధునియొక్కయ, బౌద్ధమతముయొక్కయు జీవితపరిణామమును, పరిపాకమును స్పష్టముగ వెల్లడించుచున్నవి. పవిత్రజీవితాదర్శప్రతిపాదకచిత్రములు, వివిధసానుభూతుల బడసి జీవిత సాగభావిక సౌందర్యాతియకములగోచరింపచేయుచున్నవి. ఈచిత్రములే ఈ ఆలయవిగ్రహములే, ఈ రాతి ఫలకములే, అధునికాంధ్ర చిత్రకళాసాగర్దర్శకత్వమునందియున్నది. ఇవియే వంగదేశమున కనకజీయములుగ నున్నవి. ఇవియే ప్రస్తుతాంధ్ర చిత్రలేఖకు దివ్యాకాశముల నద్దీపింపచేయుచున్నవి.

అశేతాగు హలను ఎల్లో రాగుహ లలితయించుచున్నవని చెప్పుచున్నాను. కళా సౌభాగ్యమునందేమి, చిత్ర సంపత్తి యందేమి, నిర్మాణపటిమయందేమి, ఆకారాతిశయమునందేమి ఎల్లో రాకు అశేతాకొంచెముగా తీసిపోవును. కాలాసాలయమును నిదర్శముగ గైకొనుడు. ఈ ఆలయము ఒక కొండనుండి తొలుపబడినది. ఈ తొలుపబడిన ఆలయమునకు పెద్ద కొండకును సంబంధములేదు. అదటి ఆయతమంలపము, కేవలగ్రహము, రెండు ద్వారముల నతికమింపుగోపురము, జగజ్యోతి స్తంభములు, మొదలగునవి విష్ణుయొక్క అనంతదశలను చూపుచు అనంద దాహకములై మనోహరములైయున్నవి. ఒక సమిపమాత్ర మాహించి, ఒక స్వల్పపరికరముతో, సంతటి చిత్రచిత్రముల, దివ్యాలయముల, భర్తృపార్శ్వముల నిర్మించిన యాశిల్పుల యమేయ సేధాసంపత్తిని తెలియజేయుచున్నదని గంభీరపన్యాసము గావించిరి.

తరువాత అధ్యక్షులు గా నున్న టి. శివకంకరము గారు బాలురకు విద్యాధులకు సంచారవకాశముల కల్పించి, వారినిట్టిచిత్రముల సరయునట్లనర్చి వారిబుద్ధి వికసింపజేయుటకై సహకరమునియు అందులకు ఎక్కుకర్షణగూడ విద్యావిధానప్రణాళికలం దుండవలెననియు శ్రీరామచంద్రుగూడ దేశసంచారము గావించినందుననే అనుభవకాలియై అనందము ననుభవించె ననియు, యాత్రలనుపోవుట, ఆశ్వమేధయాగములుచేయుట పూర్వముసంచారములకై కనిపెట్టియున్నారనియు, ఇట్టిఅవకాశములులేనిచో నలందా తక్షణిల విశ్వవిద్యాలయము లింతస్ఫురణీయములై యుండకుండెడివనియు, డాక్టరు బిసెంటుగారు మైసూరునం దిచ్చిన కన్వేక్షన్ ఉపన్యాసము కేవల పెంపిల్లు (గుహలయములు) అనగానేమియో తెలియట కనుకూలపడినదియు మొదలగు విషయముల చెప్పిరి. కళాశాలాధ్యక్షులు ఉపన్యాసకునకును అధ్యక్షునకును వందనములర్పించి సభజయప్రదముగా ముగిసినందులకు సంతోషమును తెలియజెప్పిరి.

ఇండియా ప్రత్తిపరిశ్రమ

బొంబాయి, నవంబరు 28:— ఈస్టుండియా అసోసియేషన్ వార్షికోత్సవమునం దిగ్గత్యుత్సవహించి సర్ పురుషోత్తమదాసు తామరదాసుగారు ఇండియా ప్రత్తి వ్యాపారము నున్నందు ఉచ్చదశకు రాగలదని నూచించిరి. లివర్పూలు ప్రత్తి గంపుమువారు యికమందు ఇండియాదేశీయులు తమలో వ్యాపారము యెక్కువగాజేయుటకు వీలగునట్టి ఒడంబడిక నూచనలకు ఆయనంగీకరించెను. ఇండియా ప్రత్తి రవానా శుభమును గించుబడియు మిల్లుబడియును బిల్లులు మెచ్చుకొనిరి. ఇందోలోలో ప్రత్తి పరిశోధన సంస్థకు కమిటీవారు సాలునకు లక్ష రూపాయల వినియోగించుటచేరను ప్రత్తి వ్యాపారమున ముఖ్యపెరుల అల్లరిలేకుండ జేయుచట్టము మూలముగను సూతనపరిశోధన సౌకర్యముల పట్లను భారతదేశప్రత్తి వ్యవసాయముయొక్క భావిదశ అత్యంతలాభకరముగానుండగలదని టాకూరు దాసుగారు రనిరి. (అ.ప్రె.)

THE ASIATIC GOVERNMENT SECURITY LIFE ASSURANCE CO., LTD.,

(Formerly, Mysore Government Security Life & Marriage Assurance Co., Ltd.)

HEAD OFFICE: ASIATIC BUILDINGS, MYSORE (SOUTH INDIA).

Capital (fully subscribed)	...	Rs. 5,00,000
" (Paid-up) about	...	" 3,50,000
Government Securities held	...	" 2,00,000
Life Insurance Policies issued	...	" 25,00,000
Annual Premium Income	...	" 1,00,000
Funds invested on Immoveable properties	...	" 1,25,000

Necessary Security Deposit furnished to the Government of India as per Indian Life Assurance Companies Act 1912.

Loans granted to Policyholders and Bondholders from the available funds under the Property and Personal Investment Schemes.

Next Drawings for Granting Loans to Bondholders on 31st January, 1925 and July 1925.

WANTED AGENTS EVERYWHERE ON LIBERAL TERMS.

Apply for particulars to:—

Messrs. P. K. RAU & SONS,

Chief Agents for Madras Presidency, 289, Thambu Chetty Street, Madras.

Another Appreciation.

10. THE CHAIRMAN OF THE BOARD OF DIRECTORS OF THE ABOVE COMPANY, MADRAS.
DEAR SIR,

Ref: Policy Nos. 703 and 704 deceased N. Muthuswamy Iyer.

In acknowledging with thanks the receipt of your cheque No 317880, dated 24-11-24, on the Indian Bank Ltd., Madras for Rs. 2,962-13-0 (Rupees two thousand nine hundred sixty two and annas thirteen only) in full and final settlement of my claim of Rs. 3,000 under the abovesaid Policy Nos. 703 and 704 through Messrs. P. K. RAU & SONS, Chief Agents, Madras, whose zeal and sincerity in helping the Company is beyond description, I have much pleasure in testifying to the prompt settlement of the claim and to the sound management of your Company.

Further, I pray GOD for the success of your Company and appreciate very much for the help rendered to me by the Company so promptly as this.

No. 18, Sydojee Street,
Triplicane, MADRAS.
Dated 24-11-1924.

Yours very gratefully,
(Sd.) S. NATESA IYER,
Retd. Asst. Engineer CLAIMANT.

మైనపువత్తులు

ది ఇండో - బర్మా పెట్రోలియం కంపెనీ లిమిటెడ్

రంగూను,

వారి చేత యారు చేయబడినది

విజయపుర, స్టాక్ చేయువారు

ప్రొ. రి. అండు కో

పోస్టుబాక్సు నెం 12, మద్రాసు

మైనపువత్తులు, మైనము, ధరలకు వ్రాసిన తెలుపబడును.

“నర్సినన్” (స్వర్ణము చేరియున్నది)

అద్భుతమైన జీవావృతము

లోహము లన్నిటిలోను స్వర్ణము దివ్యమైనది మాత్రమే కాదు. అయితే దానిని చక్కగా వాడే ప్రపంచమునందున్న రసాయనము లన్నిటికిని రాజువంటిదని హిందూదేశపు ప్రాచీన ఋషులు తెలిపియున్నారు. ప్రాచీ, ప్రదీచి బౌద్ధములలో మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనవాటిని మిలితముచేసి, తయారు చేయబడిన దివ్యవస్త్రము. నరముల బలహీనత, నపుంసకత్వము స్వల్పముగా నున్నను, హెచ్చుగా నున్నను, రక్తహీనత, బరువుతగ్గుట, అపరిశుద్ధరక్తము, దుర్బలత్వము, న్యూరస్టియా, మలబద్ధకము, ఆజీర్ణము మొదలగు అన్ని విధములు చెరువ్యాధులు, తీరనివ్యాధులు తప్పక గుణమగును. కఠినపత్వము, లంకణముచేయ నవ సరములేదు. సాధారణ దుర్బలత్వమునకు పైకి కస్తూరితైలమును వాడవలెను. నర్సినమువలననేక అద్భుతగుణములు గలవు. ఒక నెలకు సరిపడు నర్సినము బౌద్ధము స్వర్ణముతో మిలితమైనది. బుడ్డి 1 కి రు 5-0-0. పై పూతబౌద్ధము రు 2-8-0 ఒక పూర్తిసెట్టు రు 7-0-0 తపాల ఖర్చు చేరు. ఉష్ణదేశములలో నుండువారి కిది అమోఘమైనది.

డి. వెంకట్రావు ఎస్కైరు, బి. ఏ. వైదాపేటబొమ్మ “మందు పుష్టిని కలుగజేసినది”- మిస్టర్ ఎం. బి. నాయక్, మద్రాసు “రక్తమును శుద్ధిచేయును”- మిస్టర్ హెచ్. కార్తీక, బొంబాయి “మిక్కిలి ఆశ్చర్యకరమైనది”- డాక్టరు బొంబాయి “మిక్కిలి ఆశ్చర్యకరమైనది”- డాక్టరు ఎన్. మాన్సీ అహుదాబాదు: “నూరప్రీయా రోగికి చాలమంచిది”- మిస్టరు డబ్ల్యూ. కెట్టి మద్రాసు “2 పాసల బరువు ఎక్కువైనది”- మిస్టరు రూఫ్ ఖాన్ సి. బి. డి సబ్ ఇన్స్పెక్టరు పాట్నా “ఉపయోగకారి, గుణకారి”- ఎన్. ఆర్. రావు ఎస్కైరు బి. ఏ డెప్టి కలెక్టరు వేలూరు “నాకు చాలమేలు చేసినది”- మిస్టర్ పి. శుక్లరామలు, రంగును “సంపూర్ణత్వ ప్రి నికలగ జేసినది”- మిస్టర్ ఎన్. సి. డిటా కానిటర్ ఇన్స్పెక్టరు కలకత్తా “అద్భుతమైన గుణములను కలిగించినది” ఆరోగ్యముగా నుండ గోరెన ఇప్పుడే ఈదిగువ కొలాసును వ్రాయుదు చేరులో బాగల్ పూరు విలాసును (వాయవ్యమున లేక ఏజంటు వద్ద తీసుకొన వచ్చును. (1482)

Behar Chemcl Works Bhagalpur. Branch-Mihijam. Telegrams :-Chemist, Bhagalpur or direct from Agents. W. E. SMITH & Co., Ltd., Madras and Branches. DADHA & Co., ASVIN & Co., Iycaannoo Mudalia Mrdaas. Woolles Mart Mangalore; A. Abid & Co., Hyderabad. T. C. Nataraj & Co., Mysore.

గుంటూరుజిల్లా కమ్యూనికేషన్ల కొక పాచ్చరి

గుంటూరు జిల్లా కమ్యూనికేషన్ల సహాయసంఘమునకు ద్రవ్యమును సమకూర్చుటకుగాను, ప్రతి సంవత్సరము కమ్యూనికేషన్ల వార మనుపేర ఒక వారము దినములు జిల్లామందు పర్యటన ముచేసి ప్రతికమ్యూనికేషన్లను ధనధాన్య రూపముగ భిక్ష గ్రహించుటకు నిశ్చయించుకొని యుంటిమి. ఈమహత్కార్యమును 1921 వ సంవత్సరమున ప్రారంభించితిమి. ఈగ్రామము సూతనమయ్య, జిల్లామందు పర్యటనముచేసి భిక్షులు గైకొనటకు విద్యార్థులసంఖ్య చాల స్వల్పమయ్య, ఫలితము మాత్రము ఉత్సాహకరముగ నుండెను కొన్ని అనివాద్యులగు కార్యములచే, వజ్రుపటి సంవత్సరము సంఘాభ్యుదయమున కై భిక్షులు గైకొనమైతిమి. క్రిందటి సంవత్సరము తిరిగి ప్రారంభించి కొంత ద్రవ్యమును సమకూర్చితిమి. ఈసంవత్సరము దసరాశలవులలో యేర్పాటుచేయుటకు ప్రయత్నములు జరిగియ, వ్యవధిలేమిచేతను మఱికొన్ని కారణముల చేతను విరమించితిమి. విద్యార్థి సహాయసంఘమునకు ద్రవ్యమును సమకూర్చుటకు యింకంత సులభమైనదాని లేదు. విద్యార్థులచేయి పవిత్రమైన సంఘసేవ మరియొక టుండబోదు. విద్యార్థులు కష్టమునకొచ్చి, శ్రమయని తలపక పట్టుదలతోను ఉత్సాహముతోను ఆవారము దినములు తిరిగినయెడల సుకువుగ మాడు నాలుగువేల రూపాయలకు తక్కువగాని మొత్తమును సంపాదించవచ్చును. ఉద్యమాభివృద్ధి విద్యార్థులసంఖ్య మీదను ఆధారపడి యుండును. కమ్యూనికేషన్లు ఉదారస్వభావముతో విద్యార్థుల నాదరించి ధనధాన్య రూపమున యెవరికితోచినట్టి వారు సహాయముచేసి యున్న విషయము మనలో చాలమందికి అనుభవమే. కాబట్టి యీమహత్కార్యమును విడువక ప్రతిసంవత్సరము క్రమముగ జరుపుట మనధర్మమై యున్నది. ఈసంవత్సరము డిశంబరు శలవులలో యేర్పాటుచేసిన బాగుండును. డిశంబరు 25 మొదలు 31 వఱకు యేర్పాటుచేసిన విద్యార్థులందరికి వీలగునుండును. గుంటూరు కమ్యూనికేషన్ల సహాయసంఘమువారు వెంకటేశ్వరే నే విద్యార్థులను ప్రోత్సహించి, కరపత్రములను ప్రచురణచేసి డిశంబరు శలవులలో యేర్పాటుచేయించగలందులకు ప్రార్థించుచున్నాను. విద్యార్థులసంఖ్య తక్కువగ నన్నచో జిల్లామందు తయి పెట్టుకొనక రెండుమాడు తాలూకాలమాత్రమే యేర్పాటుచేసికొనుట చాలమంచిది. మఱియొక విశేషముగలదు బందరు కమ్యూనికేషన్లు, బందరు కమ్యూనికేషన్ల వసతి గృహమునకు ద్రవ్యమును సమకూర్చుటకు గుడివాడ బెజవాడ, ఏలూరు తాలూకాలలో డిశంబరు 19 తేదీ మొదలు 25 వఱకు పర్యటనము చేసెదరని తెలియుచున్నది. ఇది శుభసూచకము. ఈమహత్కార్యమును మొట్టమొదట ప్రారంభించిన గుంటూరు కమ్యూనికేషన్లు తమవిధ్యుక్తగిర్జమును ముఱువకుండురు గాక యని హెచ్చరించు చున్నాను. కమ్యూనికేషన్లు తమసహజ ఉదారస్వభావముతో విద్యార్థుల నాదరించి సంఘమునకు తమ యధాశక్తిని ధనధాన్యరూపముగ సహాయముచేయ వినయ పూర్వకముగ ప్రార్థించుచున్నాను.

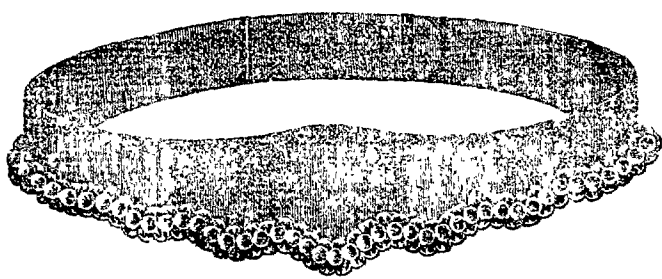
జంపాల సాంబయ్య.
తిరుచనాపల్లి.

ఫ్రెండ్సు కంపెనీ, బెజవాడ

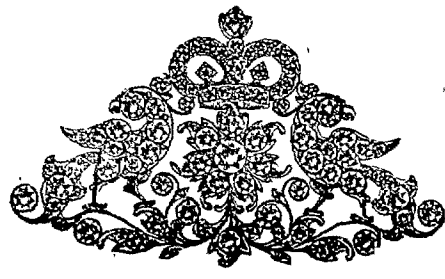
క్రొత్తస్థలమునకు మార్చబడినది.

అన్ని రకముల వస్తువులు సరసమైన ధరలకు విక్రయించబడును.

గడచిన 30 సం॥ రములనుండి మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందినది, నమ్మకమైనది, కల్తీలేని వెండికి, సవరముబంగారుకు శ్రేష్ఠమైన మణులకు, పూచి యివ్వబడును.

వెండిబంగారు 25-45 సవరములవరకు యేర్పాటు
కొలి తిరుగుతో సహా రు 55-0-0

పుష్పరాగములు, పచ్చలు, పట్టెకంపులతో చిక్కని
వజ్రములు మోపు 1-కి ధర రు 250-350 వరకుగలను

కాశీనాలు
1 కి ధర రు 550-1000 వరకు గలను

అన్ని రకముల వెండి, బంగారు, సీమకములు, పట్టెకంపులు, పుష్పరాగములు నగలు, యితర సామానులు గల క్యాటలాగునకు ఉత్తరమువ్రాసిన ఇనాముగాకంపబడును.

1887 ఏకంసి చీబిల్ దాస్ అండ్ సన్స్, సంగలవర్తకులు, తపాలవెట్ట నెం 225, 112 చెనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

అగ్ని కులక్షత్రియులకు హెచ్చరిక

1921 వ సంవత్సరాంతమున అగ్నికులక్షత్రియసోదరులు పలుదేశములవారలు పలుపురు లెజవాడపురంబున సమావేశమై మిగుల సుతృప్తహృదయముగా మూడవ అగ్నికులక్షత్రియ మహాజనసభను జయప్రదముగా జరిపియుండిరి. నాడు మొదలు నేటిదనుక మనకులమువారలు ఆంధ్రదేశమునం దెచ్చటను యేవిధమైన కులసభలుగాని చేయుటను పూనుకొనినవార లరుదయ్యెను. ఎవరైనను మనక్షత్రియోత్తములు సభలుగావించురా యని ఎదురుచూచుచుంటిమి. ఇట్లుండ మొన్న నీనడుమ గతమాసమున నరసాపురము కాపురముగాగలిగి మనకులసోదరులు దీక్షబూని నాలుగవ అగ్నికులక్షత్రియ మహాజనసభను జరిపించు ప్రయత్నములు చేయుచుండిరిని మహాసంఘ జాయింటుకార్యదర్శి కత్రి సత్యరాజుగారు కృష్ణాంధ్రపత్రికలయందు ప్రచురముగావించిరి. నాటినుండియు మనభాతృవర్ణమువార లందఱును సంతోషాన్ని కులై సభగాంచుదిన మెప్పుడువచ్చునా యని కడుయాశతో యెదురుజూచుచుంటిమి. కాని ఈసంవత్సరాంతమున దిశంబరు

నెలలోపల సభజరుపు ప్రయత్నములుజేసిన యెడల మాడుపం వత్సరములలోనైనను మనమొక మహాజనసభను జరిపినవారల ను గుడుము. ఇట్టిసభ త్వరలో సమావేశముకాగలదని నమ్ముచున్నాను.

కొప్పాడ నరసింహము.

ద్వితీయవార్షికోత్సవము “స్వసంఘము” విశాఖపట్నం

ఈనెల 28 తేదీని యీ గ్రంథాలయ ద్వితీయ వార్షికోత్సవము మ-రా-రా లంక జగన్నాథంపంతులు బి. ఏ. ఐ. యల్. గారి ఆధిపత్యమున జయప్రదముగా జరుపబడినది. మొదట అధ్యక్షుల ఉపన్యాస మయినపిమ్మట ద్వితీయవార్షికోత్సవముకై కార్యదర్శి నివేదికము కార్యదర్శిగారిచే చదువబడినది. తరువాత మ-రా-రా స్థానాపతి సత్యనారాయణ మూర్తి శాస్త్రిగారిచే ర. శి. యింపబడిన జ్ఞోకములున్న మ-రా-రా సున్నం వీరరాజు, కేదారిశెట్టి వెంకటప్పారావు గార్లచే రచియింపబడిన పద్యములును చదవబడినవి. అధ్యక్షుల

అంత్యోపన్యాసము ఆయినపిమ్మట సంఘముయొక్క సభ్యుల ఛాయాపటము తీయించుకొనడ మైనది. ఛాయాపట మయిన తరువాత అల్పహారములు జరిగినవి. యీదిగున వ్రాసిన ప్రతి నూతనయొన్నికలు జరిగినవి. మ-రా-రా లంక జగన్నాథంపంతులుగారు అధ్యక్షులు, మ-రా-రా శతపతి నారాయణ పంతులుగారు ఉపాధ్యక్షులు, మ-రా-రా ఆర్డర్ కోదండరావు గారు కార్యదర్శి, మ-రా-రా ఆర్డర్ చినకోదండరావుగారు కోశాధికారి, మ-రా-రా త్రిపురాన శ్యామలరావుగారు గ్రంథాలయాధికారి, మ-రా-రా పాణంగిపల్లి వీరభద్రరావుగారు సహాయగ్రంథాలయాధికారి. మ-రా-రా చెరువు భర్తరాజుశెట్టి గారు, మ-రా-రా ఖండవల్లి సన్యాసయ్యగారు, మ-రా-రా వెంపరాల జోగారావుగారు, మ-రా-రా పాచేపల్లి సుబ్బారావుగారు, మ-రా-రా అత్తిలి వెంకటరావుగారు, మ-రా-రా బిర్న మహంతి సింహాచలముగారు కార్యనిర్వాహకవర్గము గాను ఏకగ్రీవముగా యెన్నుకొనడ మయినది.

ఆర్డర్ కోదండరావు,
కార్యదర్శి.

DODGE BROTHERS MOTOR CAR

వరిక్ష చే అద్భుత జయమొందినదని తేలినది

ఈ వార్త తెలుపబడినతరువాత డాడ్జీబ్రదర్స్ దిన, వార, మాసవారిగా తయారగునట్టి సరకులపరిమితి విపరీతముగా పెచ్చినది.

అకస్మాత్తుగా దీనిని గుఱించి వాకబుచేసినను తయారైనట్టి సరకంతయు తక్షణమే ఖర్చుచున్నట్లు మిక్కిలి తృప్తికరమైన జవాబే వచ్చుచున్నది.

డాడ్జీ బ్రదర్స్వారి అపరిమితమైన పనులను త్వరలో పూర్తిచేయుటకై తగు ఏర్పాట్లులన్నియు మిక్కిలి చుటుకుగా చేయబడుచున్నవి. ఇదివరలో మోటారుబండి ఆగత్యమున్నవారిలో తుదకు నూరుగురై నను ఎప్పుడును డాడ్జీ బ్రదర్స్ మోటారుబండిని కొనియుండవలస విషయము లేవ్వక గమనింపదగినది.

ప్రస్తుతము మోటారుబండిని కొనుచున్న కొట్లకొలదిజనులలో చాలమంది దీనికి గల మంచిపేరునుబట్టి దీనినే తీయుచున్నారు.

ప్రత్యేకముగా అమెరికనులు దీనిని వేరు వేరు గాను, విడివిడిగాను తీసిపరీక్షించెదరు. కాని మామూలుగానున్నట్లే దీనిని పరీక్షించుటలేదు.

దానియొక్క ఉత్కృష్టత, దానివలనగలప్రయోజనము వీటినిగుఱించియే ఇదివరకెప్పుడును, ఇప్పుడును కూడ ప్రథమమున యోచింపబడుచున్నవి. ఇన్నియు ఒక విషయములో ఆశ్చర్యముగా నున్నను, మరియొకవిషయములో మిక్కిలి సరసముగాను, న్యాయముగానే యున్నది.

ఇన్నియు, జాన్, హోరేసు డాడ్జీ వీ రిరువురును యోచించి, సమానానుతయారుచేసి, కడపటిబండిని ఏర్పరచినదినమున జ్ఞప్తికి తెచ్చుచున్నది. వారు, వారి స్నేహితులును మంచిధరవచ్చుటకై ఏపద్ధతుల ననుసరించి తయారుచేయవలెనో అట్లు చేయుటకై ఒకరికొకరు ఎచ్చరించుకొనిరి.

ఉచితత్వము, గొప్పతనము, పూర్ణత్వము మొదలగువాటికి మిక్కిలి పరిహాసాస్పదమైన కొన్నిసామాన్యపద్ధతుల ననుసరించియే వారు ప్రారంభించిరి. అనగా మనలో చాలమంది పాతకాలయందు కాపీపుస్తకములలో వ్రాయునట్లు ప్రారంభించిరి.

ఈ ప్రాత కాపీపుస్తకపద్ధతులు మిక్కిలి అమోఘమైన శాస్త్రసమ్మతమైన సూత్రములకు మార్పబడినవి. బండివెల రాసురాను మిక్కిలి అధికమగుచున్నది.

జనులకు మిక్కిలిన్యాయమైన ధరప్రకారము సరఫరాచేయుటకై ప్రస్తుతక్రొత్త సాధనము లన్నియు ఒకటివెంబడి మరి యొకటి వరుసగా ఉపయోగింపబడుచున్నది.

ఈ ఉపాయములు, ముఖ్యసూత్రములు వెండ్రుకప్రయోగమైనను మార్పబడలేదు, మార్పబడదు.

ఎక్కడనైనను మోటారుబండ్లు నడుపబడిన అది డాడ్జీ బ్రదర్స్ పద్ధతులమైన నిర్మింపబడినవని అందఱును పోలికబట్టి తప్పక అంగీకరింతురు.

అవి అన్నియు జాన్, హోరేసు డాడ్జీ వీరిన నూత్రములప్రకారమే మిక్కిలి నూత్నుముగాను, స్వాభావికముగాను, తనంతట తానే పోవునట్లును అమెరికాదేశమందును, ప్రపంచమందంతటను నిర్మింపబడినవి.

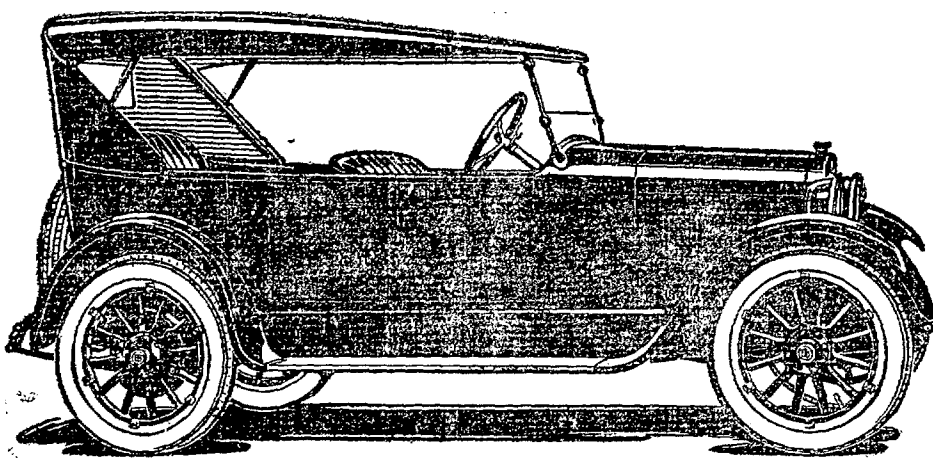
ప్రజలు దీనిభేదమును గుర్తించి, డాడ్జీ సోదరులవలెనే సంతృప్తి నొందెదరు.

మోటారుబండి చక్కగా నిర్మింపబడినది, బాగుగా పనిచేయునది, అధిక వెలగలది మొదలగు విషయములను ప్రజలు గ్రహింతురు.

డాడ్జీ బ్రదర్స్ వారివ్యాపారము ఎక్కడ నుండవలె నని వారు యోచించికో అచ్చటనే అది స్థాపింపబడినది. అనగా, ఎవరైతే దానియొక్క నంచి పనితనమును గురించి ప్రశంసించుచున్నారో అట్టి ప్రతిభువునియొక్కయు, స్త్రీయొక్కయు హృదయకమలమందు అది స్థాపింపబడినది.

అది యీ ప్రకారమే శాశ్వతముగా నుండును. రానురాను అధికమగుచునేయుండును. కడచిన 5 సంవత్సరములనుండి (డాడ్జీ బ్రదర్స్ వారిపనులు ఎట్లు త్వరితముగా అభివృద్ధియగుచున్నదో) అదేరీతిగా మోటారుబండ్లను తయారుచేయువారికి అమృతము మాత్రమే ప్రధానమైన ఉద్దేశముగా యుండక, చాలాకాలమువరకు ప్రయోజనకారిగా నుండు నుద్దేశముతో తయారు చేయవలెనని అభిప్రాయము గల ప్రజలసంఖ్యకూడ అధికమగుచునే యుండును.

ప్రస్తుతము డాడ్జీ బ్రదర్స్వారి ఏర్పాట్లులన్నియు బాగుగానే యున్నవి. ఏల లనగా జాన్, హోరేసు డాడ్జీబ్రదర్స్ దానిని ప్రారంభములోనే బాగుగా నిర్మించిరి. వ్యాపారముకూడ కడవరకు సృద్ధియగుచునే యుండును.

అడినన్ అండ్ కో.,
లిమిటెడ్.

మద్రాసు, అండ్, బెంగళూరు

త్రాంచీలు

కార్టరు అండ్ కో., తిరుచునాపల్లి

టి. ప్లేన్స్ & కో., కోయంబుత్తూరు

లిమిటెడ్, జ్యోటక్కు, ఉదకమండలము.

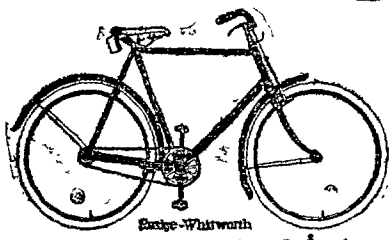

Rudge it!

రడ్జి విటు వర్తనైకిల్స్

ప్రిన్స్ ఆఫ్ వెల్వేచే

ఆమోదిత పబ్లికేషన్.

హైదరాబాద్ డిలీవరీ మోడల్ 31 స్పీడు హబ్బు బి 30/2 సాడిలు, డబ్బులైట్లు ఒరిజినల్ గిరుకేసు. రూ 200

Rudge-Whitworth Britain's Best Bicycle

స్టాండర్డ్ 26 మోడల్,

డబ్బులైట్లు

ఒరిజినల్ సాడిలు

రూ 135

ఎయిరో స్పెషల్ 1.

డబ్బులైట్లు బి. 90/2

సాడిలు సహా. రూ 180

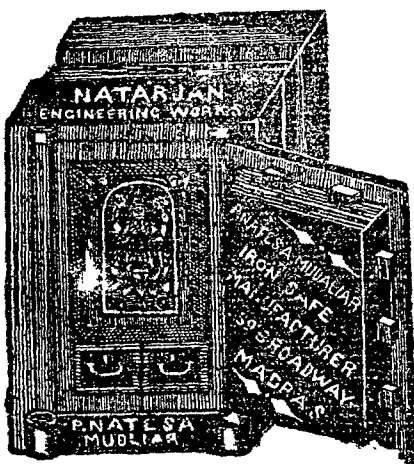
యింగ్లిష్ నైకిలు అందు మోటారు యింపోర్టింగు కంపెనీ,

23, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

నరనము

దృఢమైనది

నమ్మకమైనది.

యిప్పటికే ప్రపంచవ్యాప్తంగా తయారుచేయబడిన ఇనుపపైకెండ్ల ఈడిగల తెలుపబడిన చారిత్త్ర అమృతమునకు సిద్ధముగాయున్నది.

శాంతిలు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సులభంగా చేయబడినవి. (1429)

పి. న. శే. శ. మొదలియార్,

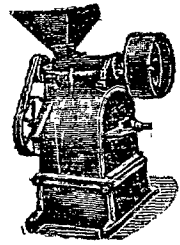
ఇరుకపైకెండ్లు చేయుచారు.

(ప్రాచీనముగా,

89, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

నలురాజన్ ఎంజినీరింగు వర్క్సు. ఎన్. ఎం. బ్రాన్ ఫౌండర్స్ ఆయిల్ ఎంజినులు, మోటారులు, మెషిన్లు, మొదలగునవి రిపేరు చేయుటయందు సమర్థతగలవారు. రైతులు, పట్నీ సీలెండర్లు, పాప్టింగు, నట్టులు, సరసముగా యివ్వబడును. నుబ్బరా మెషిన్, పెద్దవా మెషిన్, మద్రాసు. మెషినులకు సంబంధించిన భాగములన్నియు ఆర్డరు యిచ్చిన తయారుచేసి యివ్వబడును. ఈ తీరములు వాసిన బయట వాడుకగలవు.

మెషిన్లు అమ్మకము

1. క్రొత్త 16 గుట్టముల పవరుగల హార్వర్డు యింజను.
2. క్రొత్త 12 గుట్టముల పవరుగల బెట్టి యింజను.
3. బెట్టి రైసుమల్లర్లు పాలిషర్లతో సహా నెం 1 ను 7 ను.
4. క్రొత్త 18 అంగులము వేగముగల పేషింగు మెషిన్.
5. 14 అంగులము డ్రెయింగుమీటరుగల, వర్టికల్, పిండిమిల్లు.
6. క్రొత్త 12 అడుగులు $\times$ 8 1/2 అంగులం స్క్వా, కట్టింగ్, లేట్టు, యింకా వుపయోగించిన 12 అడుగుల $\times$ 10 అంగులం, 12 అడుగుల $\times$ 10 1/2 అంగులం లేట్టులున్న ఉన్నవి.
7. ఉపయోగించిన 50 గుట్టము పవరుగల, బ్లాస్టర్, 60 గుట్టము పవరుగల, రబ్బరు, ప్రాప్టరు, ప్రూడా యిలు యింజను, (బొంబాయి స్టామల్ గలవి.)
8. ఉపయోగించిన 20 గుట్టము పవరుగల, మార్షలు, డబిలు, సిలిండరు, పార్వబిలు, ప్లీం, యింజను. (కత్ కత్లా స్టామల్ గలవు.) మాయెక్కుగరలు మిక్సిలి తక్కువ, వచ్చిచూడుము.
9. "ఒక సకెండాండు 82 గుట్టముల పవరుగల హార్వర్డు బి పాత్రైపు యింజను. రెండు చక్రములుగలదు."
10. సకెండుహాండు 25 గుట్టముల పవరుగల ప్రాత్రైపు హార్వర్డు బి యింజను.
11. సకెండుహాండు 20 గుట్టముల పవరుగల ప్రాత్రైపు హార్వర్డు బి యింజను.
12. ఒక మేలైన సకెండుహాండు 10-12 గుట్టముల పవరుగల వెస్టర్న్ హార్వర్డు బి ఎంజిను.

బి. డి. బెట్టి అండు కంపెనీ, 8, సెంటుదాసువీధి, చెన్నపురి.

(1398)

ధనవంతులకు మాత్రమే ?

అనంగ ప్రభయాకాలి

ముసలితనము, ఇతరకారణములచే గలిగిననరముల బలహీనత, ముడుతలబడిన దవడలు, చిక్కినట్లు కనబడుట, మొదలుపెట్టుట ఆలసిపోవుట మొదలగు వాటిని విశేషకష్టము, ఖర్చులేకయే చాగుచేసి, కాశ్యుతయవ్వము నిచ్చుచు, కాశ్యుతయవ్వముగా తయారుచేసిన ఈడివ్యా మధ్యమ నిరవయోగమైనట్టి స్థితులలో కూడ క్రొత్తచురుకుతనమును పుష్పియిచ్చుచు యింద్రజాలమువలె నూతనమాయును కలిగించును. పూర్తిగాగల విపరములకు వ్రాసిన యీనామముగా పంపబడును. 50 గుళికలు గల బుడ్డి 1 కి రూ 10 మాత్రమే

కందర్పసంజీవని తైలము

ఈ తైలమును కైకివాడుటచే నపుంసకత్వము మొదలగునవి తొలగుటయే గాక మంచి సంసారసౌఖ్యము తప్పక కలుగును. ఒకతులము బుడ్డి 1-కి ధర రూ 10-0-0. ఇతరవివరములకు వ్రాసిన మాక్యాటలూ ఈచిత్రముగా పంపబడును. రాజవైద్య నారాయణజీ, కేళసజీ, నెం. 49 బందరువీధి, మదరాసు.

కృష్ణాయాస్టరన్

అష్టాండుడెల్టా

తమ్మిలేరుప్రాజెక్టు

దొరతనము మరచిన విషయముగాను, బొత్తుగ జ్ఞాపకమురాని విషయముగాని అష్టాండు డెల్టాయనదగును. ఈజిల్లాలో 400 కు పైగా నష్టాండుకెరువులున్నవి. దీనివిషయమున ప్రభుత్వవ్యయము నామమాత్రము. చుట్టుపట్లవర్త పునీ రిందుచేరుట సంభవమై, వ్యవసాయము జేసికొన్నందుకు తీరువలుమాత్రము వనకాల పరచుటకు బయలు దేరెదకు. పదింటినొక్క వత్సరమైనను పూర్తిపంటలేదు. కొన్నివత్సరములు బంజరుపెట్టవలసి వచ్చును. మెరక నేద్యమునకు పనికిరాదు. పల్లమునకు నమ్మకములేదు. ఇవి గట్టిలాంటిభూము లనవచ్చును. ఈ రైతులయొక్క శ్రమకము కనుబాబు వెండ్రుకలు. యంతకాలమైనను, డెల్టారైతుల గండగోళమే వినుపడుచున్నది. అష్టాండు రైతులు ప్రత్యేక సమావేశము అను జేసి తమ యభివృద్ధిని జామకొనవలెను.

ఏల్లూరు ప్రాంతముల అష్టాండు భూముల కొన్నిటిని జూచితిని. ఈ భూముల కొన్నిటికి 1 తమ్మిలేరును చిన్ననదికి ప్రాజెక్టు నిర్మాణమునో, చాల ఫలంతములగును. ఈ ప్రాంతపు చెరువులలో, చెందులూరు - సోమవరప్పాడు - చొదిమెళ్ళ - పినకడియం - వంగూరు - వట్లూరు - దుగ్గిరాల - శనివారప్పేట - కొప్పాక - భోగాపురం - విజయరాయ - సీతంపేట - కోరేపల్లి - జోగినపాలెం - అప్పారావుపాలెం - శ్రీరామవరం మొదలగు చెరువులు పేర్కొన దగియున్నవి.

ఈ చెరువులకు నీటి వనరులు, తమ్మిలేరునుండియున్నను, చాల దురవస్థలోనున్నవి. కారణములకేముట, అన్నిటికన్న పెద్ద కారణము రైతులయొక్క మూగతనమును, దరిద్రమును అనదగును. అష్టాండు రైతులకు కష్టములవామైనవి, చిరకాలము వీరిని కష్టములలోనుంచుట, దేశమున కనర్థము. ఆహారోత్పత్తికిని, ప్రభుత్వరాబడికిని గొప్పయాటంకము.

తమ్మిలే రీప్రాంతపు చిన్ననదులలో ముఖ్యమైనదిగనున్నది. దీని నుండకలుగవలసిన యుపకారమేమియు లోకమునకు లేకుండపోవుచున్నది. బంగారుపంటినదిజలము కొల్లేటి పాలగుచున్నది.

యోచెరువు లీసదీ జలములలో నిండినచో యిప్పుడు చెరువుల ఆయకట్టు యిడవదివేల యకరములును పుష్కలముగ ఫలించుటయేగాక మరియొక 20 వేల హెక్టార్లును తనఆయకట్టేర్పడగలదు. దొరతనమునకునమ్మకమగు రాబడి ప్రవీణత్వమును రెండులక్షలు రాగలదు. అన్ని ప్రభుత్వాదాయములకును రైతులపంటయే ముఖద్వారమగుటకును, ప్రభుత్వము మరచిపోడని యంశము ముఖ్యమగు నిట్టి సమస్యలలో ప్రభుత్వము కాశీసంచులను జూపితెప్పించుకొను నలవాటుమానవలయును. తమకు శక్తి లేనిచో రైల్వేకంపెనీలవంటి యెలరుపెడుకంపెనీలకైన యిజారాకేవ్వదగును. ప్రభుత్వమీ పని కి స్వయముగ బూనినచో యీ డెల్టాపైన 100 కి నెలకువాలిగైదు రూప్యముల వడ్డీకిట్టు టిలికయోక్తికాదు. పైకములేకున్న డిడెంచర్లను బెట్టివచో యీ డెల్టాలోనే వనూబుపరచెదమని పలువరురైతులు నాలోజెప్పిరి. దొరతనమువారొక ఎన్వెస్టిగేషన్ ఆఫీసరును నియమించి విచారించుట చాలముఖ్యము.

ఈనదికానకట్ట జానంపేటవద్ద కట్టదగును. చెరువుల ప్రధానకాలువ కచుముఖద్వారమేర్పరచుట చాల ఆవశ్యకమును, అనకట్టసహకారిగాగల పర్యవేక్షకులుగలరు. ఈ ఆనకట్టక్రింద యేబదివేల ఆయకట్టగల చెరువులేర్పడుననియు తలంచబడుచున్నది. 25,000 రూప్యముల రాబడివచ్చును. ఒక్క సంవత్సరమాదాయమే దీనికి సరిపోవుననియు ఎంచబడును. ఇంజనీరింగు కాశ్యుతయవ్వమునంతగా లేకున్నచో అంచనాతప్పే యైర్ ల తలువ్యయమగు నను కొన్నను 25 వేల ఆయకట్టయైనను నూటికి 25 రూప్యముల వడ్డీ గిట్టును. దొరతనమువారిపనిని వెంటనే కొనసాగించుటకు అష్టాండు డెల్టా రైతు లాందోళన సాగించవలసి యున్నది. ప్రజాప్రతినిధులు నిరుత్సాహులుగాక ప్రజుత్వము జేసినచో, అధిక రాబడిగల విషయములలో వీరిసలహాలు ప్రభుత్వము గమనింప జాలకపోదని విశ్వసించుట కవకాశములు లేవని తలంపరాని దృఢవిశ్వాసమును గలిగియుండ వలసిన పరిస్థితు లనేకములు గలవని విశ్వసించుచు ప్రజాప్రతినిధులకు మనవిచేయుచున్నాను.

(ఒక డెల్టా యాత్రికుడు.)

విషాచినివారిణియనుకలరామండు

భారతదేశమునందున్నది. సాధారణముగ గలిగె అన్నివిధములగు విశేష వ్యాధులయందును కుటుంబావధముగావాడతగియున్నది. వెల బుడ్డి 1కి రు 1-4-0 అన్ని జోషధములకు వి. పి. ఖర్చు ప్రత్యేకము. కొరవారికి ఆంగ్ల, ఆంధ్ర క్యాటలాగునకు వ్రాసిన ఉచితముగా పంపబడును.

యిది పిల్లకల్లులకు చనుపాలను వృద్ధిచేయును. కృత్రిమపాల ఆహారము నిచ్చి పిల్లలను పోషించుట చేకలగునగునగునగు, రోగము దాయము తప్పిపో ను. బుడ్డి 1కి ధర రు 1-8-0.

ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రి, (ప్రావై) బ్రహ్మ, ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ

Powell's Extract of Golden

3421

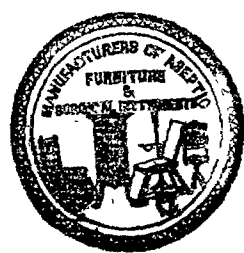
పవలుగారి అమోఘమైన గెనో నెగ రోగమునకు అద్భుతమైన గుణఃమిచ్చును.

ఆంగ్ల; ఆయుర్వేద జోషధములనుండి తయారుచేయబడినది. సెగరోగము, మేహరోగములు, మూత్రాశయము, మూత్రపిండ ములయొక్క వాపు, శుక్లనవ్వుము, బలహీనము, వీపులో నొప్పి మొదలగు వాటిని ఇది నమ్మకముగా కుదుర్చునట్టి దివ్యజోషధము.

గుణము:— 6 మోతాదుల గెనోను పుచ్చుకొనిన తేజఃమే వ్రవణము తప్పక నిలుచును. మరియు మూత్రసంబంధమైన చిక్కులన్నియు మాయమగును. మూత్రమందుండు మంటకూడ తగ్గును. దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని వాడవలెను.

శీతమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర రు. 1-4-0
 దీర్ఘవ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర రు. 1-8-0
 మా దివ్యజోషధములు సుప్రసిద్ధమైనదాకాములన్నిటిలోను దొరకును.
 మా చిత్రవిదితపు క్యాటలాగునకై వ్రాయుడు.
 ఉత్తరము లన్నియు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co.,
 Manufacturing Chemists,
 Lamington Road, Bombay.

చెప్పకంటె ఉపయోగించిచూచుట మంచిది మై నూ రు చందన సబ్బు ను ఉపయోగించి మాకు తోడ్పడకొరెదము

చేయబడినది.

(1560)

అన్ని చోట్లలోను క్రయమునకు దొరకును.

మహమ్మదు మూసా హాజి ఇబ్రాహీం అండు కో, కె.కె. గిడ్డంగిపేటి, మద్రాసు.

వ్యవేశోద్యమము జయప్రదమగునట్లు ప్రోత్సహమొనగుడు. హిందూదేశీయులకు నూతనముగా తయారు చేయబడిన హిందూదేశపు సబ్బు. సబ్బును తయారుచేయు శాస్త్రము ననుసరించి ఈసబ్బు మై నూరు గవర్నమెంటు సోప్ కార్పొరేషన్ వారిచే విక్రీలి అమోఘముగా తయారు చేయబడినది. హిందూదేశీయుల అంతస్తుకు తగినట్లు ఇది ప్రత్యేకముగా తయారు

చెన్నైలోని ఖజానాధరలు

సంవత్సరము 29 వ తేది శనివారము

1. ధాన్యములు

పసియాలు	రూ 1-కి	రు 80-0-0	మొదలు	42-0-0	వరకు
బియ్యము	బస్తా		మొదలు		వరకు
కుసుమా రెవాల్సి	ప 48 గలవి	రు 14-0-0		11-8-0	
నెలూరివి	డిటా	రు 15-8-0		16-0-0	
డిల్లీవి	డిటా	రు 16-8-0		17-0-0	
రాగిలు	రూ. 164 బస్తా 1-కి	రు 8-12-0		9-0-0	
నవ్వులు		రు 20-0-0		24-0-0	

(2) పప్పుధాన్యములు

కందులు	బస్తా 1-కి ర 205	రు 11-0-0	రు 12-0-0
సెనగలు	డిటా	రు 11-8-0	12-4-0
పెసలు	డిటా	రు 11-8-0	12-4-0
మినుములు	డిటా	రు 18-0-0	16-0-0
ఉలవలు	ర 164	రు 9-4-0	11-4-0

(3) నూనె వస్తువులు

నవ్వులనూనె	రూ 1-కి	రు 170-0-0	175-0-0
నెయ్యి	రూ 1-కి	రు 14-0-0	26-0-0
కొండాపురం శేరుసెనగపప్పురూ 1-కి		రు 60-0-0	65-0-0
ఇతరప్రదేశము		రు 55-0-0	58-0-0
శేరుసెనగనూనె గానుగ	రూ 1-కి	రు 185-0-0	192-0-0
అమడము	రూ 1-కి	రు 165-0-0	

(4) చీలర వస్తువులు

చాయపనుపు	రూ 1-కి	రు 190-0-0	195-0-0
కూరపనుపు		రు 125-0-0	180-0-0
మిరపకాయలు (గుంటూరు)	రూ 1-కి	రు 120-0-0	188-0-0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమంగు మానుగు	1 కి రు	50, 55	
కాళవా నీలిపాయకట్టు		రు 70, 75	
బెల్లము	రూ 1-కి	రు 85-0-0	60-0-0
చింతపండు	రూ 1-కి	రు 80-0-0	48-0-0

(5) ఇనుము

పట్టా రకం	రూ 1-కి	రు 81-0-0	82-0-0
చదరం		రు 81-0-0	82-0-0
రవుండు		రు 81-0-0	84-0-0

(6) గోహములు

నెండ్రి 100 తులం	రు 75-0-0	76-8-0
బంగారము, తులము 1 కి	రు 22-8-0	25-0-0
సవరను 1-కి		14-10-9
ఇత్తడి రూ 1-కి	రు 249-0-0	255-0-0
రాగి డిటా	రు 290-0-0	295-0-0
అస్కాచక్రైర రూ 1-కి	రు 86-0-0	86-12-0

(7) ర. గులు అలిజరై ను

అవుకప్పుడు	20 డిగ్రీలు	రు 78-0-0
తొట్టికప్పుడు	డిటా	72-0-0
సింహం	డిటా	
గుర్రం	డిటా	

(8) దూది

బోండా నెమ్మబారవ 1-కి	రు 820-0-0
----------------------	------------

(9) నూలు

కోయంబుత్తూరు నెం 10½ పెట్టె 1-కి	రు 9-0-0
మధుర నెం 12½ పెట్టె 1-కి	రు 8-0-0
పుష్కూరు యేనుగ నెం 8½ పెట్టె 1-కి	రు 8-12-0
అహమదాబాదు నెం 12½ పెట్టె 1-కి	రు 9-0-0
డిటా నెం 14 డిటా	రు 9-12-0
నూశయేనుగ నెం 20	రు 11-4-0
జపాన్ నెం 20	రు 11-12-0
,, ,, 40 ఏ శేబిలు అయినను	రు 14-7-0
గోకాకు నెం 12½	రు 9-4-0
వద్యాక్ నెం 24½	రు 11-12-0
14½ క్విలక్ పక్షి	రు 9-4-0

పసుళ్ల తైలము

వెల డిబ్బి 1 కి రు. 0-8-0. వి. పి. తో 0-11-04

1 డబ్బి మొదలు 5 డబ్బిల వరకు పోస్టేజి 0-5-0 మూలకే. ఆరికాళి, అరిచేమిలు, చక్కము కారకవలన, శీతగానీ వలన పగిలి నీరి కారటయ్యు, బిల్లులు టయ్యు సంభవించును. ఈ తైలమును రాచిప పగుళ్లుమాని జిలపాయి మంచిచర్మము రాగలదు. పగుళ్లుకొట్టి పువ్వువదును. స్వల్పక్రయము. కాలి వగుళ్ళకు ఈ తైలము అత్యంతోపయోగకరము. అమ్మకొరవలము విషాదు మదరాసు - బొంబాయి.

మోక్షసాధన మెది?

గాంధీమహాత్ముని అభిప్రాయములు

గాంధీ మహాత్మునకు రామచంద్రునకును జరిగిన సంభాషణలో కొంత భాగము క్రిందటివారము ఎంగు ఇండియా నుండి ప్రకటించితిమి. ఈ వారముగూడ దేవరాయగారు మిగిలిన దానిని ప్రచురింపగా దానిని ఇందు బొందుపరచుచున్నాము:—

బ్రహ్మచర్యము

రామచంద్రుడు:—నేను మిమ్ములను మూడవ ప్రశ్న యొక్కటిగదా. వివాహారము మీకు ఇష్టములేదా?

బాపు:—నేనీ విషయమై కొంత దీర్ఘముగ జెప్పవలసియున్నది. మానవజీవితము యొక్క పరమావధి మోక్షము. మోక్ష మనగా జన్మరాహిత్యము గాంచి, శరీరబంధములు లేకుండ భగవంతునితో మైక్యమునందు యని నేను హిందూధర్మమును నమ్ముచున్నాను. ఇకను వివాహమువలన బంధము లెక్కువగుటవలన ఈ పరమార్థమును జొందుట కాలంకముగనుండును. ఇందులకు బ్రహ్మచర్యము చాల సహాయకరముగనుండును. ఇందులన భగవంతునకు జీవిత సర్వమును ఆర్పణ చేయుటకు వీలుగ నుండును. వివాహము జేసికొనుటలో నుద్దేశ్యము సంతానకాంక్షలేవని మరెమిగిలదు? అందులకు వివాహముల నెక్కువజేయుటయే? సంతానము దానంతట నదియే వృద్ధియగును. తదభివృద్ధికి ఒకనూత్ర మేమియు నక్కరలేదు.

అయితే బ్రహ్మచర్యమును ప్రోత్సహము జేయుచు అందుకును బోధచేయవలయునా? అవును, అనిగాంధీజీ చెప్పెను:— రామచంద్రుడు ఏమియుదోచకుండ నున్నట్లుగానించెను:— అయితే అప్పుడు స్వప్రేరేపకములను నడకొందువా? అట్లేప్పటికినీకాదు అందువలన నేమైన నెక్కువజరుగు ఫలితము మానవజాతి యంతరించుటగాక ఉన్నతాచర్యములు గల్గి ఉన్నత విధి సంచరించును.

అయితే చిత్రకూడుగాని కవిగాని మహావిజ్ఞానిగాని తనవిజ్ఞానమును తనపిల్లలకు గలుగునట్లు జేయజాలదా?

అట్లేప్పటికినీకాదు. అని బాపు గట్టిగాజెప్పెను. అయినకు పిల్లలకు శిష్యులైకొనుటయందు యందును. ఆశిష్యుల ద్వారా ప్రపంచమున కంతకును అనునగుణం పత్రి యంతయును ప్రసరింపగలదు. ఈవిధముగ దప్ప నేవిధముగను అది జరుగనేరదు. అప్పుడు ఆత్మకును, ఆత్మకును, వివాహముకును. అందువలన శిష్యులు, దివ్యసంతానము గల్గును. వివాహముదారి దానిదే యని విడిచివేయవలయును. ఇందువలన సంతాన మెక్కువగును గాని ఉన్నతపథమునజేరుట గలగదా. కారణము సాధారణముగా వివాహములు కామసంతృప్తికై జరుగుచుండును.”

‘ఆంధ్రానుగారికి మీరు నొక్కజెప్పనట్లు బ్రహ్మచర్య మిష్టములేదే’ యని రామచంద్రుడనెను.

‘అవును నాకు చెలియును. అది ప్రాప్తయెటముత్యం సాగరము. అమితము చాలమందిమనుల జేసెగాని, బ్రహ్మచర్యమును అపహసించుటమాత్రము వోషముగ నున్నది అని గాంధీజీ అనెను.

‘అట్లుచేయుటకు కారణము ఆకోజులలో మతగురువుల డోషములను పోగొట్టుట అవసరముగ నుండెను.’ అని రామచంద్రుడనెప్పెను.

‘అది యంతయు బ్రహ్మచర్యము నందలి లోపములను గాదని బాపుజీ చెప్పెను. ఈ బ్రహ్మచర్యమునల్లనే కాఫలిత్యముతము నేటికిని ప్రకాశవంతముగ నిలిచియున్నది.”

నూలు వడుకుట- కాంగ్రెసు సభ్యత్వము

రామచంద్రుడు తుదకు నూలువడుకుట సభ్యత్వపు మరతుగనుండుటనుగూర్చి అడిగెను. ప్రథమముననే రామచంద్రుడు తానును ముగ్గురు మిత్రులను కాంతిని కేతనమునందు ఉపవాసము మాట వినినప్పటినుండియు నూలువడుకుట ప్రారంభించితిమని చెప్పెను. అందుకు నూలువడుకుట యిష్టమనిమాట జెప్పెను. అయితే కాంగ్రెసు అందలి సభ్యులను వడుకునట్లుయెట్లు నిర్బంధింపగలదో ఆయనకు చెలియుటలేదు. నిర్బంధముచేగాక, అంగీకరించునట్లు జేయవలెనని ఆయన చెప్పెను.

గాంధీజీ:—నీవు ఆంధ్రానుగారికన్న ఎక్కువజోతివి. కాంగ్రెసు సభ్యులను బలవంతపెట్టుట ఆయన కిష్టము

లేదు. కాని ఆయన ఒక నూలువడుకు సభ్యులు నూలువడుకుటనుగూర్చి నిబంధనలు గల్గియున్నయెడల అందు సభ్యుడగును. అట్టిసభ్యుడు నీ కిష్టములేదు.”

రామచంద్రుడు మానముగ గూర్చుండెను.

సతీ యని గాంధీజీ ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు నిట్లువాదించెను. కాంగ్రెసు అందలిసభ్యులు త్రాగగూడదని చెప్పటయేమైన హక్కుగలదనురా? అది గూడ వ్యక్తిస్వార్థత్వనిగోధ మగునా? కాంగ్రెసు త్రాగగూడదని నిషేధించుహక్కును చలాయించునెడల ఆక్షేపణయుండదు. ఎందువలన? త్రాగడుకుట లనదోషములు అందరకును చెలియునుకాన. కాబట్టి అట్లే నేనును విదేశపురుషుడు దిగుమతిజేయుటవలన అన్నము లేక మాడుచు దరిద్రస్థితిలోనున్న వారిగతి మరింత దుర్భరముగ నుండునని చెప్పుచున్నాను. ఒకస్థాలో అన్నము లేక మాడుటకు లక్షలకొదిమంది మాటయలో చింపుడు. నేనొక్కడకు పోయినపుడు కరువునే బాధపడువారిని జూచితిని. పారిశ్రామిక గృహధికారి దయవలన నేను అందున్నపిల్లలు సంతోషముతో ఆరోగ్యముగ కుటాసాగా తివాసీలు బుట్టులు అల్లులును జూచితిని. నూలువడుకుటలేదు. కారణము అప్పటికి యితరచేతిపనులు ఉండెను. కాని వారిముఖము న న సంతోషముతో పని జేయుచి వ్నాములుగా నిచ్చించెను. ఇకను కరువు చే బాధపడువాడెవడను రాగా నేమిచూచితిని? త్వగస్థిత్రులై చావున కెదురుజూచి మండిరి. వారట్లుండుటకు కారణము ఏమెనకు సరేయని పనిజేయకుండుటయే. పనిజేయకున్న కుటాకాల్పదమని భయపెట్టినను, కల్పండికని యూరకుండురుగాని పనిమాత్రము జేయకుండు పనియంటే బద్ధకించుట త్రాగుకున్న నెక్కువైనదోషము. త్రాగుబోతనను యేదోపని జేయించినప్పుడు. త్రాగుబోతుకు దయా దాక్షిణ్యములు కొంత యుండును. తెలివిలేకుండును. అన్నములేక మాడుచు పని జేయనువారు మృగము లనవలెను. ఇట్టివారలను పనిజేయించుటేమి? నూలువడుకుటను విశ్వవ్యాప్తము జేయుట తప్ప నాకు మరెమియును మార్గము గాన్పించుటలేదు. విదేశపురుషులకు ఈదేశమునకు ఒక్కొక్కజము వెచ్చుటయనగా అన్నములేక మాడువారి నోటినుండి ఒక్కొక్క రొట్టెయిక్కును లాగివేయుటకను. నావలెనే మీరును భారతదేశములో అన్నము లేక మాడుకుటకు లొంగి పడి ముందరి సంతోషముగా అన్నము సంపాదించుకొనుటకవకాశము గలగజేయుటకు నూలువడుకుటను సభ్యత్వపు మరతుగ-జేయుట ముఖ్యమని దోచగలరు. కాంగ్రెసులో మన్నత్రీపురుషులు అందుచున్నూలు వడుకుట అవసరమని అంగీకరించెదరని నేను నమ్ముచున్నాను. ప్రతినభ్యుడును నూలు వడుకువలెనని నిర్బంధము జేయుటవలన సభ్యత్వముయొక్క నైశ్చర్యమేల ప్రపంచమ? అంగీకరించునట్లుల జేయవలెనందురు. కాంగ్రెసుసభ్యుడైనవారు ప్రతినెలయు నింతయు లేము నూలును వడుకువలెనని నిర్ణయించుకొన్న అంగీకరించునట్లుల జేయుటకు వేరుమార్గ మేమి? కాంగ్రెసు సభ్యులే నూలువడుకునపుడు ఇతరులను వడుకుమని కోరుట యేమివ్యాధిముగ నుండును?

రామచంద్రుడు కుటూహలముతో నిట్లు ప్రశ్నించెను: ‘అయితే నూలువడుకునివారలను కాంగ్రెసునుండి యెట్లు నిషేధింపగలదు? ఇతరమార్గములను, వారు అడ్డుతే నేవజేయు చుండవచ్చున గదా.”

ఎందుకు జేయరాదు అని గాంధీజీ అడిగెను. ఆస్తినిబట్టి నియోజకాధికారముండుటకు కారణమేమి? సభ్యుడగుటకు నాల్గవజాతీయవలసిన అనవసరమేమి? వయస్సు ఇంతయుండవలయునని ముఖ్యముగ నెంచుటయే? ఇట్టిలో 8 యేండ్ల పిజ్జాపండితునకు నియోజకాధికారముండునా? బాక్ష్టాఅర్థమిట్లు యెంత మేధావియైనను యేడేండ్లవాడై యున్నపుడు నియోజకాధికారము లేకపోయెను. ఇట్టి మేధావులను నిషేధించుటలే? నియోజకాధికారము దేనినిబట్టి యున్నను కొందరు నిషేధింపవలయును. నేడు నేనుజెప్పదానిని చాలమంది అంగీకరింపకపోవచ్చును కాని నేను చచ్చిపోయినప్పుడైనను గాంధీ చెప్పినది సరియైనదనక మాదురు.

ఇప్పటికేడుగంటయ్యెను. రామచంద్రుడు వెలు తప్పిపోయెను. కాని అతను చాల యెక్కువవిషయాల చెలిసికొనెను. మరునాడుదయము బయలుదేరుటకునుండు అప్పట్లవకాత్తు మరియొకసారి ప్రసంగింప గలిగెను. ఈసారికొంచెమునేపు జరిగినను ఆయనను నమ్మునట్లుల జేసెను.

సభ్య సౌందర్యములు

అయితే, బాపుజీ, సత్యమాప్రధానమైనదని రామచంద్రుడు క్రిందటిరోజు సంభాషణను ఎత్తుకొనెను. ‘సౌందర్యముసత్యము. ఒకవిషయమునందు భిన్నాంశములుగావా? గాంధీజీ ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు సత్యమునేముందు కనుగొనవలెననియు, సౌందర్యమును, మంచితనమును అప్పుడు చేయవలసినయు జెప్పెను. ఏనుక్రిస్తుసత్యమునుజూచి, పల్కెనుగాన నామనస్సుకు అడ్డుతీచిత్ర

కారుడుగ గాన్పించుచున్నాడు. అట్లేమహాత్ముడుగూడ, ఆపండితులు చెప్పనట్లుల అరబ్బిభాషలో నద్భుతగ్రంథమును కోరానువ్రాయటలో సత్యమును గుర్తించెను. వా రుభయులును ప్రథమమున సత్యమునే వనస్సునందుకుకొనుటవలన, అవాక్కునందుగూడ అందమువచ్చెను. ఆయనను ఏనుక్రిస్తుగాని, మహాత్ముడు గాని కళనుగూర్చి వ్రాయలేదు. నేనును అట్టిసత్య సౌందర్యములనేకోరునది. వారికొరకే జీవించెదను. వానికొరకే ప్రాణము లర్పించెదను.

యంత్రనిర్మాణము

యంత్రములగూర్చి గాంధీజీ చెప్పినదానికిపోయెను. సింగరు కుట్టు యంత్రము, కరురును మినహాయిం చినయెడల యుమినహాయింపులకు అంత మెక్కుడనుండును?

గాంధీజీ ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు ‘ఎన్నడు అవి వ్యక్తికీ సహాయముగనుండవో వ్యక్తిత్వము నెప్పుడు (మిగిలేయునో) అప్పుడే’ యనియు, యంత్రములవలన మనుష్యుని అవయవములు నలిగిపోవునట్లు నేయరాదనియు జెప్పెను.

‘బాపుజీ నేనిప్పుడు? ధ్వాంతభాగమును జూచుమంటిని గాని అచరణయోగ్యమా యని అలోచించుటలేదు. వీరు యంత్రములన్నింటిని మంచివిగావనిత్రోసివేయరా. సింగరుకుట్టుయంత్రమును మినహాయించినపుడు టైసికలు మోటారుకారుమున్ను గువానినిగూడ మినహాయించ వలసియుండును.

బాపు:— లేదు. అట్లు చెయ్యను. మానవునకు ముఖ్యము కావలసిన దేయియును లేదు. మానవుడు మోటారుకారులతో తొందరగ పెద్దపెద్ద మార్గస్థలములు పోవలసిన అవసరము లేదు. నూదిజీవితమునందు ముఖ్యవిషయముగా గాన్పించుచున్నది. ధర్మ దృష్టితో జూచిన యంత్రములేమియు నాకిష్టములేదు. మోక్షమున కాలంకముగనుండునెడల ఈశరీరమునే త్యజించెదను. ఆత్మమోక్షమునే జూచుకొనెదను. ఆస్పృహతో జూచునెడల యంత్రము లన్నియు వద్దందును. కాని యీ శరీరమువలెనే యంత్రములును అవసరముగ నుండును. నేను జెప్పినట్లుల శరీరమును ఒకచక్కని యంత్రము. కాని అది ఆత్మ ఉన్నతపథమునకు బోవుట కాలంకముగ నుండు నెడల త్యజించ వలసి యేయుండును.

‘అది అవశ్యము దోషమగియేల యందురు’ అని రామచంద్రుడడిగెను. కొందరు చిత్రకారులు సౌందర్యమునందును, తద్వారాను సత్యమును జూడజాలరా? కొందరు చూడవచ్చును. కాని యితరత్రవలెనే యిచ్చుగూడ లక్షలకొదిమంది జూచు దృష్టితో నేను జూడవలెను. లక్షలకొదిమంది యందుకును సత్యమును గనుగొనుటకు వలయునంతగ సౌందర్య విజ్ఞానశిక్షణము గలగజేయుజాలము. వారికియుండు సత్యమును జూపుడు, నిద్రప సౌందర్యము దానంతటనదియే గాన్పించును. నేను మేల్కొన్నపుడును నిద్రపోనుగూడ ఒకస్థాయే గాన్పించుచుండును. అచట అన్నములేక మాడువారి కేయింపయోగముగ గాన్పించినను నామనస్సునకు సౌందర్యముగనే యుండును. ప్రాణమునకు ముఖ్యధార మేదియో నేడు వారికిచ్చినయెడల, తత్సౌందర్యములు, అందములు వానియంతట నవియేవచ్చును.”

ఇంతతో నీర్ధిరసంభాషణము ముగిసెను. మరునాడుదయముననే రామచంద్రుడు బాపు ఆశీర్వాదములతో, గురుదేవుని బోధలకును కవింద్రుని భావములకును భేదమెందుగలదా యని ఆశ్చర్యపడుదు కాంతిని కేతనమునకు బయలుదేరిపోయెను.

బందరు మునిసిపాలిటీ నిర్బంధవిద్య

మదరాసులో కొన్ని దైనికపత్రికలలో కొంతకాలము క్రింద మునిసిపల్ ఆధ్యక్షుడు మదురా వీరభద్రయ్యగారికి విద్యాభ్యాసై నధికారము నిచ్చుటకుగూర్చి ప్రచురింపబడినది. అందులో వీరభద్రయ్యగారు అధికారము వున్నకొనుటకు పూర్వము పాఠశాలలు నిదావస్థలోనున్నవనుట నిజముకాదు. ప్రస్తుతపు ఆధ్యక్షులు వచ్చినప్పటినుంచియు మునిసిపల్ పరిపాలనలోగల సాధ్యమును జనులకుతృప్తికొనుట కలిగించి తృప్తిగానున్నదని ప్రజలందరు నొప్పుకొన్నారు. పట్టణములో విద్యావ్యాప్తికి ఆధ్యక్షులు తీసికొన్న క్రమ చాలాకలదు ఉపాధ్యాయులు లుత్సాహముగా పనిచేయుట, ప్రజలు పిల్లలను తప్పక పాఠశాలలకు పంపుట, ఉపాధ్యాయులపై అధికారమును చయితో చలాయించుట, కులపుటేదానిలేకుండచేసి సాధ్యమైనంతవరకు విద్యానిబంధనల నుపసరించుట, ఇవన్నియు మైర్మన్ గారి పరిపాలనక్రిందనే జరుగుచున్నవి. ఇంతవరకు నిర్బంధవిద్యా వ్యాప్తి విజయమునకు మూలము మైర్మన్ గారే. ఇంకను వారు క్రొత్తమాదిరుల ప్రవేశపెట్టినవారు. ఉన్నత పుష్కల బయటిపెట్టుట కావిలేఖరి యత్నించినచో ఇదగుపని సరిగా గమనించి విషయవివేచనాజ్ఞానముతో విమర్శించిన బాగుగా నుండెడిదని ఎం. ఎస్. పి. నాపనగారు వ్రాయుచున్నారు.

39 వ దేశీయ మహాజనసభ

భారత మహమ్మదీయ సభ

భారతధర్మమండలసభ, భారత ఆధ్యాత్మిక (స్పిరిచు అలిస్టిక్) సభ

కార్యదర్శుల ప్రకటనలు

దాసుగారి లిటును ప్రభువు ప్రత్యుత్తరము

బెల్గాం కాంగ్రెసు మహాసభ

కార్యదర్శి ప్రకటనము

బెల్గాం రైలుస్టేషనుకు ఒక మైలు దూరమున నగరవిస్తరికరణమునకు సంబంధించిన ప్రాంతమున 80 యకరముల ప్రదేశమును కాంగ్రెసు మహాసభా శాలల నిమిత్తము సన్మానసంఘమువారు సంపాదించగలిగిరి. విఖ్యాతమగు తుంగభద్రా విజయనగర (విద్యానగర) సామ్రాజ్యస్మారకముగ కాంగ్రెసు శిబిరమునకు విజయనగరు అని పేరుపెట్టి. ఎం. ఎస్. ఎం. రైల్వేకు సంబంధించిన పూనా బెంగులూరు రైలు మార్గము ఈ స్థలములో నుండియే పోవుచున్నది. కాంగ్రెసు వారి సదుపాయముకొరకు సభాశాలకు చేరువగా నొక చిన్న రైలుస్టేషనును తాత్కాలికముగా ఏర్పరుచుటకు రైల్వేకంపెనీవారంగీకరించిరి. ప్రతి నిధులును సన్మాన సంఘసభ్యులును ఇతరరాష్ట్రములనుండి వచ్చు ప్రేక్షకులలో కొంతమందియును నివసించుటకు ప్రత్యేకముగ కుటీరములు వేయబడెను.

ఒక్కొక్కరు నాలుగురూపాయలు

బాడుగ యియ్యవలెను

ఈ కుటీరములలో నివసించగోరువారు కాంగ్రెసు సభాశాల మంతటికిని మనిషి ఒక్కొంటికి నాలుగురూపాయలు బాడుగ యియ్యవలెను. ఒక్కొక్కరికి ఒకమంచ మియ్యబడును.

ప్రేక్షకులు 34 రూపాయలు

నవంబరు నెలాఖరులోగా పంపవలెను

ఈ కుటీరములలో నివసించగోరు ప్రేక్షకులు టిక్కెట్టుసాము 30 రూపాయలును కుటీరము బాడుగ నాలుగురూపాయలును యీ నవంబరు నెలాఖరులోగానే పంపవలెను. అట్లు పంపనివారికి కుటీరములలో స్థలముదొరకుట కష్టము.

ప్రత్యేకపుబసలకు బాడుగ 50 రూపాయలు

ప్రత్యేకపుబసలను గోరు ప్రతినిధులకును సన్మాన సంఘసభ్యులకును సన్మాన సంఘమువారు ప్రత్యేకపు కుటీరములను నిర్మింపదలచిరి. ఒక్కొక్క కుటీరమున మూడుగురులను ఒకవంటగదియును ఒకస్నానములగదియు నుండును. ఈ ప్రత్యేక కుటీరమునకు బాడుగ 50 రూపాయలు. ఇట్టిబసలను కోరువారు నవంబరు నెలాఖరులోగానే 20 రూపాయలు అడ్వాన్సు పంపుచు సన్మానసంఘ కార్యదర్శికి వ్రాయవలెను. ఇట్టిప్రత్యేకపు కుటీరములు చాల కొద్దిగా నుండును గాన ముందుగా వ్రాయనివారి కవిలభించుట కష్టము.

ప్రధానభోజనశాల రోజుకు 1-8-0

పూటకు రు 1-0-0

సన్మానసంఘమువారు ప్రధానభోజనశాల నేర్పరచెదరు. ఒకరోజుకు అనగా రెండుపూటలకు

రు 1-8-0 ఒకపూటకు ఒకరూపాయి భోజనమునకు యిచ్చి టిక్కెట్టు పుచ్చుకొనినవారి కచట భోజనము పెట్టెదరు. ప్రత్యేకపాకశాలలను రాష్ట్రీయ సంఘములవారు నేర్పరుపదలచినచో తెలియజేయవలెనని వారి కిదివరకే వ్రాసియున్నాడు.

శీతోష్ణస్థితి

డిసెంబరులో బెల్గాంలో కాలమానము ఆరోగ్యకరముగాను ఉల్లాసకరముగను ఉండునుగాని చలికొంచెము హెచ్చుగానే యుండును. ఒక్కొక్కప్పుడు టెంపరేచరు 60 డిగ్రీలకుకూడ తగ్గును గాన ప్రతినిధులుచాల బట్టలను తేచ్చుకొనవలెనని కోరుచున్నాము" అని సన్మానసంఘ కార్యదర్శి బెల్గాంనుండి ప్రకటించెను.

భారత ఆధ్యాత్మిక సభ

స్వీడును అలిస్టిక్ కార్యరెన్సు

కాంగ్రెసువారములో బెల్గాంలో జరుగును

సన్మానసంఘకార్యదర్శి వి. డి. ఋషిగారి ప్రకటనము.

“భారత ఆధ్యాత్మిక మహాసభా ద్వితీయ సమావేశము కాంగ్రెసువారమున బెల్గాంలో జరుగును. చాలమంది ప్రతినిధులు గల సన్మానసంఘ మేర్పరపబడెను. సన్మానసంఘసభ్యులకును ప్రేక్షకులకును గూడ ప్రవేశమును ఒకరూపాయి మాత్రమే. బెల్గాంలో పరీక్షక పత్రికా సంపాదకు డాక్టర్ కన్విండ్జి గారు కార్యదర్శిగా నున్నారు. ఆయన పేర ముందుగా వ్రాసిన చో ప్రతినిధులు మన్ననవారే వ్యయమును భరించుపద్ధతిని బసలకును భోజనమునకును ఆయన ఏర్పాటుచేసెదరు. డిసెంబరు నెల 10 వ తేదీలోగా ఆయనకు వ్రాయవలెను.

భారతదేశమున ఆధ్యాత్మిక విధానమునుగూర్చి యీ సభలో వివిధవిషయములు చర్చింపబడును గాన నిది చాలముఖ్యమైనది. ఈవిధానమున అనుభవముగలవారాసభలో తమ అనుభవమును తెలుపుటకు సభ్యులవైసి తోడ్పడవలెను. పారశాకిక ఆత్మల చామాపటములు ప్రదర్శింపబడును. ప్రత్యేకముగ పరలోకవాసులతో సంభాషణమున జరిపి యిందలి సత్యము ప్రవచయవబడును.

మొదటి సమావేశము నిరుడు కాకినాడలో జరిగినది ఈ సారి బెల్గాంలో చాలజయప్రదముగా జరుపబడును.

భారతదేశమునందలి ఆత్మవిదులు చేయునూచనలను మనఃపూర్వకముగా అంగీకరించి వానినిగూర్చి శాశ్వతముగా ఆలోచించెదము. సభకు రాజాలనివారు తమ అనుభవములను వ్రాసిపంపిన సభలో చేరువబడును.

సహాయము చేయగోరువారు విరాళములను చందాలను డిసెంబరు నెల 10 వ తేదీలోగా కార్యదర్శికి పంపవలెను.

ఇదిచాల ముఖ్యమగు ఉద్దేశముగాన అందఱును సహాయముచేయ గోరెదము" అని ఋషిగారు ప్రకటించిరి.

భారత మహమ్మదీయ సభ

బొంబాయిలో డిసెంబరు 30, 31

తేదీలలో జరుగును

భారతమహమ్మదీయ (ముస్లిం) సభను బొంబాయిలోనే డిసెంబరు 30, 31 తేదీలను జరుపుటకు స్థాయిసంఘమువారు నిశ్చయించిరి. ఈసభ చాలముఖ్యమైనది గాన మహమ్మదీయ నాయకులందఱును ముఖ్యముగా రావలెనని జిన్నాగారు ప్రకటించిరి.

శ్రీ భారతధర్మ మహామండలి

వార్షిక సభ

డిసెంబరు 13, 14 తేదీలలో కలకత్తాలో జరుగును

భారతధర్మ మహామండలి వార్షికసభ కలకత్తా నగరమున జరుగును. బాబూ పియూష్ కౌంతిభోషుగారు సన్మాన సంఘ కార్యదర్శిగాను దర్శంగమహారాజాధి రాజుగారు అధ్యక్షుడుగ ఎన్నుకొనబడిరి.

మహారాష్ట్ర నిర్బంధ చర్యలు

దేశబంధుదాసుగారి ఆక్షేపణలు

గవర్నరు లిటును ప్రభువుగారి సమాధానము

28 వ తేదీ రాత్రి కలకత్తాలో పెంట్లు ఆంధ్రమానుచుండు జరిగినది. ఆసందర్భమున లిటును ప్రభువు నిర్బంధచర్యలనుగూర్చి ఉపన్యసించుచు దేశబంధుదాసుగారి ఆక్షేపణలకు సమాధాన మిచ్చెను. నిరుడు నేనీసభలో నుపన్యసించునదికి రాయకీయ గగనభాగమున ఒక్క చిరుమబ్బుమాత్రమే కనబడెను. ఇప్పుడది నీలనీరదమై రాజకీయ గగనపథమునంతట పూర్తిగా ఆక్రమించెను; గాని నిరుడుండినంత భయానకముగా నిపుడు పరిస్థితులు లేవని మాత్రమునేను చెప్పగలను. నిరుడా యువద్రవము దొరతనము వారికితప్ప మరెవ్వరికిని కనబడలేదు. ఇప్పుడందరికిని బాగుగా కనబడినది. నిరుడుదాని నడచుటకు దొరతనముచారసమర్థులై యుండిరి. ఇప్పుడు తగినసన్నాహమును చేయగలిగియున్నాడు. చాలకాలమునకు వెనుకనే ఆరాజకమును దూపుచూపి యుండవలసినదని దొరతనమువారు తలచినను దాని అనవరము దేశీయుల కందరికి స్పష్టముగా తెలియుననకును దొరతనముచారాయుధములను దూయక పోవుటయే చాల మంచి దైనది. ఒక వ్యవసాయదాడుడు మంచి విత్తనములను పైసచేయగా ఆపైస మధ్యరాత్రివేళ శత్రువులు ముండ్లచెట్లను నాటిరను కథను మీరు బైబిలులో చదివితే యుండురు. అటులే వంగరాష్ట్ర రాజకీయసభ్యుల తేతమున సక్రమాభివృద్ధి సభ్యములు చక్కగా పెరుగుమండగా చీకటినురుగున శత్రువులు ఆత్మంతకంటకావృతమును తేలనిననుయమును అతిదుస్సహాయముగా విష విత్తనములను పైసపెట్టిరి. రాజకీయననమునందలి దుస్సహాయ విత్తనము భీషణభయదర్శనశర్జనమే.

ఈ విషవృక్షములను చూచితినని చి తరంజనదాసుగారే యిటీవల తెలిపిరి. మేము చూచినవానికంటె హెచ్చుగా తాముచూడగలిగినటులగూడ దాసుగారు తెలిపిరి. వానికి యింకను హెచ్చుగా సూర్యరశ్మిని జలమును మేమెవరినవో అవిషవృక్షములు సంబీకరణముగా మారిపోవునని దాసుగారు మాకు సాధనమును నూచించిరి. బైబిలుకథలోని న్యూసాయిదారుని ఉపదేశమునకు యీపద్ధతి అనుగుణ్యముగా నుండునని దాసుగారికి తోచియుండును. కాని రాజకీయ వ్యవహారములలో కలిగిన ఇబ్బందులను తొలగించు విషయము భగవంత్ దేవుడు టకు ఆంత్యవిచారణ దినమువరకును నేచియుండుట కనకాశం లేనందున ఆ విషపు మొక్కలు గుబురుగట్టుటకు ముందుగానే వానిని పెరకేవేయుటకును వానిని నాటిక నాటి నిరోధించుటకును మేము ప్రయత్నించుచిమి.

దాసుగారి వాదము

“రోగనివాదమున నానూచనను మీరంగీకరించితిరిగాని తన్ని చారణమునకు నాసలహాను నిరాకరించితిరి. విషపు మొక్కలను పెరికే వేయుటకు బదులు ఆత్మ్యంత ఆరోగ్యకరములను నా స్వరాజ్యాంతురములను త్రవ్వవేయ సాగితిరి” అనిదాసుగారు సింహగర్జనము గావించిరి.

సమాధానము

దాసుగారు నాతోటకు పరికించునట్టి పనపాలకుడు కానందున నుతాడు చేసిన సలహామొక్క ఫలితమునకు ఆయన భాధ్యతవహించువాడు కానందున ఆయన సలహానే నంగీకరింపలేదు. నేను మంత్రిత్వము చేసిన సనపుడు ఆయన అంగీకరించి యుండినచో “ఈ ప్రత్యేకాధికారమును వినియోగించు నక్కరలేకుండ నే పోలీసువారి ప్రాణములను కాపాడుటకు నేనుభాగ్యతవహించెదను” అని దాసుగారు మంత్రిగా నాకు సలహా నిచ్చియుండినచో అప్పుడు నేనాసలహాను వినుటకు సంసిద్ధుడనయ్యుండెడివాడను. ఆభాధ్యత నాయన తీరస్కరించెను. కాన ఆయనసలహాను నేనువినలేదని ఆయన ఆక్షేపించుటకు పీలులేదు. దాసుగారిపక్షముపైనే దొరతనమువారు ధ్వజమెత్తిన ప్రకటించుట యిప్పుడుదాసుగారి కుపయోక్తముగానుండిన నుండవచ్చును

గాని అంతల తనపక్షమునకు ఎట్టిపోనియును కఠినకావలసి
అయ్యేగానుంచివిభాగము కలిగినది ఆనోటనే మరల దాను
గారు తెలుగువారిపక్షమున మేముధ్వజపురితిమనవా
దము దుర్గ మగుచున్నది.

మేము 40 మందినిగూడ అరెస్టుచేసియుందుము
ముగినిమాత్రమే ఏల అరెస్టుచేయవలెను?

కానభిలో స్వరాజ్యపక్షమువారి నిరోధమును తొల
గించుటయే ముఖ్యమైనదే కానసంఘసభ్యులలో నన్న
స్వరాజ్యపక్షమువారిని 40 మందినిగూడ అరెస్టుచేసియు
దుముగాని నిర్బంధి మాత్రమే అరెస్టుచేసి ఏలమిన్నకుందము?
ఏరాజకీయముపై నను, స్వరాజ్యపక్షముపై నను
గూడ మేము ధ్వజపురితలేదు

స్వరాజ్యపక్షముపైనగాని సక్రమాందోశము చేయుచు
న్న మరెట్టిరకీయపక్షముపైనగాని మేము ధ్వజమెత్తలేదు.
కొద్దనములకు భయపెట్టుటవలనను హత్యలవలనను భీష్మతర్క
నములవలనను రాదృతమును యాపుమాపుటకు పూనుకొనిన
అరాజకసంఘము నడచుటకు మాత్రమే మేము పూనుకొంటి
ము. ఈ అరాజకసంఘములవారు యితరరాజకీయసంఘములలో
చేరి వారిచాట దాని తామెట్టి అరాజకకార్యములను చేయువా
రముగామని అంఘములు ప్రకటించుకారణమున తప్పించుకొన
జూచినచో వాటిని తప్పించుకొనుటకు వీలులేదు.

ప్రస్తుతమునాటికి దేశమునందలి వివిధరాజకీయపక్ష
ములనాయకులలో అందరిపైనను గూడ ఘనముగా బాధ్యతకల
దు. వారు వైఖ్యపును దౌర్జన్య పరిత్యాగ ని
యమముల నుల్లంఘనకుండు పనిచేయుచుండినచో, “జాతీయో
ద్యమములలో ఇంబులకును తుపాకులకును తావులేదు. వాని
నుపయోగించువారి సహాయమును మేముంగీరంపము. వాని
నుపయోగించువా ఆశయును లెట్టివైనను అని మావ్యవస్థమును
నకు మిక్కిలి హాకరముగాన వానినణచివేయుటలో ఏకీకీగా
చిర్యదినను ఏప్రత్యక్షమునకైనను మేము సహాయము చేసెదము”
అని మా ధైర్యముతో మిహూయింపు లేకుండునట్లుగా
యా అరాజకమును తలచుచున్నవెంటనే తెలిపియుండినచో యి
ప్పుడు మేముపయోగించవలసివచ్చిన ప్రత్యేకకానమును అవసర
ముకలుగకపోయి యుండును. వారిటుల చేయలేదు. సంకల్ప
ముమించిగాన సాధనము లెట్టివైనను తక్కుచేయ నవసరము
లేదనునట్టి యాపేక్షాభాషమును కొందరు వెల్లడించిరి. అరాజ
ముల లేదరంపుటకు జడిసి కొందరు తమ నియమములను పరిత్య
జించిరి.

“స్వాతంత్ర్యము నాజన్మహక్కు” అని దానుగారు
నుడి విరి. నిజమే. అట్టి హక్కు నాకు ను కలదు.
మే గర్వంగా గీ కి ని కలదు. బ్రతుకుటకు
ప్రతిమానపునకుగూడ హక్కుకలదు. మేమిభిమతి నిర్ణయపర్చ
తి నడచుటవలన దానుగారికిని రాజకీయ నాయకుల కయిరికిని
గూడ మేముకలుగలదు దానుగారే బాధ్యతనుహించునట్టి
స్థానమున నుండుటయు పిడివాదమును వదలని అల్పసంఖ్యాములు
వారికి ప్రతికూలురుగా నుండుటయు ఎన్నటికైన తలపింపవ
చ్చును. దానుగారిపద్ధతి నంగీకరింపనివారు ఆయననుకడతేర్చు
ట కట్టినిరోధమును లేకుండినచో ఆయనజన్మహక్కు అవుడేమ
నును? ఆయనను కాపాడుటకు దౌరతనమునకుగూడ శక్తిలేక
పోయినచో ఆయన ఎవరిని కరణుజొచ్చును? ఇవరంపులకు
తొంగిన మానవుడు ప్రాణముకుంటెను విలువగల పదార్థమునే
అర్పించినవాడగును. నాజన్మహక్కు స్వల్పముగ నేనచేయుగలు
గుదునను నాతోనే నేనుమొదట భారతదేశమునకు వచ్చితిని.
ఏదేముననైనను న్యాయబద్ధులగు పౌరులు అంతరాత్మకు వ్యతి
రేకముకానిరీతిని పనిచేయుటకును తమ అభిప్రాయాలను తెలు
పుటకునుస్వాతంత్ర్యమునుకలిగియుండుటయే మిక్కిలిగొప్పస్వా
తంత్ర్యము. అట్టి స్వాతంత్ర్యలాభమును వంగరాష్ట్రమువారికి క
లిగియ భాగ్యము నాకు లభించునని నేను మొదట నొచ్చికి వచ్చి
నపుడు నాకు తెలియనే తెలియదు. నాపరిపాలనలోనే రాష్ట్ర
వాసుల హక్కును గోల్పోవుట తలపించుననియను దానిని మ
గల వారికిసమకూర్చగల అవ్యవస్థ నాకేలభించుననియునుగూడ
నేనెరుగను గాని ఆప్రయత్నముగ అట్టిపనియే నాకులభించినది.
ఆ పని చేయుటకు నేను జంక ను. నేను మరేమియును
చేయ జాలక పోయినను, వంగ రాష్ట్రము
నందలి ప్రభుత్వోద్యమలందరును న్యాయబద్ధులగు పౌరులం
దును తమనిధిని నియంధ్రముగా నెరవేర్చుటకును తమనిత్య
కృత్యములకు నిరపాయముగ జరుపుటకును నేను భద్రమును కలి
గింపగలిగినయెడల అందునుననే నాకు చాల సంతృప్తికలుగగ
లదు” అని లిలుప్రభువు నుడివెను. (ఆ. ప్రె.)

స్వరాజ్యవారము వంగరాష్ట్ర స్వరాజ్యపక్షము

గ్రామములలో ప్రచారము

కలకత్తాలో దానుగారి ఉపన్యాసము
డిశంబరు నెల మొదటి వారము స్వరాజ్య వారముగా
వర్ణించి గ్రామములలో ప్రచారము సాగించుటకు ధనమును
సమకూర్చుటకు స్వరాజ్యపక్షమువారు గట్టిప్రయత్నము చేయు
చున్నారు. కలకత్తాలో కొక బహిరంగసభ జరిగినది. ఆసభ
లో దేశబంధు దానుగా రుపన్యసించిరి. ప్రభుత్వమువారు
ప్రారంభించిన నిర్బంధవిధానమునకు సరియగు ప్రత్యుత్తర మొ
సగవలెననిన పట్టిమాటలతో వారిచర్చల నాడేపించుటవలన
లాభములేదు. మరల గ్రామముల కేగి గట్టిదిక్షతో గ్రామము
లలో పునర్నిర్మాణమును ప్రారంభింపవలెను. విదేశవర్తకులు
బియ్యము, జవసవార, మున్నగువానిని గుత్తానకుండ చేయ
వలెను. సహకారపద్ధతులపైని గ్రామములలో కట్టుబాటు
కలిగింపవలెను. బియ్యము జవసవార మున్నగువ్యాపారములలో
విదేశీయులు మధ్యవర్తులుగా నుండుపద్ధతిని తొలగించినచో
వేలకొలది దేశీయులకు ఉద్యోగములు. దోతన గ్రామములలో
క్రేమమును కట్టుబాటుకలుగును. అందువలన జాతీయమహాసభ
వారిఉత్తర వైనవెంటనే దేశీయులందరును ఒక్కపెట్టిన సం
సిద్ధులు కాగలుగుదురు” అని దానుగారు నుడివెరి.

అకాలీనమన్య

శ్రీయుత కట్టమంచి రామలింగ రెడ్డిగారు
“అకాలీనమన్యను గూర్చి విచారణచేయుటకు నన్నను,
అసఫాలి (ఫిల్మ్) గారిని, నేటుజమనాలాలు బజారు (నాగపూరు
గారిని ఉపసంఘముగా నియమించిరి. ఆపనిని నెరవేర్చుటకు
నేను యీనెల 20 వ తేదీని బయలుదేరి పంజాబు వెళ్లుచున్నా
ను” అని రెడ్డిగారు చిత్తూరునుండి 28 వ తేదీని వ్రాసిన లేఖ
నేడు మాకు చేరినది.

వికమత్య ఉపసంఘము

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారి ప్రకటనము
ఈనెల 22 వ తేదీని బొంబాయిలో జరిగిన వికమత్య
ఉపసంఘసభలో ఆమోదించబడిన తీర్మానము ప్రకారము
కాంగ్రెసులో అన్నిపక్షములును చేరుటకు ఏయే ఏర్పాటుల
వసరమని ఆయాపక్షములకు తోచునో వానిని డిశంబరు 20 వ
తేదీలోగా నాకు చేరువల్లు ఆయా రాజకీయపక్షముల కార్య
దర్శులు పంపగోరదనని పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు ప్ర
కటించిరి. (ఆ. ప్రె.)

తిరువాన్కూరుమహారాణిగారు 29 వ పుట్టినదినము

29 వ తేదీతో మహారాణి రీజెంటువారికి 29 ఏండ్లు
నిండినవిగాని శ్రీవారికి అస్సంభవగానుండుటవలన గొప్పఉత్సవ
ము లేనియును జరుగలేదు. తిప్పనిసరిగాజరగవలసిన కార్యము
ల నన్నిటిని మహారాణిగారు నెరవేర్చిరి. (ఆ. ప్రె.)

రంగూను వనను పత్రిక

జర్మానాను చెల్లించుట
బర్మాసంఘము బహిష్కరణ పక్షమువారి దినపత్రిక
యగు వనను పత్రికా సంపాదకునకు 800 రూపాయలు జర్మా
నావేసి 28 వ తేదీవరకును గడువిచ్చినందున సంపాదకుడు ప్రూ
గారా పొమ్మును 28 వ తేదీని చెల్లించిరి. (ఆ. ప్రె.)

రైలుబండ్లను పడవోయు

పయత్నము
ఉద్యోగలప్రకటనము
ఈనెల 15 వతేదీని గోపాల్యురుకును యీశ్వర్గిరిని మ
ధ్యను, 16 వతేదీని రానుమాటు అశనమాటులకు మధ్యను, 20
వతేదీని వానుదేవపూరువద్దను రైలుబండ్లను పడవోయుటకు
ప్రయత్నించినవారిని అరెస్టుచేయుటకు ఆనోకి యిచ్చునాకి
వెయ్యిరూపాయలు బహూమాన మియ్యబడును. మూడునెలల
లోగా తెలిపినవారిబహూమానమున కర్హులగుదురు అని వంగ
రాష్ట్ర ప్రభుత్వోద్యమ ప్రకటించిరి. (ఆ. ప్రె.)

నాకును నా మగనికిని మధ్య అధికారులే?

ఆడుదాని ప్రేమ కడ్డులేదు

ధర్మవత్సము వార్తలు

ధర్మవత్సమునందొక కాపురిధన కొకకూతురుగలదు. ఆమె
కు మరూపి, గోగయుతుడు నగు సోదరుడుండె తన కూతురు
నా సోదరునికిచ్చి పెళ్లిచేయవలయునని ఆవిధన తలచుచున్నది.
పిల్ల యిందుల కయిష్టపడుచున్నది. పిల్లకు 15 ఏండ్ల 9 మాస
ములవయసు. తానది వరకు వరించిన యువకుని తీసికొనిపోయి
ప్రక్కగ్రామమునం దొకదినమున వివాహముచేసికొనిన దా
పిల్ల. తల్లికికొక్క విఘ్నమైనదని ఏడుపు, కూతురు చెడిపోయె
నని కడుపునుంట, పరాయివాడు తన యధికారములేకుండ
పిల్లను చేసికొన్నందులకు రోషము, ఇన్నివిధముల బాధపడు
చు, ఆవిధన యువతి కోర్కూ దావాతెచ్చినది. తనకు తెలి
యకుండ తన పిల్లను మోచిగించి లేవదీసికొని పోయెనని ఆమె
జనునిపై నేరము మోపినది. విచారణజరిగినది. పిల్లకు మైనారిటీ.
తల్లి సంకతురాలు. తల్లిసంకతురయందున్న పిల్లను తల్లియిష్ట
ములేకుండ చేసికొనుట నేరము. కేసు విచారణలో న్యాయాధి
పతి పిల్లను సాక్ష్యముడిగెను. ఆపిల్ల యిట్లు చెప్పినది.
“అయ్యా, నాకెల్లి నన్ను మరూపియను తన సోదరున
కీయవెంచినది. నేను ప్రేమించిన వాడు వేరు. ప్రేమలేనివాని
పెళ్లిచేసికొని జీవితకాలమునందంతయు నేను దుఃఖపడుట కిష్ట
పడుటలేదు. నీవు ప్రేమించినవానినే పెండ్లామని నాయంతి
రాత్తు నాకు బోధించినది. అందుచే నాప్రియుడగు ఆయువకుని
నేను ప్రేమించి నన్ను తీసికొనిపోయి వెంటనే పెళ్లిచేసికొని
తల్లిబారినండి రక్షింపునని వేడుకొంటిని. అతడట్లానరైనను.
మాతృత్వ లేకభవించినది.

అంతియేకాదు. నాకును నామగనికినిగల సంబంధము
నందు జోక్యముకల్పించుకొంటు కధికారుల కేసుయధికారమో
ఇదియేమి న్యాయమో నాకు తెలియకున్నది. నాకు న్యాయ
కోర్టు ప్రవేశించుట వింతగానున్నదని చెప్పి నలుమందెను.

న్యాయాధిపతి అప్పుడవించెను. పిల్ల ధైర్యమునకు
మనసునం దెంతయో మెచ్చుకొని యుండెను. కాని న్యాయ
కాస్త్రు విధి నెరవేర్చుటకై యా పిల్లమగనికిని కోర్టులేమ
వరకును శిక్ష, 50 రూపములు జరిమానాయును విధించెను.

ఈకేసును సరిగా విచారించి క్రిమిల్ ప్రాసీజరు కో
ర్టు 562 సెక్షనుక్రిందకు వచ్చును. పల్లెటూరిజీవితమునం దియొ
క అత్యద్భుతకథనము.

కాలమానము-పంటలు

ఈమధ్య కురిసిన వర్షములు స్థితిగతుల బాగున్నవి. ఉ
లవని వేరుసెనగి, నువ్వు విత్తులు వీటివిగా చల్లివారు. ఇదివరకెన్న
డు తనంత కాంబోడియా ప్రతివిత్తులగూడ చల్లబడెను.

గ్రంథాలయోద్యమము

గ్రంథాలయములు రెండుగలవు. చురుకుగా పనిచేయుచు
న్నవి. (విలేఖరి)

బాలికలకు జీతము

విమర్శలకు ప్రభుత్వపు జవాబు
పత్రికలలో బాలికల జీతముల విషయము న్యాయము
లనేకములు ప్రచురింపబడినవి. అందులో “ఇదివరకు బాలికల
కున్న వసతిని, జీతము సగమేకట్టుపద్ధతిని రద్దుచేయుట, పూ
ర్తిజీతముల గ్రహించుట”లను గూర్చి వ్రాయబడినవి. ఇందులకి
సమాధానము చెప్పచు 192 కు పూర్వము “మహామృదీయులు
ఉత్పాదకుల ఆడపిల్లలు, పతితనాతులవారినంచు, సగముజీ
మునే నమూనాచేయవచ్చును” అను నిబంధన గలదు
ఈ నిబంధన ప్రకారము ప్రైవేటు మే
జ్ మెంటుగోనున్న స్కూళ్లవాళ్లమేలే ఆచరణలో పెట్ట
బడుదాని బలవంతములేదు. అందుకు ప్రభుత్వము బాధ్యులవ
రు. ఈ సంగతులు తెలిసి, కొంతవరకు జీతముల తగ్గింపు విక
యమున ప్రాతినిధ్యము పంపబడి ప్రభుత్వమువారు యీ నిబ
ధన సవరించి అట్టిగేటరీ చేసి, తల్లితండ్రులు పేదలని తెలిసి
నాట సర్టిఫికేటు తెచ్చినచో 1920 కు పూర్వముండినరూ
ప్రకారముగా తప్పక సగము జీతము నియననము చేయబడిన
దని తెలుపుచున్నాము. మదరాసు ఎడ్యుకేషనల్ రూల్సు 86
ప్రకారము రెండో అభ్యంతరము తొలగిపోవును. కారణంతో
క్రటికే సంబంధించు వధాకారజీతముల మార్పుసూచించి
నవి మాత్రమే. ఈ మార్పు ప్రకారము, కారణీ ఇబ్బెన్యూ
మెంటు కి గా మారికొంచెం ఎక్కువ కనుపడింది. ఇది ఎం
తో ఎక్కువగాదు ఈ మాటకు ఒప్పుకోబడినది.

ఆంగ్ల రాజకీయములు-అంధరి దోషములు

సంస్కరించుట కావశ్యకత

తేడి ఎమిలీ ల్యూటిస్సుగారి యుగన్యాసము

దేశములు గలవన్నిటిను ప్రభుత్వము సోదరియగు ఎమిలీ ల్యూటిస్సుగారి గారునిన్న సాయంత్రము గోఖలేభవనమున నుపన్యసించుచు ఆంగ్ల రాజకీయముల గురించియు, అచ్చటిజనసామాన్యముయొక్క అజ్ఞానమును గురించియు వివరించిరి. ది. బ. పల్లె గురి న్యామిలీగారు ఆసమయముననభ్యుత్తరముచేసిరి.

చాలదేశములందు, కొంతమంది గొప్ప విద్యావంతులు రాజకీయములందు పాల్గొనుటలేదు. అందులకు కారణమేమని నేనువారిని ప్రశ్నింపగా "రాజకీయములంత పెద్ద పని మరియొకటిలేదు నేను వానిని మట్టుకొనను. రాజకీయములందున్నవారు నిష్పక్షపాతముగ అంతరాత్మిక దోచినట్లు పైకిమాటలాడజాలరు. అది పాక్షికాభిమానముతో గూడిన ఆట. అందు నేను ప్రవేశింపను" అని ప్రత్యుత్తర మొసగిరి. సామాన్యముగా రాజకీయములలో నున్నవారియందు సత్యవాదిత్వము గాన్పించదు. అట్టిపని కొడంబడిన ప్రతిభాశాలలు కొందరుండచే రాజకీయములందు పాల్గొనుటలేదు.

అజ్ఞానము, ద్వేషభావము

ఆంగ్ల దేశమునే యుద్ధాహారముగ దీనుకొనుదు. అందరిపరిస్థితులన్నిటి చాలవర కన్నిదేశములకును వర్తించును. ఆంగ్లదేశము రాజకీయములందు మీకు మొట్టమొదట గాన్పించునది వోటరులయొక్క అజ్ఞానము. ప్రస్తుత ప్రజాప్రభుత్వపద్ధతి వలన, పరిపాలనా వ్యవహారములగురించియు, వేరేవీ సమస్యలగురించియు యెట్లాజానమును, అవభావమును లేనివారితో అధికారమును బాండ్లతోను నుంచుచున్నాము. తమకు సంబంధించిన స్థానికవిషయములగురించి తప్ప, ప్రజాసామాన్యమున కితరవిషయము లెవ్వయు దెలియవు. అంతయుగాక, ఆంగ్లదేశయుల దృష్టి చాలగడచితిమైనది. విదేశీయులయెడల ద్వేషమును, అధికము. విదేశీయులనుగూర్చి సామాన్యప్రజల కిందులేనియు దెలియదు. 81 కోట్ల భారతీయులయొక్కయు అధినివేత ప్రజలయొక్కయు భవ్యములను నిర్ణయించునధికారము అట్టివారి యందుంచబడెను. ఆంగ్లేయు ప్రజలకు భారత దేశమును గురించి ఎట్టిజ్ఞానమును లేకపోవుటయేగాక, భారతదేశ విషయములను వారికి చాల ప్రతికూలదురభిప్రాయము వారి నావరించియున్నది.

ఎన్నికలందు దోషము

సామాన్యముగ ఎన్నికల సమయమున నుద్రేకమును, విచక్షణజ్ఞానము లేకుండ గొర్రెలమందవలె అందరు వెంట్రోలు నొసగిన నట్లువోటునొసగు స్వభావ మధికము. గతయెన్నికలసమయమున, జనవిప్రుగారి జబ్బులను ఫోర్టరీజా జాకటి ప్రకటించబడుటచే, ప్రజలందు భయము వ్యాపించి, అందరును కన్నశ్రేణిపుట వోట్ల నొసగిరి. సామాన్యముగ ప్రతి యెన్నికయందును ఇట్టియుద్రేక మేదోయుండును. ఒక్క విషయమున నట్టితాత్కాలికయుద్రేకముపై దేశీయ విషయముల స్థితియును విదేశీయ విషయముల స్థితియును ఆయిదువత్సరములవరకు నాధారపడియుండును.

పాలకుల అజ్ఞానము

"వోటరు అజ్ఞానమును పైన చెలిపితిని. వారిచే పార్లమెంటునకు సభ్యులుగ నెన్నుకొకబడినవారుగూడ మాధ్యము నందు వోటరులకు దీసిపోరు. విదేశీయులయెడలను, ఇతరతరగతుల వారిపైనను, వోటర్లవలె పార్లమెంటు ప్రతినిధులగుగూడ ద్వేషమును దురభిప్రాయమును గలరు. పార్లమెంటునకు సభ్యుడుగ నుండుటకు కావలసిన అర్హతలేమి. ఎట్టి యర్హతయు నవసరము లేదు. పాక్షిక నిధికి పెద్దమొత్తముల విరాళముల నొసగుట యొక్కటియే అర్హత. నైస్యమున పనిజేయుట తప్ప ఎట్టి పరిపాలనాభవమును లేనివారు వచ్చి, విదేశాంగవ్యవహారములను, సామ్రాజ్య వ్యవహారములను నిర్ణయించుట కేర్పడుచున్నారు. గతయెన్నికలయందు, నాటకములందు వేషము వేయుటలో ప్రసిద్ధిజేసిన ఒక నటురాలు ఎన్నికలకు నిలచెను బాగా నాట్యముజేయుగలుగుటతప్ప పరిపాలనమందుగాని, రాజకీయములందుగాని మరితర అర్హత యేదియులేదు. ఆమెకు ప్రత్యర్థులగు నిలచిన రాజకీయవేత్తలకంటె నత్యధికసంఖ్యకులచే నామె యెన్నుకొనబడెను. పార్లమెంటుసభ్యులసంగతి ఇది. సామాన్యముగా మంత్రులను నేర్పాటుజేయుపక్షమునకు నిర్దిష్టసంఖ్య

గల ఉద్యోగములు ప్రత్యేకింపబడును ప్రతిపక్షమునందును ఉద్యోగములే గోరువారిసంఖ్య కొంతయుండును ప్రధానమంత్రిగ నేర్పడిన నాయకుడు, తనపక్షములోని అభ్యర్థులకు పైని ప్రత్యేకింపబడినవానిలో నేదోయోద్యోగ మొసగును. ఆయోద్యోగము నొసగువానికెత్తిన అర్హతలు గలవా లేవాయను విచారణ అక్కరలేదు. సామాన్యముగ నిట్టివాడు పాక్షిక నిధికి ముందుగా పెద్దమొత్తముల విరాళము నిచ్చియుండును. ఈవిధమున, ఎప్పుడును తన జీవితమున సమద్రముపై ప్రయాణమొనర్చి యెరుగనియాతడు నౌకాద్రాంగములమంత్రిగ నుండుటను జూచుచున్నాము. ఆయాశాఖాంగములగునందువారికి ఆయా శాఖలోని పరిపాలనావ్యవహారములగురించి ఎట్టిజ్ఞానమును అనుభవమును నుండును. ఒకేసభ్యుడు పైనికాఖ్యమంత్రిగ యొకప్పుడును, అర్యోగ్యశాఖమంత్రిగను, ఇదేవిధముగ నేతాఖ్య దోచిన నాశాఖకు మంత్రియగుచుండును.

ఎన్నికలు

నాయకులు ప్రజాభిప్రాయమునకు మార్గదర్శకు లగుటకు బదులుగా, ఎన్నికల సమయమున ప్రజాసామాన్యమును లాలించి వారివోటును సంపాదించుటకుగాను, ఎన్నియో నీచముల కొడబడెదరు. ఇతర సమయములందు తాముజేయవలసినవిని పనుల నెన్నిటినియొనర్తురు. సామాన్య సమయములందు గావింపని వాగ్దానముల నెన్నిటినియొనర్తురు.

రాజకీయములలో నీతిబాహ్యత

ఎన్నికలనుండ లంచములు, మొదలగు నీతిబాహ్యచర్యలు ప్రతిదేశమునందును రాజకీయపక్షమునందును జరుగుచునేయుండును. కొన్ని దేశములందు దిలక దేశములందుకంటె అధికముగ నుండును. లంచములు బహిరంగముగాను, మునుగుతోనుగూడ ఇచ్చుచుండురు. ధనదూపమును లంచమేగాక మరయొకరికిగల లంచములు గూడగలవు. తాము నెరవేర్చుకొనునది దెలిసియు, పెద్ద పెద్ద వాగ్దానముల నొనర్చుట అందుచేయును. ఇతర పక్షముల వారిని, తిట్టుట, ఎన్నికలందు ఎక్కువ గాన్పించు విషయము. ఆయా పక్షముల వారు తమ కార్యక్రమముల యర్హతావర్తల గురించి మాటలాడినచో ఆరు సారముండదని చెలిసి, లేకేగా ప్రజాసామాన్యమును బడయుటకు గాను ప్రత్యర్థిని తిట్టుటకు గడంగెదరు. ఏ ఎన్నికలందును గూడ నొక్కమాత్రమే ఇతరులను తిట్టుటకు నుండుట ఒక్కమాత్రమే ప్రభుత్వమందుమాత్రమే జూచితిని. అతని తరువాత ఇంకను కొలదిమందిగలరు. అబద్ధములు జెప్పట ఎన్నికల సమయమున గాంచున విశేషములలో మరయొకటి. ప్రతి వారును, ప్రపంచ సమస్యలనన్నిటిని పరిష్కరించి మోక్ష మిప్పించునునియు, ఆకార్యమునకు ఎదుటి పక్షమువారే అటంకముగ నున్నారనియు చెలిపెదరు. ఇవి శుద్ధాబద్ధములని చెప్పెడివారికిని చెలియును, విసేడివారికిని తెలియును. అయినప్పటికిని అట్లు జెప్పినవారికే వోట్లొసగుచుండురు. అందుచే అబద్ధముల వ్యాపింపజేయుట కూడా పాక్షికవ్యవహారములలో నొకటైనది.

నైతిక ధైర్యరాహిత్యము

ప్రస్తుత కాలపు రాజకీయజ్ఞులందు నైతికబలము, ధైర్యము చాల కొరవడియున్నది. మొత్తముమీద నీవిషయములో నింగ్లాండులోనిది అంతగాలేదు. రాజకీయవ్యవహారముల నంత మనఃపూర్వకముగ పరిగణింపకపోవుట ఇందుకు కొంతకారణము గావచ్చును. ఆంగ్లదేశమున పారకాలలో యువకుల కొసగబడు శిక్షణము కొంతకారణము గావచ్చును. ధైర్యరాహిత్యము ఇతరదేశములందు ధర్మముగ గాన్పించుచున్నది. ప్రజాసంరక్షకత్వము గోల్పోవుట యనిన వారి కమితభయము. వారు అంతరంగముగ జెప్పనదొకటి బహిరంగముగ జెప్పనదొకటి. నేను భారతీయరాజకీయలక్ష్యము పన్యాసముల కొన్నిటిని వింటిని. వారు ఇంగ్లాండులో నుపన్యసించుచు చెలిపిన కొన్ని విషయముల నీదేశమున చెలువుటకు సాహసంపజాలరు. అట్టి నైతిక ధైర్యము చాల లోచుపడియున్నది.

పాక్షికపద్ధతి

పాక్షికపద్ధతిని శ్రేష్ఠించెడివారు ఆంగ్లదేశములో చాల ముందగుట. వీరు ఎన్నికలసమయమున స్వతంత్ర సభ్యులుగ నిలుచుచుండురు. కాని ఇట్టివారు విజయముండుటకష్టము. పార్లమెంటులో స్వతంత్రసభ్యులు 40ల మందియున్న నవారు ప్రభుత్వమున నడువజాలరు. ఏదోయొకవిషయమున వారికి భేదాభిప్రాయ ముండును. అందుచే పాక్షికపద్ధతి తప్పనిసరియైనది. ఆంగ్లదేశమున ప్రస్తుతము మూడురాజకీయపక్షములు గలవు. కొలదికాలములోనే లిబరలుపక్షమునందలి ఎక్కువ అభివృద్ధి

కారులు కార్మికపక్షములోను, తక్కువ అభివృద్ధిగల కన్న శ్రేణిపులలోను కలసిపోయి దేశములో కన్నశ్రేణిపుపక్షము, కార్మికపక్షము రెండుమాత్రమే నిలచును.

స్త్రీలుగూడ రాజకీయములందు దిగుట రాజకీయవాతావరణమున అద్భుతముగూర్చుట గలది. పరిపాలన యందు పురుషులకంటె స్త్రీల కనుభవమెక్కువ గృహపరిపాలనను వారికి పూర్వముభవ ముండుటయే అంధకూరణము. అతియగాక, స్త్రీ లేకార్యమును ప్రారంభించుట ఎక్కువ పట్టుదలతో ప్రారంభించెదరు. పురుషు లంతమదలను గన్నరు పల. బాహర క్రమశిక్షణమందును, అభివృద్ధిని స్త్రీల కెక్కువ దెలియును. జాతియొక్క భావిదశయ్యయు ప్రస్తుత బాటరపైనే ఆధారపడియున్నది. అందుచే స్త్రీలకు రాజకీయములందు పరిపాలనయందును ఎక్కువ భూమిండవలెను. ఇంకరకు స్త్రీలను రాజకీయములలోనికి ప్రవేశపెట్టుకపోవుటయే, ప్రస్తుత ప్రపంచమునందల అల్లకల్లోలమునకు కారణము. భావిరాజకీయములు

రాజకీయములు పాక్షిక వ్యవహారముని చెప్పినపుడు నాకు చాలవిచారముగలుగును. రాజకీయము యు ప్రతివారును నుత్సాహముతో పాల్గొని తనదేశమును నిజమ సౌఖ్యవంత మొనర్చుటకు ప్రయత్నింపవలెను. అందులకు, యుండువారు తమ దేశపరిపాలనా చక్రవర్తిగాక విదేశములచరిత్ర గూడ వాగుగ నదివనవారుగ నుండవలెను. ప్రజలు తమయందుంచిన బాధ్యతను సరిగ నిర్వహించు క్షేత్ర ని సంపాదించవలెను. రాజకీయములందు పాల్గొనువారు ప్రత్యేకపరిపాలనాశాఖావ్యయము బాగుగ నిర్వహించియుండవలెను. పారకాలలందొకరికి తరువాత విద్యార్థులు తమయభిమానశాస్త్రముల పరిపాటి రాజకీయములను, పరిపాలనాశాఖలను గురించియు ప్రత్యేకముగ పరిపాలనను ప్రభుత్వమునందుద్యోగమును గోరువారు, ముందుగా చెందువారును లాటూ, విదేశములందు సంచరించియుండవలెను విదేశసంచారము వలన, చాలానభవమును కలబద్ధియు, ఇతరదేశములందలి పరిస్థితులను బాగుగ చెలిజొని వానిగహాయముతో తమదేశము నభివృద్ధిపరుచుటకు ప్రయత్నింప సాధ్యమగును. పరిపాలనయందును వాడ ప్రతిగడ నిర్ణయించవలెను. ఇట్టిసభ్యులందు పాల్గొనుటచే విద్యార్థులందఱ పరికితముపొయి ధైర్యమును సంపాదించుకొనగలుగుదురు. భవహాస్యములను ప్రాతికూల్యమును సహించుకొని యలవడును. రాజకీయజ్ఞుడు కాదలచుకొను ప్రతివారును, తమభావములను స్పష్టముగ స్పష్టముగ చెప్పగలుగు క్షేత్ర ని నేర్చుకొనవలెను.

ప్రభుత్వమును నిజముగ బాధ్యతాయుతముగ నొనర్చుటకు సరియగువారుల నాలోచింపవలెను. బాగుగ పరిపాలించుచు తెలిసిన వారు మాత్రమే పార్లమెంటు సభ్యులుగ నుండుటలు జేయుటవసరము. సాధారణముగా విదేశీయ సామ్రాజ్యవ్యవహారముల నెటుల నిర్ణయించినను సాధారణవోటరుల కందలి లాభనష్టములు బాధింపవు. అందుచే అట్టిసమస్యలయొక్క గురుత్వమును వారు గమనింప అందుచే పరిపాలనయందు దెక్కువ అనుభవము గలవారును విషయపరిజ్ఞానము గలవారు మాత్రమే అట్టిసమస్యల పరిష్కరించుట కధికారముండవలెను. ప్రస్తుతము తమకేమియు దెలియని విషయములను వోటరులు నిర్ణయించుచున్నారు. ఈపద్ధతి చాల అసహ్యపాత్రముగ నున్నది. బాధ్యతను గుర్తించినవాకే పార్లమెంటునందు గూర్చొనునట్లొనర్చుటకు డా అసీబె సెంటుగారు నూచించిన పద్ధతి బాగున్నది. ఆపద్ధతిలో, ఒక గ్రామమున కొకసంఘము ఒక వాయకుడు నుండవలెను ఆ గ్రామమునకు సంబంధించిన వ్యవహారముల నన్నిటిని వారే పరిష్కరింతురు. వారు ప్రజలచే నెన్నుకొనబడుదురు. వేరేవొక గ్రామముల పరిపాలన జూచిన నాయకులు ఒక రష్ట్రీయ ప్రభుత్వసభ్యుగ నేర్పడవలెను వారికి పరిపాలనావ్యవహారము గలదు గాన సమస్యల బాగుగ పరిష్కరింపగలుగుదురు. అట్టి రాష్ట్రీయ శాసనసభ్యులచే నెన్నుకొనబడినవారు జాతీయశాసనసభయందు సభ్యులుగ నుండవలెను. అట్లానర్చుచో నిజమగు పరిపాలనావ్యవహారము గలవారి పైననే బాధ్యతనుంచ వీలగును. భారతదేశము, ఈవిషయమున నితరదేశముల యనుభవములనుజూచి వాని అనుభవము నుపయోగించుకొని లాభకరమును నిట్లయ్యెము నగు ప్రభుత్వపద్ధతి నేర్పరుచుకొనుటకు వీలుగలదు.

అధ్యక్షుడు సభను ముగించుచు ఉపన్యాసకురాలు దెలిపిన, వివరములకు కృతజ్ఞత చెలిపి ఎన్నికలనుగురించి లంచములగురించి ఆంగ్లదేశముభవములు భారతదేశమున లేవనియు, కాని ముందుముందు భారతదేశ మట్టిస్థితిలోనికి రాకుండజేయుట తమ ధ్యక్ష కర్తవ్యమనియు నుడివిరి.

రక్తాక్షి సం॥౧౦ మార్గశిరమా న శు॥ ౩, శనివా ము

కృష్ణ వేణుము

[దాసు వామనరావుగారు]

శా. శ్రీకృష్ణన్ గని పొంగు గంగ యల కా
శీతేత్ర ప్రాంతంబునం;
దాకూలకష కంబరచ్యుతియు గా
కబ్బి వరింపంగ నా
నా? కత్యాయని మెచ్చునే? వడిగ మి
న్నదంగ నుప్పొంగు నీ
వా కాంతువు దుర్గదర్శనము నా
రా! కృష్ణ వేణుమో!
శా. జీవాధాము నీదుజీవము; ను
క్షేత్రాలి నీతర; మా
హా! వంధ్యోన్మయ సస్యగర్భ యగు నీ
వందిచ్చ తీరంబులక
సేవింపంగక; నీదుతీరములచే
సీదించ సర్వార్థముల్;
ఈవేముక్తియు, భుక్తి నిత్తు విల ద
ల్లీ! కృష్ణ వేణుమో!
మ. బహుదూర మహా బిలేశ్వరుడు శ
శ్వత్కీర్తి దా గాంచెనా
మహా ని నాంచగ; తుంగభద్ర యుడు వే
మార్గ్యతోయబులక;
విహరించుక సీరి నీదుమార్గముననే;
విఖ్యాతియుక గాంచెడిక
రహి బుట్టును మెట్టి నిల్వగ నా
రా! కృష్ణ వేణుమో!
శా. ఏనా డిమ్మహి నుద్భవించితివా? నీ
కేమార్పులుక లే వాహా!
రానీ యుద్ధము లెన్ని యేనియును, సా
మ్రాజ్యంబులుక సాగినీ!
నీ సహ్యామృతధార కూర్చు నెనదా
నీవేణికిక కృష్ణతన్
బొనా; నీమహిమల్ నుతింప దర మా
నా? కృష్ణ వేణుమో!
శా. సొంపై యొప్పున నీదుజన్మ కిరవా
చోద్యంపు కాంతారముల్?
ఇంపై తోచునె దూరశైలములు? నీ
విచ్చోట విశ్రాంతి బా
టింపక రాదొకొ, నే డిదే విజయవా
టిపారులుక వేడ? నా
లింకజాలవో వారిశబ్దముల? ద
ల్లీ! కృష్ణ వేణుమో!
మ. పటువేగంబున బోయె చెచ్చటికి? పె
న్వ్యాపార మేదైన నీ
తృటిలా మున్నున? సాగరుం డలిగనే?
తీర ప్రజల్ వేడగా

యత్నిసంచకము

[వేదము శ్రీకృష్ణశర్మగారు]

సతత నిగమాంతవాక్య స, మితి రతుండు
దివ్య భిక్షున్నమాత్ర సం తృప్తి యతుండు
అరయ నవిచారండు, గరు డైక గుణుండు
భాగ్యవంతుండు, కాపీన వంతుం డెపుడు. ౧.
అవనిజంబుల మూలము లాశ్రయించు
గరయుగముతోడను నమంత్ర కముగ దినును
గంత యొక్కింత మాత్రము గవ్వకొనును
భాగ్యవంతుండు, కాపీన వంతుం డెపుడు. ౨.
తను దురభిమానమాడకై తనరువాడు
ఆత్మలో నాత్మజూచుచు నలరువాడు
నెల్ల వేళల బ్రహ్మ ర మించువాడు
భాగ్యవంతుండు, కాపీన వంతుం డెపుడు. ౩.
పతితుషితుం డాను న్వానంద భావమునను
శాంత మొందించు నింద్రియ సమితి కృతుల
స్మరణ, లో, వెలి, మధ్యమం చనక నలుపు
భాగ్యవంతుండు, కాపీన వంతుం డెపుడు. ౪.
పరమపంచాక్షరీమంత్ర పారకుండు
సంతతపనుపజీనామ చింతనుండు
భైత్యుకాన్నార్థసంచార వర్తనుండు
భాగ్యవంతుండు, కాపీన వంతుం డెపుడు. ౫.
గలువై తోచెనె? వారి జూడపు దయన్;
గాల్పిల్వ దేమందు? నీ
కటవీశైలవిహారమే మురిపెమా
హా! కృష్ణ వేణుమో!
మ. ఇదె వచ్చెక మనకృష్ణ వేణి యనుచున్
ఏలేట హర్షంబుతో
నెదురై చూతుము నీదురాకకొఱకున్;
ఈ విచ్చు తీరంబెపో
యదె మాపాలిటిభాగ్య మంచు వడి మే
మాహ్వనముల్ సేయగ
బదిలం బొప్పగ గుల్మమార్గముల రా
వా? కృష్ణ వేణుమో!
శా. నీకర్పించును తుంగభద్ర యదెపో
నిత్యంబు పాద్యంబు; ను
శ్లోకం జావరభీమ తెచ్చ వడిదా
శుభ్రంబు వన్ గానా; నీ
రాకక జూచి యనేకవాహినులు నీ
ప్రాధాన్యమే కోరు నా
హా! కృష్ణార్పణ మెల్ల జీవనము కా
దా? కృష్ణ వేణుమో!

పొరుగింటి నివాసము

[వెలగపూడి భుజంగరావుగారు]

ఉ॥ కారము పచ్చి కారము వి కారము నొందగ
దింటి వెండియుక, మారు మనిన్నిలేకతెగ
మాడితి నూటికి నోటి కెప్పుడో, కూరలు మె
క్కుటాయెనిక గొంచెపు వడ్డన నేతిబాట్టు నా,
కేరికి గాని వద్దు పొరుగింటి నివాసపు నీచ
మక్కటా.
శా॥ ఆరోగ్యం బడుగంటిపోవు మది నా హ్లాదంబు
నిరూలమా, ధారాశంబగు వాక్కు కట్టువడు
స్వా తంత్ర్యంబు గోల్పోవు బల్, కూరంపుం
గడు దీర్ఘ రోగముల నెగ్గుల్లాడ వాటిల్లునె, వ్యా
రాశింపగ గూడ దాపరగృహవాసంబునెప్ప
ట్టునన్.

భ్రమరగీతము

[ఏనుగు తమ్మరాజుగారు]

రాత్రివేళ గూరనిశాచరత్వమునకు
బాలువడిన నిరంకుశబంధనమున
దమ్మి చెరబెట్టెరాజు నిర్దయత నిన్ను
దాస్యభావము మొదలంట దగిలనేమొ?
భయము వలదింక భ్రమరమా భయము వలదు.
ద్విజుల గీతారవ బులు తేజరిల్లె
దెల్విమై దశదిశలును దెల్లవారె
తమ్ముల మనోహరత్వమ్ము దళమువారె
నినుండు పూర్వాద్రిపైనుండి తన సహస్ర
కరములను సాచి నినుబ్రోవగూడ దలంచె
భయము లేదింక భ్రమరమా భయము లేదు.

మహానంద, శారదావిజయము

గ్రంథకర్త శ్రీయుతి కొండలి సత్యనారాయణ
రావుగారు

ఈ రెండునాటకములను కృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి.
మహానంద నాటకమున భక్తిప్రభు ప్రధానము. మహానంద
వేశ్యపుత్రికయైనను, భక్తివై రగ్యసంపన్నయై ఈశ్వర కటాక్ష
మునకు పాతిరాలగును. ఇది చక్కని నీతిని బోధించు
నాటకము.

శారదావిజయము ఒకసాంఘిక నాటకము. సోదరి సోద
రులగు శారదామాధవులు పెక్కుకష్టములకు పాలై చివరకు
సౌఖ్యదళను ప్రాపించెదరు ఇందు లోకవృత్తిము చక్కగా చూప
బడినది. ఆయాపట్టులయందు వ్యాపహాంకభాష పాత్రోచిత
ముగా వాడబడెను. సత్యనారాయణ రావుగారు పెక్కునాట
కములను వ్రాసియున్నారు. వీరి వైలి మృదుమధురము. వీరి
కవిత సుధాటి నడకగలిగి యింపుగా నుండును.

మహానంద వెల 0.12.0, శారదావిజయము వెల 0.12.0

వలయువారిటుల వ్రాయవలెను.

“టి. వి. రమణయ్య అండు బ్రదర్సు, నేష
నలు బుక్కుడిపో, రాజమహేంద్రవరము”

రవీంద్ర కవింధుడు

[పోలవరపు రామబ్రహ్మంగారు పి. సి.]

విశ్వభారతి

(గతసంచిక తరువాయి)

పాశ్చాత్య నాగరికతను నిఁసించుట మన దేశభిక్షానను నకు యుక్తము. ప్రపంచవెల్ల నావరించిన శ్వేతనాగరికత యిట్లుండెడి యాశ్రమములను స్థాపించితిమి. దాదా వైదారు యందు సంతోషములు చెనుకను బోయితిమి. ఎవరి స్వాతంత్ర్య పరక్షణార్థము వారు పొరాడుచుండ భార్యభర్తములకు ఘోర సంక్రామము జరుగుచు మహాసంక్షోభమును కల్గించుచుండ మంత్రోచ్ఛ్వాసన సల్పుటకై యడవులకు బోదమని నిశ్చయించితిమి. అందేని జాతీయవిద్య లభించెనా? ఆంగ్లప్రముఖులకై పోలము దున్నుకొని రాట్టుముఁ ద్రిప్పమనిరి. ఎవరియవసరములను వారే సమకూర్చుకొని యాత్మిక కీర్తిని నిర్వహించుచు బోధించిరి. మహాత్ముని సుబద్ధత యాశ్రమము పురాణప్రసంగము లైన విశ్వామిత్ర వనము న లోకాది తపాభిషేక యాశ్రమములను స్వతంత్రముగా నైతిక విజ్ఞానమును ప్రసాదించెను. భారతీయులు లోక చరిత్రమున నామము తావశ్యమై యుండుట కేదేని కారణమున్నచో నతి మనకు సహజమైన పరివిశ్వాసముపై నాధారపడి యున్నదనుట నిస్సంశయముకదా. కాబట్టి సమర్థత యాశ్రమము భరణాధిపతియనుట సత్విము. ఒక్కవిషయమును మాత్రము గమనింపవలసియున్నది. ఆశ్రమవాసమున బుద్ధివికాసమునకు (Intellectual development) దగిన వాతావరణము విశేషించి యుండట కవకాశములేదు. జాతీయవాదమును బదులగ రామకృష్ణాదిజిహ్వజిహ్వమును. క్షేపియరు నావలచి 'కాశీదాసు' నావ్యవహరించుచు. ఇంతవ్యాప్తియన జాతీయవిద్య యుగము. లేదా, చాతులు, స్వదేశీ నిష్పాపైత్యులు తయారు చేయింపవచ్చును. ఇదియేని జాతీయవిద్య యనఁజాలదు. మనకు గావలసినది స్వాతంత్ర్యము. స్వాతంత్ర్యకాంక్షను స్వరాజ్యాభిలాషను ప్రజల యందు కల్గింపవలయును. రాజకీయ విద్య నిర్వహించి మన స్ఫూర్తిగ స్వాతంత్ర్యమును, దేశభిక్షాని, మాతృదేశభక్తిని పెంపొందించుటగ విశ్వావిధానము కావలయును. స్వాతంత్ర్యము మన దేశీయులకు తమ. వృద్ధులపూర్వకముగ దేశభిక్షాని కిందవారు స్వల్పము. తిరిగి దేశము జనించిన కలవరములు పుట్టును. స్వరాజ్యసాధనము గవచ్చునదృశ్యమై పోవుచుండును.

ఇటువంటి కీర్తిమనస్సుల బరిష్కరించుట దుస్సాధ్యము. స్థిరచితులును దృఢసంకల్పములును నగు మహాత్ములు దేశోద్ధారకులు భగవంతుని పాదములను నొసలుచు వారి యలోచనలు సంతోషములు నెరవేర్చుకొనుటకు వారే సమర్థులు. రవీంద్ర గారి మహాశయలలో నెవ్వ రభివృద్ధిని నిర్ణయించుట యసంభవము ఇద్దరును దేశీయ విద్యావ్యాప్తికై పాటుపడుచున్నందున నిమిష ప్రస్తావింపవలసి వచ్చినది.

రవీంద్రుని ప్రావీణ్యమును కేవలము విద్యాప్రతిష్ఠాపనము కాదు. తదితరకళాశాలలవలె విశ్వవిద్యాలయములవలె జాతీయతయొక్క యువలర దయా లొనబట్టుకై నిర్వహించిన విద్యాలయము కాదు. జ్ఞానసాధనకై పాటుపడుట కెల్ల జాతీయతయొక్క యొక్కతేదా. జ్ఞానము తెలివితేటలు రాజాధిరాజుల యింట బుట్టలేదు. సరస్వతీమందిరమున పిన్నవెత్తలను వివక్ష లేదు. రవీంద్రుడు దీని సేవకు దేశముతో నెలకొల్పి యభివృద్ధిపరుచుటకై తన శక్తిసామర్థ్యములకెల్ల వినియోగించుచుండెను యిందుక వివరించుట యవసరము. రవీంద్రుని కవిత్వమును విమర్శించుటకై ప్రారంభించి నడుమ విశ్వభారతి ప్రకటనయల యందు కేమో? రవీంద్రుని మేధా శక్తి యుక్త మహాశయ నికవిత్వతత్వము మహాదేశములు విశ్వభారతీయతను గైకొనె నన్నచో నతిశయోక్తి లేదు. రవీంద్రుని, మానసిక, ఆధ్యాత్మిక, రాజకీయ, మతవిశ్వాసములు జీవితాశయములు నిమగ్నప్రతిష్ఠాపన యందు మూర్తిభవించినవి. విశ్వభారతీ విద్యాలయప్రారంభకాలమునా శాంతినికేతనప్రాంతభూముల నిమిషతడవు చరించి యా శాంతరామ్యము నిమిష చరించినచో రవీంద్రుని మహాత్మ్యము తెలియగలదు. సుస్థిరముగ ఆచారతాతవిముగ భూతలమున రవీంద్రుని యపూర్వసందేశము బ్రసరింపజేయుటకై యిహమహావిద్యాలయము నిలిచియున్నది. అందు రాజకీయ విద్యకాదు, ఆంగ్లభాషకాదు, సంస్కృతముకాదు. లోకమునకు గల విద్యలకెల్ల నిలయమునుటకేసి విశ్వభారతి యనఁ జెల్లదు. లోకమునకుల సర్వజాతీయమును ప్రాత్యభావమున నొక్కచో జేరి యొకగర్భ జనితులమార్చి జ్ఞానామృతము గ్రోలు

టకై నియమింపబడి ప్రతిపింపబడినది కాన విశ్వవిద్యాలయ మయ్యె. ప్రాచీనార్థసాంప్రదాయానుకూలముగ ఆసునికా భిరుదుల కనువ ర్తించునట్లు పూర్వపశ్చిమములకు మైత్రి గూర్చెను. రవీంద్రుని కవిత్వతత్వమును గ్రహింపవలయు నన్న విశ్వభారతీ ప్రకటన యుక్తము కాదు. రవీంద్రుని ప్రతిపింపబడి విశ్వభారతి. రవీంద్రునియంతిత్వము లెల్ల నిమగ్నము విద్యాలయమునందరమునఁ గేంద్రీకృతములయ్యెను. పశ్చిమపూర్వ కళావిలాససంఘటన కాలముంబగుట గ్రాతేడు విశ్వభారతి యెట్టిదో వివరించుము గాక. లోకకళాంతికి విజ్ఞాన సమ్మేళనము లెంతవరకు తోడ్పడునో మనము నిర్ణయింపవలయు. ఆచార్యవిహారములు దేశకాలములు భిన్నములై యున్నను మానసిక, నైతిక న్యవహారములందు మాత్రము వివిధజాతీయములను సంతి పొసగగలదని కొందరు తత్వజ్ఞులు విశ్వసింపుచున్నారు. సర్వమతసమ్మేళనము (Parliament of Religions) మున్ను గాగల సంస్థల యందీమాత్రమే ప్రతిపాదించబడి యున్నది. నైతికబలమే సర్వసామ్రాజ్యత్వమును, పరమతసహిష్ణుతను ప్రకటింపగలదు. ప్రేమపాత్రము లభివృద్ధి జేయును. ప్రకృతిసౌందర్యము విశ్వమోహనకరమైనది. కావున జ్ఞానమును, వివిధ భావపూరితుల నొక్కచో జేర్చుట కుపకరింపగలదు. ఎవను యాద్రక్ష్యక సమాధానము దుస్సాధ్యము. కావున రవీంద్రుని వాక్యములనే యందు పొందుపఱచెద.

నేడు ప్రపంచదృష్టి నాకర్షించుచున్న 'విశ్వభారతి' తొలుత నొక చిన్నయశ్రమము. రవీంద్రునిజన్మదిన దేవేంద్రనాథసహస్రీ నిర్మలమును, నిర్జనమును, ఆనందప్రదమును, ప్రేమపూరితమును, మనోహరమును నగు శాంతినికేతనమును భగవంతునిపరగ లోకోపకారార్థము నిర్మించెను. తనపవిత్ర జీవితకాలము నందే గడపి కీర్తిశ్రేష్ఠుడయ్యె. జనకునిజ్ఞాపకార్థము కవీంద్రుడు దాశ్రమాంతమనోహరప్రదేశమున నిరుపదేంద్రుడై బ్రహ్మవిద్యాలయమును నెలకొల్పెను. ఈశాంతినికేతనమే శాంత్యాశ్రమమై, శాంతిప్రదమై, యానందప్రదమై యెప్పుడును విజ్ఞాన నిలయ మగు విశ్వభారతి యయ్యె. ప్రతిష్ఠితాచార్యుడైన రవీంద్రుని మహాదేశమును సులభనాధ్యమో లేక కవిజనసహజంబగు స్వప్నప్రపంచమున పలువరింపుచుండెను విశ్వయింపజాలము. రవీంద్రునిదివ్యవాణియే మహాత్మ్యసందేశము నిట్లు ప్రకటింపుచున్నది. 'సకలమతములగమ్య స్థానమును సత్యాన్వేషణము వేర్వేరుమార్గముల జరింపుచున్నను జీవితపరమాధి యొక్క యేకావ్రున విశ్వశాంతిస్థాపన కవకాశము కలదని రవీంద్రునిమతము.

"To study the Mind of Man in its realisation of different aspects of truth from diverse points of view. To bring into more intimate relation with one another—the different Cultures of the East on the basis of their underlying unity. To approach the west from the standpoint of such a unity of the life and thought of Asia. To seek to realise in a Common fellowship of study the meeting of the East and the West and thus ultimately to strengthen the fundamental conditions of world peace through the establishment of free Communication of ideas between the two Semispheres....."

ఇంకొకసందర్భమునకు రవీంద్రుడు జిట్లు తనమహాదేశమును వెల్లడింపుచున్నాడు.....భక్తిజ్ఞానప్రబోధకము విద్యను వ్యాపింపజేయుటయే మహావిద్యాలయస్థాపనకు ముఖ్యకారణము. ఈపాఠశాలయందు కేవలము ప్రాపంచిక సుఖదాతుకమును లోకవిద్యనే గాక పారమార్థికవిజ్ఞానప్రద మగు మనోవైర్యమును సాధించుటకు దగిన సదుపాయముల సేర్పరుపవలయునని నాకోశ్చ. ఇందు సహధ్యాయులు స్వేచ్ఛతో నిర్మలానురాగ పూరిత హృదయ తైవిద్యాభ్యాస మొనర్పగలరు. వైవభక్తి పరస్పరప్రేమను పెంపొందజేయుగల సాకర్యము లేర్పడినది. నిష్కమవిత్తులై నిశ్చలభక్తితో దైవారాధన సల్పుచు పరాత్పరుని భ్యాసించుచు విమలవర్తన లగుటేగాక సకలకళాప్రపూర్ణులై వర్ణిలు కనుకూలించుగాక యని మహాదేశము. నగరపరిసరములగాక వ్యాధ్యమగు వనభూముల ప్రశాంతిప్రదేశమున నీయాశ్రమమును నెలకొల్పుటకేసి ప్రకృతివైదిత్యములను సృష్టివైపుల్యమును పరమేశ్వరుని యపారకృపాపరతను పీక్షింపుచుండుటకే బాలరహస్యమయకములములు వికసింపగలవు.

"We rely more upon the sub-conscious influence of nature, the associations of the place and the daily life of worship that we live, than on any conscious effort to teach them"

"ఆంధ్ర పరిశోధక మహామండలి"

విరావురము

"భార్య పార్వతీవల్లభా" "రామా భక్త మందారమా" శతకములు

వై నుదాహరింపబడిన మకుటములు గలరెండు శతకములు అముద్రితములైనవి. మా ఆంధ్రపత్రిక మహామండలికి లభించినవి. ఇట్లాంధ్రులకు తెలియజేయుటకు మిగుల కుతూహలపడుచున్నాను.

మొదటిదను 1 భర్తా పార్వతీవల్లభా, 2 ను మకుటము గల శతకమును రచించిన యాతడు బహుశా ఆంధ్రబుద్ధకర్త యగు శ్రీ "మాచిమంచి తిమ్మకవి"

రెండవదియగు 'రామా భక్తమందార' యను మకుటముగల శతకమును రచించినవాడు. అతనిసోదరు డగు "జగ్గకవి". ఈ సోదరకవు లిరువురును ఆంధ్రశ్రమమును సూర్యచంద్రులవంటివారని నా నమ్మిక. వీరిరువురును వరప్రసాదులగు మహాకవులని యాంధ్రదేశీయు లిదివరకే తెలిసికొనియుండుదురు. వీరినివాసస్థలము - గోదావరిజిల్లాలోని పితాపురము దిగ్గజున్న కంద్రాడు. వీరు ఆర్యేలనియోగిగ్రాహ్యులు. వీరి గోత్రము లిట్లు చెప్పకొన్నవాడు తిమ్మకవి.

మ. వరకొండెన్వనగ్రామిని యశోవరీషన్ గుక్కుచే

శ్రీకార్యకూటాక్షులబుకవి తానామ్రాజ్యభారేయనిన్
స్థిరపుష్కంధున గంగమృతిసుతునిన్ దివ్యప్రధానేంద్రునిన్
గురుగన్ బ్రోవుము మాచిమంచులకు భగ్గపార్వతీవల్లభా||

ఈ పద్యమునుబట్టియే గోత్రనామాలన్నియు విశేషమునున్నవి. వీరిరువురి పాండిత్యముమానుల కేవలము నెరుంగని యాంధ్రుడొండెని నా నమ్మికము. వీరిరువురు నొకరు శివ పరముగను మతీయుకరు విష్ణుపరముగను శతకములు రచించి తమ తమ భక్తి వెల్లడించుటంబట్టి వీరికి శివశేషమతభేదము లేదని తెలిసికొనవచ్చును. వీరు మలాశూనములననే గాక పాండిత్యమువలనగూడ నన్యోన్యప్రేమానుబంధము పరస్పర సోదరన్యాయము గలవారుగను గన్పట్టుచున్నారు. జగ్గకవి యేమనుచున్నాడో చూడుము.

మ. రకపుంగువొక శౌకలాపరచ నాప్రాబుల్యసంసిద్ధికై

ప్రకటప్రేమ భజింతు నీశములు ప్రస్థానిగాజులా
భిక్షమాధుర్యకవిత్వధూర్యనాథ యా ద్విప్రభావాధ్యుడి
మృకవి శేష మనగజాన్ మదిని రాహు! భక్తమందారమా!

ఇందు జగ్గకవిగల భ్రాతృభక్తి కిద్దుబడుచున్నది. సంస్కృతాంధ్రములయందు జేకాక జగ్గకవిహింసాస్థానీభాషయందు గూడ గొప్పపాండిత్యము గలవాడని చంద్రరేఖావిలాససందర్భమునుబట్టియే తెలియుచున్నది. అదిగాక తాను 'జేబదర్' అను బిరుదుమొందినట్టి గొప్పనిశేషము ఈ శతకములో నుదాహరించి యున్నాడు. చూడుము:

మ|| సరస్వతీమతమచిమంచి కులభాస్వద్యార్థి రాకానుభా

కరునిన్ గంగనమృతి నందమని రంగ తిమ్మధూమండలే
శ్వరవర్మాత్మిత 'జేబదర్' బిరుదవిస్సాదజ్జన్మాధనా
మరసజ్ఞున్ ననుభ్రోవు సేవపును రామా భక్తమందారమా.

దీనిబట్టి జగ్గకవియొక్కయు తెలియబడుచున్నదిగా?

చంద్రరేఖావిలాసముగాక జగ్గకవి రచించినవాటిలో నిది యొకటిగా యని మిగుల సంతోషపలసియున్నది. వీరిరువురిక విత్వమును వృదుమధురతైలిగానుంతునని నిర్ణయించు పున్నుకదోషముగాన, యదిమాని వీరినిగణించు మరేమియు దెల్లక, శతకములందలివైఖికై యొకటి రెండు పద్యము లుదాహరించుచున్నాను.

మ. తరుణిశుంభదురోజుసంభములపై ధమ్మిల్ల బంధంబుపై

కరములంబులపై గపాలములపై గందోయిపై మోముపై
నిరతంబున్ విహరించుచిత్త మెపుడున్ నీయందొక ప్రేమకే

ర్మరుగా మూడులదేమి దుష్కృతము భర్తా! పార్వతీవల్లభా
మ. హరి దైవంబు విరించి సర్వభువనాధ్యక్షుండు బృంహరకే
శ్వరుడు దాద్యుండు మాతాశకుండు పతి భాస్వంతుండు ప

[లొందు లో]

సరయన్నేరుగా శివాత్వరతరనానీతివాక్యార్థ మే
కరణిం గోవిందులొ కాని మరి భర్తా! పార్వతీవల్లభా!

కా. రాలం దైలము దీయవచ్చు భుజగ్రాహణంబులం బేర్లగా
లీలం బూనగవచ్చు నంబునిధిహాళిం తాటగావచ్చు దా
తేలం తెబ్బులీల బట్టవచ్చు, విహిన్నాన్ని నిల్పగవచ్చు, చూ
థాలిం దెబ్బదరంబె యేకిని భర్తా! పార్వతీవల్లభా!

హేమ సుందరోపాఖ్యానము

[శ్రీరంగం సామేశ్వరశాస్త్రిగారు]

సంక్షిప్త విషయములు

ఈ యాపాఖ్యానప్రబంధమును బరిష్కరించుట సమాప్తమయినది. పతాకముగా వసరంబున నందలి కొన్ని పద్యములకు సరియయిన సంస్కృతశ్లోకములు గన్పట్టగా నా శ్లోకములను, దేవనాగరిపద్యములను గూడ నొకవ్యాసముగా సంగ్రహించి యాంధ్రపత్రికా సారస్వతానుబంధమునందు బూర్వము ప్రకటించి యుంటిని. ఇంకను హేమసుందరోపాఖ్యానము నందలి మఱికొన్ని విషయములం గూర్చి వ్రాయవలసియుండుటచేత "సంక్షిప్తవిషయములు" అను నభిఖ్యతో నీవ్యాసమును వ్రాయ నుపక్రమించినాఁడు. అందుఁ బ్రథమవిషయము సంస్కృతశ్లోకపరివర్తనాశేషము పూర్వ ముదాహరించిన శ్లోకములు కాక మఱి నాను నాతన శ్లోకములను, శ్లోకములకుం దగిన గ్రంథస్థపద్యములను లభించినవి. ఈ గ్రంథకర్త పరివర్తనంబొనర్చిన శ్లోకములకాగ్రంథములలోనివికావు. వివిధగ్రంథములలోనివి. పూర్వగ్రంథకర్త తెవ్యగును తెలింగింపని యనేకరచనలేని శ్లోకముల నీకవి యాంధ్రీకరించెను. ఈతని యాంధ్రీకరణము కూడ మిక్కిలి రమ్యంబుగను, గొన్ని కొన్ని పట్ల మూల శ్లోకములకంటె హృద్యంబుగను నున్నది.

ఇంక రెండవవిషయము గ్రంథమునందలి నీతినిగూర్చి. ఆంధ్రమున దనేక గ్రంథము లున్నవిగాని యీ హేమసుందరోపాఖ్యానమును బోలి నీతి సుపదేశించుగ్రంథ మెయ్యదియుఁ గన్పట్టలేదు. ఈవిషయమును ముందు వివరింతును.

తర్వాత తాత్పర్యావశ్యమయి మిందలి యర్థాలంకార సంఘటనము. ఇట్లు మూడువిధముల నీవ్యాసమును విభజించి యందుఁ దొలఁత సంస్కృతశ్లోక పరివర్తనాపరిశిష్టమును గూర్చి వ్రాసెదను.

మ. అహితార్తల్ బెడవాయు లేము లెడఁగన్ వ్యాధుల్ దొలఁగన్ గ్రహదోషములు శాంతిఁ బొందుఁగలవనాతంబు జారన్ శుభా

మహా తావదివ్యనామ మెలమిన్ వాక్రచ్చిన్ భాత్రిపై.

మహితోద్దండతప్రతాపసుధిరామా! భక్తమందారమా! మ. బ్రతముల్ పట్టినదేవభూసురగురువ్రాతంబుల్ గొల్చినన్ గ్రతుతంత్రంబులు దానధర్మము లపారం జానటుల్ చేసినన్ శతవర్షంబులు గంగలో మునిగినన్ సంధిల్లునే ముక్తి మర్మతికన్ దాకభక్తి గల్గినిని రామా! భక్తమందారమా! మ. దురితధ్వంశపతంగ సంగరమహాదుర్వాగర్వాహితో త్కరసేనాకరభీ మతంజ జదేకాంతాత్మపంకేజసం చరదుద్యవృద్ధభృంగ పుంగవ ఘనశ్యామాంగ పద్మంగ క ప్రరమాలింగన సంగచంగ రఘురామా! భక్తమందారమా!

ఇట్టి మహాత్తరములైన శతక రాజములను రెండిటి నొక సంఘటనముగా విజయసంవత్సర నిజభాద్రపద బి సోమవారం వరకు ముకరణం భీమరాజు అనుమహానీయుఁడవ్రాసినాఁడు. తనిమనుమఁడును కిర్లంపూడియొద్ద నున్న కొత్తూరుగ్రామ నివాసియు నగు సుంకరణం నాగరాజుగా శీతక ప్రతులను మా ఆంధ్రపరిశోధకమహామండలి కొసంగి తమదేశ భాషాభిమానమును వెల్లడించినందువారికి మృత్యుతాపంజరములు. ఇట్టియనుద్రిత శతక రాజములను ఆంధ్రభాషానివాసి నీపాదములకు శ్రీ చెలికాని భక్తారావుగారును, శ్రీ సూర్యారావుగారును కి వ శతక సంఘటనములలో నమృతేయించి ప్రకటించుచున్నారు.

కూచిమంచి తిమ్మకవి రచించిన సంస్కృతగద్యకావ్యము. కాదంబరివంటిది "సుజనమనఃకుముదబాంధవ" మనుగ్రంథ మొకటి మద్రాసుపీఠముంట్ల లయబ్రహ్మకలదని శ్రీమానవల్లి రామకృష్ణకవిగారు. శ్రీ యమ్ కృష్ణచార్యులు యమ్. యే. యల్. టి. ఇడ్డిగారును నాతో నొకప్పుడు సెలవిచ్చియుండిరి, అట్టిసద్యంభము నాంధ్రు లెవలైనను తమయొద్ద నున్నయెడల పరిశోధక మహామండలి కొసంగినచో కృతజ్ఞ తాత్రార్థకముగ నందు కొని ముద్రించుచున్నాము. కావున నాంధ్రులు దేశభాషలయం తభిమానమును తిమ్మకవి శేషునియందు గౌరవమును మాయందలి విశ్వాసమునునుంచి సంపాదించి పంపి యాంధ్రులగౌరవ మన్నవలకు పాత్రులగుదురగాక యని ప్రార్థించుచున్నాను.

సత్యవోలు రాధామాధవరావు. కార్యకర్త, ఆంధ్రపరిశోధకమహామండలి.

శ్లోక వ రి వ ర్త నా ప రీక్షి త్త ము

హేమసుందరమునకుఁ దొడి యుపదేశించిన నీతిలో నీక్రిందిపద్య మున్నది:—

మ|| తనయా! నీయవిజేత మాపదకు సంస్థానంబుగానుండు; నే! పనికిం దొందర యెన్నఁడుం దగదు; సంభావించి, రాబోవు మే లును, గీడుం, గలలాభనష్టముల నా-గోచించువానించెనం తనఁబా సఁపద కాఁగించుకొనుఁ దభ్యంబేమ బోధించితిఁ.

ఈ పద్యము ముద్రసిద్ధముగ నీక్రింది భారవిశ్లోకమునకు నాంధ్రీకరణము:—

శ్లో|| సహసా విదధీత నక్రియా మవిజేతః పర మాపదాం పదం |

పుణాశేహి విమృశ్యకారణం గుణబుద్ధాఃస్వయ మేవసంపదః||

ప్రత్యూషవర్ణనమునందలి:—

గీ|| పురుషకారంబులేని భూ-వరునిఁ జోలి

బుక్షములకాంతి తీసింఁచె; నిందుకంత

యక్కడక్కడ నొక్కొక్క - మక్క - గ్రాఠె

గలియుగంబున నుజనుల - పాలపుఁ డెఱుప||

అనుపద్యము

శ్లో|| వికలవిరహీభూతా స్తారాః కలా శుజనా ఇవ

వ్యపసరిత చ ద్వాంకం చిత్ర తృతామివ దుష్టనః|

మనజన మునేః సర్వత్రాపి ప్రసన్నమహా

న్నభో, విగలతి నిశా క్షిప్రం లక్ష్మీ రనవ్యమివా మిన్||

అను శ్లోకమునందలి ప్రథమచతుర్థపాదములకు పుష్కరిమ

మగు నాంధ్రీకరణము "విగలతి నిశా క్షిప్రం లక్ష్మీ రనవ్యమి

వామివ" అనుపాదమును "నిశను బుక్షములకాంతిగాను" "అను

ద్యమివామివ" అనుదానిని "పురుషకారంబులేని భూవరునిఁ

జోలి" యనియును మార్చినాఁడు. "లక్ష్మీ" యనుదానిని విడిచి

నాఁడు "పురుషకారంబులేని భూవరునిలక్ష్మీ యెటు తీసింఁచు

నో, యాప్రకారమే నక్షత్రకాంతి తీసింఁచె"నని భావము.

శ్లోకమునందలి ప్రథమ పాదము నకు బద్యము

నందలి ద్వితీయ పాదాంతము, తృతీయ చతుర్థ

పాదములు సరియగును. శ్లోక ద్వితీయ తృతీయ పాదములకు

నీ|| ఆర్థుల నెడఁబాయు - నజ్ఞాను లనఁగను,

గమబంతులను జీఁకటులు తొలఁగె" ననియు,

నీపావసానగీతపద్యమునందలి తృతీయ చతుర్థ పాదములకు,

వరతపశ్చాలి హృదయంబు - సరణి నపుడు

గగనపీఠి నిర్మలకాంతి - గ్రామమండె|| అనునవియు

నాంధ్రీకరణములని పూర్వ ముదాహరింపఁబడినవే.

మ|| జడలంజాట్టిన పుష్పహారములు వి స్రంసంబులైయాడఁ గాఁ

బాడినున్నంబునుబోలి చంజఁముసంభోగశ్రమాంబులక

సడలక లైటలఁజూర్చుమక సరకులన్న చిన్మయచున్న పుష్పమక

జడయానంబుల నేఁగుచుండిరి సర స్నాన్న నాథ మరాంగనల్.

ఈపద్యము కూడ ప్రాతఃకాలవర్ణనమునకు సంబంధించినదే||

శ్లో|| కించి ద్వితీయ శతకేవాంతకుమూః క్రిడావిలీలంశుకా

లస్త్రాల్లు ప్రశరీరచంజనతయా లోకైకశత్రోత్సవాః |

సంభోగశ్రమవిహ్వలై రవియవై స్సంకేతకాలాంతరా

న్నిద్రాశేషకషాయ తార్ధ న య నా ని ర్వాంతి

వారాంగనాః||

అను వసంతతిలక భాణములోని శ్లోకమునకుఁ బైపద్యము

సమమగును.

వృద్ధవేశ్యావర్ణనమునందలి.

గీ|| జానుపద్యంతలంబిత- ప్రసయుగాధ్య

ద్విపుష్పభుజపటగ్రాహ్య - విపులమధ్య

అతులభేరినినాదస్యి - తావృతాస్య

విటజనేభపంచాస్య యా - వృద్ధవేశ్య||

అనుపద్య మిక్రింది సంస్కృతశ్లోకమున కనుకరణము.

శ్లో|| కటి ముక్తిగ్రాహ్య ద్విపుష్పభుజగ్రాహ్య ముదరం

ప్రసా ఘంటాలోకా జఘనమధిగస్తం న్యవసితో|

స్థితం భేరినాదో మృశ్మిమపిచ య తద్భయకరం

తథా శ్యేషా రండా పరిభవతి సంతాయనతి చ||

శ్లో|| వైద్యరాజ నమస్తుభ్యం క్షపితాశేషమానవ |

త్యయివిస్త్య భారోఽయం కృతాంతః శుఖమేగతే||

ఈశువైద్య నిరసనమునందే.

గీ|| నిజపిచండభాండములను-నింపుకొఱకు

వృత్తిధర్మమెఱుంగక-విషవయావ

ధముల నొసఁగి మృషాకషా-యముల నిచ్చి

ప్రజల వంచించుకొడువైద్యు లకట||

అను పద్యమున కీ క్రింది శ్లోకము మూలము :—

శ్లో|| మిద్యైషవై ర్వంత మృషాకషాయై రసహ్యతేస్త్యా రయ

ధార్థ తైలైః||

వైద్యా ఇమే వంచితరుగ్గనరాః పిచండభాండం పరిపూర

యన్తి||

వంచితరుగ్గనరాః -వంచితరోగిసయాహాయైస్తే-మత్స్యితా

ఇత్కర్క-పిచండభాండం, ఉదరభాండం-పూరయన్తి ఇమేవైద్యాః

మత్స్యితాః కుక్షింభరయః-నతులూకోఽపకారిణ ఇత్కర్క-హంత ఇతి

భేదః.

నీ|| అద్యైతవిద్యార - హస్తంబుల నెఱుంగ

భ్రాంతి మిత్రేల వే-దాంతులార,

కర్క-మహామృలం - దర్శించి బాధ లాం

దఁగ నేల తర్క శా-స్త్రజ్ఞులార,

శ్రోత్రశాలములైన - శ్రుతివాక్యములతోడఁ

బనియేమి శ్రోత్రి య-ప్రవరులార,

ఆర్థంబులేక, శ-ద్ధార్థంబు కొఱ కింత

చింత యేటికె గవి-శ్రేష్ఠులార

గీ|| గణితమని చావనేటికె - గణకులార,

వ్యాకరణ మేల శాబ్దిక - వర్ణులార,

ధర్మ మేటికె ధర్మ శా-స్త్రజ్ఞు లార,

ప్రజల వంచించి బ్రదుకుఁడు - వైద్యమునన్||

ఈ పద్యము క్రిందిశ్లోకమునకుఁ దెనుంగు.

శ్లో|| భ్రాంతా వేదాంతినః కిం పకథ శతతయా ద్యాపి

చాద్వైతవిద్యాం | వృత్తితత్వో లతంతో విమృశ్య సతితం

కర్కశా స్త్రాకాః కిం | వేదై ర్నా నాగమైః కిం గ్లపయథ

హృదగుం శ్రోత్రియాః శ్రోత్రతాలై రైవద్యం సర్వావద్యం

విచినుత శరణం ప్రాణసంప్రేణనాయ||

శ్రోత్రియాః-వేదాధ్యాయినః-శ్రోత్రాత్మలైః కర్కకథో

లైః సర్వాన వద్యం-సర్వేషాం విద్యానాం మధ్యే దోషరహితం

ప్రాణసంప్రేణనాయ-ప్రాణపోషణాయ-శీఘ్రోత్తర్పణే" ఇతి ధా

తోరుపసర్గపాదయ మగ్నో బోధవ్యః||

శ్లో|| సత్కీర్ణం లాలసేత్రం కులయువతిసుఖం దృశ్య

తే సానుకంపై రండానా మర్థలజ్ఞాంచిత మధిపులకం స్పృశ్య

తే సీనమంగలి కీ బానాం భాద్యతేఽస్త స్థిగనిహితధనం కావ్య

మూలాగ్నితోదయః.

పూర్వా సిద్ధాకలానాం సకలగుణిణి రైవద్యవిద్యాభి

షన్యా. అయం శ్లోకకర్తాకల్పిదీపక ఇతిభాతి. ఈ శ్లోకము

నకు సంబంధించిన రెండు గీతపద్యము లీగ్రంథంబునఁ గలవ

ఉదాహరింతును.

గీ. తొలఁత లజ్జాపులకేతాంగముల స్పృశించి

బాలరండల నలపింప-వచ్చునార

వైద్యమును మీఱునవద్య-విద్య గలదె?

హేమసుందర ధన్యుండ. పివ భువిని.

గీ. పుంస్త్య మదయింయ నంయ న-పుంశకులను

వంచితలఁజేసి యార్జింప- వచ్చుననము

వైద్యమును మీఱు ననవద్య-విద్య గలదె?

హేమసుందర ధన్యుండ-పివ భువిని.

ఈ సంస్కృత శ్లోకపరివర్తనకు సంబంధించినదగుటచే

విక్రమ" యను శబ్దమునుగూర్చి వ్రాయుచున్నాఁడ.

ఈకవి:

త్రాధదేవుండు నేఁడు వి-క్రమ ముండ" అని విక్రమ

మును వాఁడనాడు. "వైద్యరాజనమస్తుభ్యం యనురాజసహా

దగ్ర యివిస్త్య భారోఽయం కృతాంతః శుఖమేగతే." అన్న

శ్లోకమునందలి కృతాంతశుఖమేగతే "అనుదానికిఁ బాదము

తెఱుగు. ఈవిక్రమ" శబ్దమునుగూర్చి "ప్రథమ తమవచోంత-

ప్రస్ఫుట బ్రహ్మవిద్యా- పథపథికవిష్పి శ్వావవిక్రమసేమా"

అను రాఘవపాండవీయప్రథమాశ్వాసాంతపద్యమునకు వ్యాఖ్యా

నము వ్రాయుచు మద్దరాజు రాకన్న యిట్లు వ్రాసి

యున్నాఁడు. (సశేషము)

బృందావన విహారము

[వేదం వెంకటకృష్ణశర్మగారు]

కవిలీల కళితేజస్వీ డగు శ్రీమద్వనము గంగాధర శాస్త్రిప్రణీత మగు "బృందావన విహార" మను మాండవ్యాస ములగంధ ముందు నాకు గొన్నెండ్రొండట లభించినది. అయ్యది పురాతనముదితప్రణి. అయిదవపుట మొదలు నూట రెండవపుటవఱకున్నది. ప్రథమాశ్వాసాంతమును, ద్వితీయాశ్వాస ప్రారంభమును గలిసి మధ్యమ మాండుపుటలను, ద్వితీయాశ్వాసమునవల కడపటియానులు బొత్తుగా లేవు. గ్రంథ మధ్యమున రామభావములచే జేయబడిన రంధ్రములును, శిథిలత్రభాగములును జరువరల కాటంకములుగ నున్నవి.

నా కీగ్రంథము లభించిననాఁ డీ పత్రికాముఖముననే సంపూర్ణగ్రంథసంపాదనాభిలాషముతో నేను బ్రచురింపఁ గిి. శే|| అలూరు వాసుదేవశాస్త్రిగారు తనయొద్ద నుండిన ప్రతియంతరించినందులకుఁ జింతిల్లును, గ్రంథప్రాశస్త్యమును దర్శింపఁగల్గి జీవితచారిత్రమును నాకు వ్రాతమూలకముగఁ దెలిపియుండిరి. బృందావనవిహార మను పేర నొక హరికథయో జంగముకథయో యున్నది కాని, యిట్టి ప్రబంధముమాత్ర మిపు డచ్చులలో నున్నట్లు కానరాదు. ఇట్టి యంత్యప్రకాశ్య రత్నము మన యాంధ్రవిద్యవనశంకులచే నేల యుపేక్షింపఁ బడెనా యని యా గ్రంథంబుం జూచినవా రనుకొనక మానరు. ఇట్టి పుస్తకరాజము లింక నెన్ని మన గ్రంథంబుల కడఁ గృశించుచున్నవో కదా!

ఈ ప్రాథకావ్యము పాశేగారును, గోటకొండ గ్రామ వాస్తవ్యుడై, ఏతద్ద్రవ్యాభిధానమున నెలసినట్టియు శ్రీ వెంకట చంద్రప్రసాదయనింగారి కంకిత మీయబడినది. ఈతఁడు పీఠేరు మంగళంపేట ప్రాంత్యములఁ గొన్ని గ్రామములకుఁ బాశే గారుగా నుండిన యొక చిన్నజమీందారు. ఈతఁడు మన గంగాధర శాస్త్రిగారి నీగ్రంథరచనమునకుఁ బరికొల్పినట్లే రీతి గ్రంథమునఁ జెప్పబడినది.

గీ. సంస్కృతాంధ్రసమస్యా ప్ర- సంగవిజయ
కాసత నీకే తగు ధరా- స్థలమునందు
నతుల వనవంశ గంగాధ- రాఖ్య నుకవి
రాజితేశాంక! వరసువ- ర్ణధ్వజాంక!||

గీ|| కృష్ణ బృందావనవిహార-కృతి మదంకి
తముగ నొనరింపు మతిచము-త్కారముగను!
విజయనగర గర్జపుట రసా-యనము గాఁగ!
శౌరికథనంబు లిహపర-సాధనములు||

ఈగ్రంథరచనకారణమును మహాకవిధముగఁ గూడఁ జెప్పుదురు:-

మహా యోగీశ్వరుడును, సత్కవిశ్రేష్ఠుడును నగు శ్రీ గంగాధరశాస్త్రిగారి ప్రియజనుడు నెఱబయులు గ్రామని వాసి. ఈగ్రామము వాయవీపాడు తాలూకాలోనిది. ఒక నాఁ డితఁడు తనకుఁ బోషకుడగు పాశేగారునొద్దకుఁ బ్రియ నూనుడగు గంగాధరునిఁ దోడ్కొని పోయెనట. అప్పటి కాబాలుడు పదునాఁడేండ్ల ప్రాయమువాఁ డైనను, బొట్టఁ బొడిచిన నక్షరము చెడలనంతటి విద్యావిహీనుఁడుగా నుండె నట. పాశేగా రాబాలునిం గని యీతఁడెవ్వరని యాతనితం డిగారి నడుగ, నాపుత్రుడే యని ప్రత్యుత్తర మిచ్చెనట. అతైనఁ దమగర్భమున నుదయించిన యీతఁడు సామాన్యుఁడు గాడనితలంచెద. దయచేసిన, ఈబాలునిచే నొకకృతినింది ధన్య తంజెంద నానించెద నని పాశేగా రనిరట. వల్లెయని నుతుం గొని స్వగ్రామమున కరుఁడెంచి "ఎట్టిటి నిరక్షరమక్షిగ్రంథర చనమం బూనుకొనఁగలఁడు? ఎట్లు నా వాగ్దత్తము నెఱవేఱి? ఎట్లు నాకు నగుబాటు గావండు నయ్యో! విచారింపక సల్పిన నావాగ్దత్తము నాగౌరవమునకు హానిఁ గావంప నోపునేమో గదా!" యని కొండొక పడి చింతించి, తనయోగవిద్యాప్రభా వంబున నొకకలకండఁ (పటికడెల్లము) ముక్కను బాలునికి భుజింప నిచ్చి, గ్రంథముం జెప్పఁ బరికొల్పెనట. అప్పుడు వెలువడిన ప్రబంధరాజమే యీబృందావనవిహారమట.

ఇం దెంతసత్వము గలదో గాని, యాతఁడు తినిన కల కండకంటె పధురరసముం జిల్లుచున్న యాతని కవితా తైలియం దాపటికడెల్లపుఁ గఠినత్వము మాత్రము మృగ్యమై మిగుల మార్దవముగ నున్నది. తైలి కడలిపాకము. అలంకార యుక్తము గానిదియు వినఁగలుపుగ నుండునదియు మచ్చున కైన నొకపద్యమును గానరాదు. గ్రంథమున సంస్కృతాంధ్ర పదములు సమానములుగా నున్నవి. వ్యాకరణదోషములు గణ

నీయములు గావు ఇంక తైలి తేలియుట కొక కొన్నిపద్యము లుదాహరించెదను.

సంస్కృతపదభూయిష్ఠము లగు పద్యములు

మ|| సమదంధోగురుఁడెరుద్రుత్పథుఁ డ
చ్యుత్పిడతత్వత్వం డా
గమజాతోదయహేతువత్సృఁ డమర
(గ్రావప్రభాగౌరుం డిం

ద్రముఖాదిత్య సమర్పితుండు త్రిజగ
ద్యుత్యం డిరానేత స
ద్విమలస్వాంతుఁ డిలం గృతీశ్వరునిఁ దా
దిహ్నియుఁగాఁ బ్రోవుతన్||

మ|| కనవక్షిప్తుతిమండనాంతుఁ డమల
గ్రావాగ్రవస్థుండు రి
కనికాయా స్వదమిత్రుఁ డిల్లరమలా
ధ్యక్షస్వజం డుజ్జ్వలా

జ్ఞనఘృష్టిప్రణితావతంసుఁ డహిర
క్షోజిన్నతుం డీకుఁ డ
భ్రనదీధర్త కృతీశ్వరుఁ విపులసం
పత్సంపుతుం జేయుతన్||

గీ|| మరుదరిద్దురగిరి - స్వరుధురంధరతరూ
త్కరచరాధరణిఖ్యాతిఁ దనరి
రహిమహీదుమిత్యభి-గమానగ్రహణక్య
ద్దహనవద్దహుతతో-త్సహన మొంది

రవిభవనవగరా-ణ్ణవనవోత్సవదన
త్సనజావర్జవపటుఁ పౌధిఁ దనరి
సలిలబుల్బులమహృ త్కులజపజ్జులభా
కృతితస్యాంతవి-క్రాంతిఁ దనరి

ఖచరమునివసునరఘణి-గరుడవినుత
విపులబద్రకౌర్మల స్వీకృతాభి
తేనరితమాభుఁడు ప్రతి. వాసరమునఁ
గృతిపతిని సాంద్రకరుణ-రక్షించుగాత!

సంస్కృతసమానమున కొక యుదాహరణము

మ|| తతఁగంధర్వ నిర్దళస్వప్నపయో
ధారారురీభంగసం
గతపుష్పంధయరుంకృతిస్వరలస
ద్రైవేయభోగీశ్వరో

ధృతనాట్యశ్రుతిఘాతవాద్యరచనా
తౌర్యత్రికుండై, బుధా
ర్పితుఁడో మామకవాహనుండు కృతి ని
ర్విఘ్నంబుగాఁ బ్రోవుతన్||

శబ్దాలంకారములకుఁ గొన్ని యుదాహరణములు

క|| కేసరికే సరి నడు విలకే సరి
కటిప భులు నలకే సరి చెలిప
తే- సరి బోల్పఁగ నవసుధ
కే సరి బొగడంగ వాసుకేసరి దీనిన్||

చ|| అరుదగు నెన్నురంబు పరు
పై యొటపై, మెఱుపై చెలంగగా
హరిమణిసీలకాంతిదగు
తై, కులుకై బిలుకైశ్య మొప్పుగా

వరహాసనాచ్చదీప్తి జన
తావినతాననతారకాధ్యతే
హరివత్సవ కల్పతరు
వై మురువై వరవైఖరిం దగన్||

అరాలంకారములకుఁ గొన్ని యుదాహరణములు

మ|| మరుతూణిరము నాతిజంఘలకు సా
మ్యుంబందఁగాఁ గోరి త
ద్యరతేజంబు సహింపలేక మునుముం
దా నోడి వెన్నెన్మృతున్

జరిగెం దూణములెల్ల వెన్నెబడె, జే
జం చేది, రా జోడినన్
బరివారంబులు మున్నె యోడె ననుటన్
ప్రఖ్యాతమై యొప్పుగన్||

క|| శ్రుతు లతులశ్రీవర్ణా
శ్రీతము లగుచు మెఱసెఁ బూర్ణ సితకరముఖిన్
శ్రుతులతులశ్రీవర్ణా
శ్రీతములగుచు మెఱయు కేమి చిత్రము ధాత్రిన్||

(పోతనామాత్యుని యనుకరణములు)

గీ|| నీపాదకమలంబు నెమ్మి డ్గఁగని
తఱిపావంగఁ బాదములు రావు||...
(భాగవతము)

ఆ|| నీపదాంబుజములు నెమ్మి డ్గఁగని
చరణయుగము రాదు తరలిపోవ
నీక రాంబుజముల నివిరి యంటకాని
కరయుగంబు రాదు కడకుపనికి||

ఆ. నీమనోమృతంబు నిండగ్రోలక కాని! చెవులుపరులమాటఁ జేరి
వినవు! నీమనోజ్ఞమూర్తి నిలిచి చూచినఁగాని! చూడ వన్య
మొకటి చూడ్కిగములు.

కం. నినుఁగానిపలుక వొరు నె! వ్యనిమాజిహ్వలును నన్యవర్తనలక్ష
మా మనములు చనవు మదియాత్మ నిబద్ధుడవైన నీదుమహి
మను గృష్ణా.
(బృందావనవిహారము)

గీ. ఈపంచబాణాన్ని నేమిట నార్చుము
నీమంజువాగ్వృష్టి నెగడదేని..... (భాగవ)
ఆ. ఈమనోజవహి నేరీతి నార్చుము! నీకటాక్షవృష్టి నెగడదేని!
ఈయనంగజలధి నెల్లుదాటుదును నీ! దృష్టి నావయగుము
దేల్చదేని.

ఆ. ఈసుమాత్రుతిమిర మేరీతిఁ జూతుము! నీస్మితేంద్రుఘ్నంబులు
నెఱయవేని! నీస్వరజ్యరంబు నేనెంట నడఁతుము! యువ్యుడ
ధరగుధుల నొసంగవేని.

కం. ఏలీల నిర్వహింతుము! మాలాగే లాగుకరుణ మానితివేన్
మాలిమి డగ్గఱవేనిన్! బాలికుడు మరుండుబడలుపఱంబు
ముకుందా.
(బృందావనవిహారము)

ఉ|| అంగజనైనఁజూడ హృదయంగముడై కరగించువాఁడు
(భాగవతము)
మ. మరునైనన్ హృదయంగమాంగముడఁ బ

లూఱుం గరంగించు వాఁ
డు రమావక్షుమువాఁడు పాటబలునే
టుల్ గుల్క వంశంబునన్
మొరయింపంగలవాఁడు మమ్ము రక్షలన్

మోసంబు గావించి యెం
దరిగెన్ లుంగలవంగచూతదల
రా! తెల్పుడి చూచినన్.

గ్రంథవిస్తరభీతి నుదాహరణము లింతతోఁ జూలించెద
ఈవి తరిగొండవేంగమాంబు దాదాపు సమకాలి
కుండై యుండి, తలకొనసిద్ధేశ్వరవక్రప్రసాదమునఁ దరువాత
సంస్కృతాంధ్రభాషాప్రపంచముల నిరాఘాటముగ విహరించిన
మేటి. ఈతఁడు ఎక్కడకైన వెడలుట తటస్థించెనేని ఇతనిని

ముందుగ నీమహానీయుని శిష్యులు గురుపుంగవునికి బదులుగ
"ఆంధ్రసంస్కృతభాషాయాం మత్సమేనా స్తి పండితః ఆంధ్ర
సంస్కృతభాషాయాం మత్సమేనా స్తి భూతతే" యని చెప్పు
చుఁ బోవుచుండెదవారట.

ఒక్కనాఁ డిమ్మహాకవి యొక్కడినుండియో నమ్మిచుం
డ నొకరెడ్డిగా చెదురుపడి "గుద్దకుఁ బండ్లువచ్చునటె? కోవిద
వర్య! యెఱుంగుదే భువిన్" అనుసమస్య నిచ్చెనట. మనకవి
ప్రత్యుత్తరముగ "ఎద్దుల గట్టి నాగంటికి నింపుగ దున్నెడు రెడ్డు
మేల్ గుద్దకుఁ బండ్లు వచ్చునటె కోవిదవర్య! యెఱుంగుదే
భువిన్" అని యధముమాత్రము పూరించి చనెనట.

ఇట్టిమహాకవి వ్రాసిన గ్రంథము శిథిలముగ చుండ మాట
కుంట యాంధ్రజనులకుఁ బాడికాదు. దయయుంచి యెఱుకె
నేని నాగ్రంథరాజ మున్నఁ బ్రచురపఱుపఁ గోరుచు వింతతో
విరమించెద.

హిందీ - తెలుగు

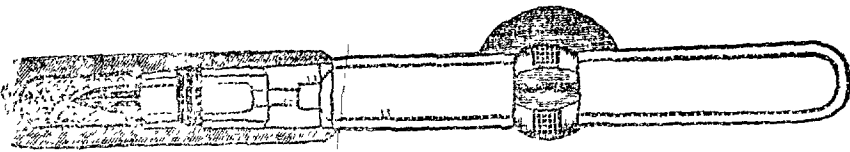
తెలుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుటకు
నీలయిన నులభశైలిని వ్రాయబడినది.

బాలశిక్ష 0-6-0

మొదటి వాచకం 0-6-0

హిందీ పాఠెట్టు డిక్షనరీ 0-0-0

తెలుగు ఖర్బు ప్రత్యేకము.
మనెజరు, ఆంధ్రవృత్తికా, కార్యాలయము- శివపూరి.

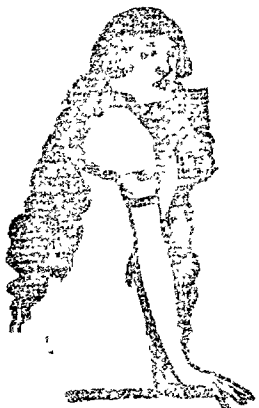

గ్లాసు
పాల్సీలు

పై వేగముల బంగారపు పాల్సీలు యీ గ్లాసు పాల్సీలు దేశమంతయు చాడుకలోనున్నవి. గ్లాసు రూ॥ 14.
గ్లాసు పాల్సీలు కలము ఒకటూరి సిరాలో ముంచినయెడల 5 నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును.
గ్లాసు రూ॥ 14. గ్లాసు పాల్సీ ఫపుం టెక్ పేనా రూ॥ 1. డబ్బు రూ॥ 10.
మైలాపూరు విక్టోరియాడిపో, మద్రాసు.

కామినియానూనె

కెంట్రుక లేఅందము. రాలిపోకుండ జాగ్రత్తపడుదు.
కెంట్రుకలు దువ్వినపుడు ఊడకమున్నే త్వరపడకపోయిన ఊడ మొదలుపెట్టి పూర్తిగా
కాడగును. అట్లుకాకుండా

నేడే కామియానూనెను వాడి నత్వరముగా శిరోజ
ముల గాపాడుకొనుడు. వెంట్రుకల కేజాడ్యమున్నను మాన్పి ఈ
విశ్వావధము వానిని మొత్తముగా పట్టువలె నెదుగునట్లు చేయును.
ఒకపరీక్షవల్ల మీకే తెలియగలదు. మీ శిరోజముల నతిశుభ్రపరచును.
బుడ్డివెల 1 రూపాయి. 3 బుడ్లఖరీదు రూ॥ 2-10-0.

126

వీషేచార్జీలు ప్రత్యేకము.

ఆటోదిల్ బహారు

(రిజిస్టరు చేయబడినది)

మీకు ఏనువానన ద్రవ్యము లేక

అత్తరు కావలసియున్న

ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుదు.

పున్న బుడ్డి ధర రూ॥ 2-0-0 } మీ చేతిరుమాలునందు చుక్కలు వేసికొన్న పరిమళ
బుడ్డి 0-12-0 } మన్నిదిశలను వ్యాపింపను.
బుడ్డి 0-8-0 }

పై కామినియానూనె, ఆటోదిల్ బహారు మందునరకులమ్ము ప్రతిచోటను విక్రయింప
ను. లేకున్న సోలువజెంట్లగు,

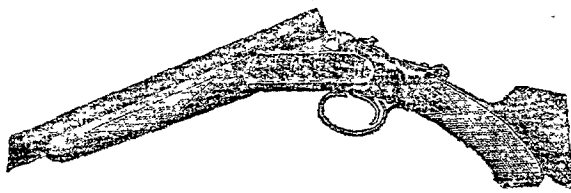
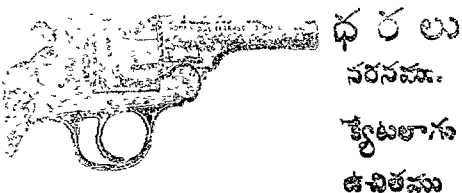
అంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

155 కామ్యూనిటీ, బొంబాయి అని వ్రాసిన బడయగలరు

కొత్తపాళెమలోటా రుహీ కుప్రకర్తవగు

కొత్తపాళెమలోటా రుహీ కుప్రకర్తవగు
కొత్తపాళెమలోటా రుహీ కుప్రకర్తవగు (8068)

కామ్యానితములగు రివాల్యూర్ అరులేక
కొత్తపాళెమలోటా రుహీ కుప్రకర్తవగు [స్టాంపింగు ౧౮౬౩ సం]

గ్లాసు 3.౨, 3.౪, 3.౬ అంగుళములతో తొరకును, ఉన్నవి. కేబుల్ టెట్టుతో గురిగినవి కూడ తొరకును.
యెస్. ౩. గ్లాసు పాల్సీలు ఫపుం టెక్ పేనా, పెం. ౧.౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

పుష్పమాలితి

తలనూనె లన్ని టికిని మిక్కిలి శ్రేష్టమైనది

(ప్రతి చోటను దొరకును)

అనందమును కలిగించు సుమారుమైన సునానగలది. వెంట్రుకలు నలుపుగాను, పొడుగుగాను పెరుగు
నట్లుచేయును. 3 డెస్సుల బుడ్డి 1 కి ధర 1-0-0 వర్తకులకు ప్రత్యేక సదుపాయముగలదు.

సోల్ ఏజెంట్లు:— ఎస్. పైద్య అండ్ కో., చార్క్కుచాను, మద్రాసు.

బ్రాంచి ఆగేను, చై నాబజారు, తిరుచునాపల్లి, పోర్టు.

ప్రదర్శనగదులు నెం 6, బందరుపిడి, మద్రాసు

166

ఇప్పడే వచ్చినది

సింగిల్ బారెల్ (ప్రీమ్ లోడింగుటాక్ లీవో హామర్
ఎజెక్టర్ 12 బోరుల తుపాకి, సాగవైన నల్లరేల చెట్టుబో డెబో
చేయబడినది. గట్టిరబ్బరుబట్టు స్టేటుగలది. లోనికి గాలిదూర
కుండునట్లు చేయబడినది. 86 అంగుళముల బారెల్, 6 1/2
పౌనుల బరువుగలది. యు. ఎస్. ఎ. లో నున్న హారింగ్ టాక్
ఆండు రివల్వర్స్ ఆరమ్ముకంపెనీవారిచే తయారుచేయబడినది
మతియు ప్రత్యేకముగా మానిఫ్యూచుర్ చే (గుండుజేసి కాల్యబడి)
పరీక్షించబడినది. 1 కి ధర రూ॥ 60-0-0.

సింగిల్ బారెల్, 12 బోరుల తుపాకి, పైన తెలుపబడిన
మాదిరి 84 అంగుళముల బారెల్ గలది. 1 కి ధర రూ॥ 57-8-0.

పైని తెలుపబడినమాదిరి 12 బోరుల తుపాకి 82 అంగు
ళముల బారెల్ గలది 1 కి ధర రూ॥ 55-0-0.

సింగిల్ బారెల్, 12 బోరుల తుపాకి ఎక్స్ పాన్సివైబి
తో సహా 86 అంగుళముల బారెల్ గలది.

1 కి ధర రూ॥ 70-0-0.

Spencer & Co, Ltd.,
Mount Road, Madras

మాన పోల్లాసిని మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (వది అణాలు)

తెలుగులభావ! (పోల్లాసిని ప్రత్యేకము) గుండుబిడ్డ!
శరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగిడి నైత్యకాల
కీమా శ్రమ నివ్యాప్యము. అజీర్ణము, అరుచి, అవులింతలు,
అగ్ని నాయ్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల
చుండు బలహీనము, పీకలూ, పార్శ్వములూ, పెంపు,
ప్రేళ్లు, అగులు, మొదలగువానియందు గలిగిడి నోవ్వ
లను బోగొట్టి జేహమును మంచి యారోగ్యమునకు
చెచ్చును.

ఈ మాత్రలు మేహవాత శోషలను వెంటనే
మాన్యును. యిందు ఆశేకపిషధులు చేరినవి. ఆసుభము
గల ఔషధముగుటచేతను పువ్వుచుండుక్రియ యని చెప్ప
వచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

చిరునామా:— (1౯13)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,
పోస్టు నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

బ్రహ్మసూత్రాధిచంద్రిక

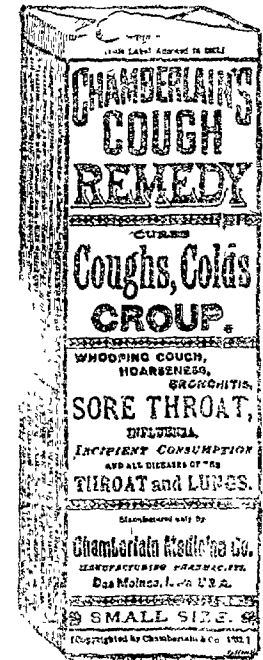
తెనుగు పదనము

రెండుసంపుటములు (పతి 1 కి రూ॥ 12-
తైత్తిరీయోపనిషత్తు, సటిక ,, 8.
ద్వాదశోపనిషత్తులు, సంస్కృతమునకు పరిమిత తెనుగు ,, 8.
ఆప్యకవీయము, నూతనముదితము రావుసాహెబు గిడుగు
వేంకటరామమూర్తి పంతులుగారి పరిష్కృతము పరిష్కర
రల పీఠికతో నున్నది. ,, 8-0

వావిళ్ల రామస్వామి శాస్త్రులు

అందు నన్ను

292, ఎస్ట్రేనేడు, మద్రాసు.

చేంబర్లెన్ గారి

దగ్గునివారిణి

దగ్గు, జలుబు, కాక వా
యువు అను బిడ్డలకు వచ్చు
రోగము, గొంతుపుండు
గొంతురాపు, రొమ్మువడి
నెము, కుక్కడగ్గును, అన్ని
రకముల గొంతు వ్యాధులూ
మొదలగునవి వటా వంచ
లై పోవును, అన్నిచాగా
లలో విక్రయించ బగా
చున్నది. (33-3)

డాక్టరు, జీ. బి. గారి సుగంధనస్యము

అంగణం దెల్ల కిరణున, ఇంద్రుడు చలయందెల్ల నయనములును, ప్రభాసము ఆన విషయము నర్థజనులకు లెలిసినదియనుట కా! ఈ రెండేటియందును కలుగు బాధలును సాధారణముగా ప్రాణహాని కలిగించునట్లును అవి

డాక్టరు, జీ. బి. గారి

వ్యాధిగ్రస్తునివలననుకూల నిష్క్రమణముగాఁ జేసి యామరకాంతమును బాధించుచుండును, ఇట్టివ్యాధులకు బానికీ దీనికినుమందు లనేక ముదయోగింపబడుచు వచ్చి నవి గాని యవి యావ్యాధులను నివారించు లేక పోవుటచే గాక రసవిషగంధకాదులు చేరినవిగా నుండుటచేత తుదకు డాక్టర్ గారు సంతమ చెడదీయవలెగాఁగూడ నేర్పవలసింది. ఈ రహస్యమును పట్టును నవసాగరితులచేత మంచివైద్యముగా తీర్చి నింపబడి యట్టి మందులుకూడ ననేక మిప్పు డుపయోగింపబడుచున్నవి. గాని అవి సూడవంతన ప్రయోజకరములుగా గ్రహింపబడుట లేదు.

ఈ వందవర్షము లన్నియును యోచించితిరకాలము కరి శ్రమచేసి యాయాశ్చర్యానికియు యూహానిత్యములం దారితేడి శోభాకరాధరమై తమనర్థస్యమును వినియోగించుచున్న డాక్టరు, జీ. బి. గారి సుగంధనస్యమును కనిపెట్టిరి.

ఇదివరకే లోకమందంతటను వ్యాప్తము చేయబడి నుప్రసిద్ధమైనది కాబట్టి దీనినిగురించి మేము విశేషింపకల్పానింపవలసి పని లేదు. ఒకసారి యుపయోగించినయెడల దానియొక్క స్వభావము నదియే స్థాపింపగలదు. దీనిచే బాధానివృత్తి గాంచి కృతజ్ఞతాపూర్వకముగా గొప్పపాదము కొలదిపాదము వంపిన యోగ్యతా పులికము లెక్కన మిక్కిలిగానున్నవి.

ఈ సుగంధనస్యము నుపయోగించుటకు మొదలు, ముక్కు, కన్నులతో నుబంధించిన సమస్తవ్యాధులును సహజముగా కలిగించును. పీనసము, ఒంటితలచొప్పి, కలతానిపోట్లు, జలదోషములు, మొదలైనవ, కంతమునకు వైబడిన గాఢ వ్యాధులును ఈ సుగంధనస్యము చెట్టినది ఖచ్చితము. ఇట్టి సుగంధనస్యమును గలిగి యుండువలభముగా విక్రయింపబడును, నావధ మిదిగొప్ప మతీయకటి లేదు. ఇరకాల ముంచినను చెడని సుగంధ విశేషమునకు, బొడి యభ్యాసము లేనివారికి సహిత మిది హితవుగా నుండును.

సాధారణముగా పోడితయవార లీ సుగంధనస్యమునుకట్టి రెండుసార్లు ఉపయోగించినయెడల, ఇది సాధారణపు పోడి గం, గగి సాగు ఉపయోగించినంత పనిచేయును. కాలబా వెలగల సాధారణపు పొగాకు పొడితో నీ సుగంధ నస్యము శోకచిటిక కలిపినయెడల కా పొగాకురయును మిక్కిలి పసురువంత మగును.

బుడ్డి గ కి ల. క వి. పి. ఖర్చు అ ర డజన్ గ కి రూ. ౨-౦-౦. వి. పి. ఖర్చు ౦-౦-౦ (1189)

అంగ లేక అంగభావతో విలసము వివరముగా ప్రాణకరము.

విలాసము:-గురుబసవ అందు కంచెని లిమిటెడ్, పోస్టుబాక్సు 510 మద్రాసు.

మ లే రి యా, ఇ త త జ్వ ర ము ల కు

1591

వై రె క్సు

ఒక్కపే అమానుషమైన నుణమునిచ్చును. దీనిని ఉపయోగించి మంచినణమును, ఆరోగ్యమునుపొందిన లెక్క తేనిరోగులే ఈ యోగ్యతాపత్ర నిచ్చియున్నారు. అందువల్లనే

వై రె క్సు అమితముగా

విక్రయమగుచున్నది రహస్యమైన బేషధములుకారు. ఫారములాప్రాసిన పంపబడును. బుడ్డి 1-కి ధర ర్సు 0-18-0 వి. పి. చార్జితోపహ ర్సు 1-2-0.

అన్ని కేమిస్టుల కు, ఔషధశాలలకు,

వై ద్య శాల ల కు

టిన్ క్చరు కార్డమమ్, సెనెగె మొదలగు మైకమును గలి గించు ఔషధములను తయారుచేయుటకు ఒక పరిశ్రమశాల కట్ట బడినది. గవర్న మెంటువారు కొన్ని సదుపాయముల నొసంగుటచే న్నట్టిని మిక్కిలి చౌకధరలకు విక్రయించుటకు మాకు వీలు గలదు.

మెలిబ్రాండు టిన్ క్చరులకే వ్రాయుడు

టోకుగా విక్రయించు వారందరూను కత్తెరము వాసిన ధరల బానితా వంపబడును. 1587

"Depot for Burroughs Wellcome & Co,"
W. E. SMITH & Co. Ltd.
Chemists, Druggists and Aerated Water Manufacturers.
MOUNT ROAD, MADRAS.
Tel: KARDYL
Branches: Esplanade, Phone 37
Phone: 225
Vepery 102
P. B. No. 314
Ootacamund

ఆనందా శ్రమ గ్రంథరత్న మాల

విక్రయమునకు సిద్ధముగానుండు గ్రంథముల పట్టిక.	
శ్రీమద్భగవద్గీత సవ్యాఖ్యానము	3 0 0
శ్రీమదాంధ్రమహాభారతము పదకావలము 18 పర్వ	
మలు 7 సంపుటములు క్యాలికోరైండు గిల్లు	
పే: గలది	15 12 0
శ్రీకృష్ణకర్ణామృతం క్యాలికోరైండు గిల్లుపేరు	1 13 0
సమాసనామ స్తవకం	0 12 0
శ్రీగోపాలసహస్రనామస్తోత్ర నామావళిసహితం	0 8 0
శ్రీలక్ష్మీసహస్రనామస్తోత్రం	0 8 0
శ్రీరామసహస్రనామస్తోత్రం	0 8 0
ముకుందమాల టీకాతాత్పర్యసహితం	0 4 0
భజగోవింద శ్లోకములు	0 2 0
లక్ష్మీనరసింహస్తోత్రం	0 2
గజేంద్రమోక్షణము సావాదైండు	0 8
క్యాలికోరైండు.	0 10
వేమన పద్యములు	0 4 0
భోగినీదండకం	0 2 0
అమరకాశము క్యాలికోరైండు	1 12 0
సాదాకాశములు క్యాలికోరైండు	1 8 0
అట్టదైండు	1 0 0
బల్లడీయం పేపరుదైండు	0 8 0
పారిజాతాపహరణము	0 8 0
(50)	
ఎ. కణ్ణన్ సెట్టి అండ్ కంపెని,	
286 చెనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.	

విద్యార్థులు కావలెను

మోటారు బండిని నడుపుటకును, మెకానిజం నేర్చుకొనగోరు విద్యార్థులు ఈ దిగువలింపమునకు వ్రాసిన తెలుగు ప్రాస్పెక్టును యినాముగా పంప బడును.

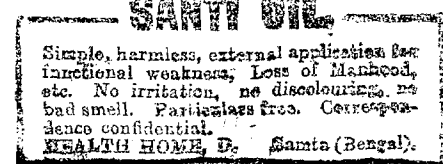
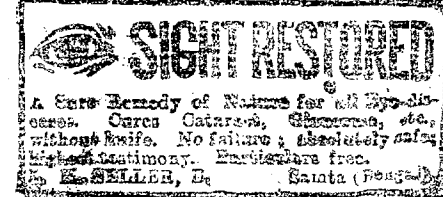
The Principal, Sri Ram Motar School
(Govt. Recognized)
1/28 Muker Nallamuthu Street,
G. T. Madras.

ప్రతాపకస్తూరి మాత్రలు

ఘంటును సువాసన గలవి 35
తాంబూలములోగాని విడిగాగాని పుచ్చుకొనిన, గ్లము, వాయువు, జలముజ్వరము, సన్నిపాతము, ద ాబ్బునము, కలరా, స్తేగు, విషజ్వరములు, నీటిరోషము మొదలగు వ్యాధుల కిది శుభానుభవములే పనిచేయును. 250 మాత్రల సీసా రు 0-4-0 డజన్ రు2-8-0 వి.పి.అ పి. శి. ఏ. అందు కంచెసి. పెరిడేసి. (నెల్లూరుజిల్లా

చ మ త్కార గణితము

ఈ గ్రంథములో చమత్కారగణితము, తిత్కారగణితము, దిశగణితము, మహోగణితము, త్మేతగణిత సమస్యలు, త్మిల్ల ములు, అచ్చులములు, శిక్ష్క లు, చిత్తప్రశ్నలు, యాకీర క్షణము, తమామలెక్కలు, గణితాపభాసము గలవు. మంచిచా నాని, మహోబయము, తెలివిన శృద్ధిచేయు రహస్యముకీర్తి. త్మిల్లతత్కారము ఇందులో నున్నది. ఈ గ్రంథము చదివి గణితమునకు దృఢమానస్తత్వము, చమత్కారమును, యాక్తియ తెలివియు కలుగును. ప్రతిదినానగ్గర నుండవలసిన పుస్తకము టీకానెల రు 1 య. వి. పి. చార్జి అ రి య. 6 ప్రతులు రు 6 య పంపబడువాడు:— పి. ఆర్. బనార్జనం నాయుడు, 2118) 20నోలు, (గుంటూరు జిల్లా) అని (జామకలెడు)

Now for Sale :

1924-25 Edition

Published for the mutual Benefit of the

Foreign and Indian Business Houses

THE BUSINESS DIRECTORY

of India, Burma, and Ceylon

A Comprehensive Directory of the various Businessmen, Exporters, & Importers, Firms, Factorie, Merchants, Manufacturers, Mills, and Industries of the principal Cities, Ports and Towns of India, Burma and Ceylon.

Price Rs. 10 per copy.

V. P. charge Re. 1 extra

AS FEW TESTIMONIAL.

The British Export Gazette, London:—We would draw the attention of all interested in Far Eastern markets to the excellent "Business Directory of India, Burma and Ceylon," published by the Business Directory Co., Kanara Press Buildings, Madras. The work covers the principal towns of the countries concerned, business names being arranged under trade headings, while there are additional sections particularising firms in certain foreign centres who are engaged in trade with India. Not the least helpful part of the volume is that devoted to the Indian import and export Customs traffi.

The British Printer, London.

The Business Directory offers a bulky volume in stout covers, suitably arranged for reference. The Kanara Press has certainly shown very strong enterprise in the production of the Directory. The lists must be of the greatest use to business people in the enormous districts covered, as also to export houses in this country. The volume is well supported by advertisers.

Ceylon Daily News, Colombo.

A useful addition to the libraries of business houses in India, Burma and Ceylon. It affords a useful reference book, and the manner in which the index of products is compiled makes it simple to place a finger on the right place for the goods. The printing is clear and distinct, and the volume serviceably bound.

The Hindu, Madras.

The Business Directory is a handsome book of reference useful for businessmen of every description, including traders and merchants. It is a directory of Banks, Firms, Associations and Business houses in all important towns and cities of India, Burma and Ceylon, arranged in the alphabetical order. The description of these cities is brief and interesting. The names of Foreign Banks and Firms interested in trade with India are also given.

The Servant, Calcutta.

On the whole we congratulate the publishers on this very useful publication. Every business firm will encourage this first Indian enterprise of the kind will do so with profit.

Madras Mail, Madras.

It is a well-got-up publication and gives a comprehensive list of the different trades, not only in the principal cities of the Indian Empire but also in various mofussil centres. The publication should prove of great use to merchants and tradesmen of the look-out for improving their business.

Indian Daily News, Calcutta.

This is a very handy volume containing a mine of information. It not only gives a detailed list of business firms in order of subjects of almost all the important towns of India, Burma and Ceylon, but it has also a Foreign Section stuffed with Similar information. Every business man and public institution should possess a copy

The Bombay Chronicle, Bombay.

The Business Directory has an attractive get up and it offers a good medium of advertisement. It contains valuable information for businessmen. Some prominent features are exchange values and money equivalents, ready reckoner tables, Indian Customs duties and tariff valuations, together with brief descriptive notices on important business centres. Occasional photographs of special attractions of cities give some relieving interest. Some tips to salesmen are also given. The volume is a welcome addition to the number already in the field.

Ceylon Observer, Colombo.

It is clearly printed and is a comprehensive work dealing with the businesses of about 200 principal places. In the foreign section is given a list of firms in the United States of America interested in trade with India and the Far East. On the whole this Directory should prove a useful work of reference to businessmen.

The Statesman, Calcutta.

The Business Directory of India, Burma and Ceylon for 1923 issued from the Kanara Press, Madras, is a useful work of reference. It has an Indian as well as a foreign section and the information given is of a kind that will be appreciated not only by businessmen in this country, but also by manufacturers, merchants and exporters in foreign countries.

The Modern Review, Calcutta.

This is a very useful book of reference for businessmen and a very good medium of advertisement. Chief towns of India have been treated under different sections, sometimes with short introductory notices about their origin and objects of interest. The book deserves a good circulation among the public taking an interest in commerce, industry and trade of the country.

The Industry, Calcutta.

This handy volume contains addresses not only of the Business houses of this country but also of some representative firms of Shanghai, (China); Kobe (Japan), Singapore (F. M. S.) etc. This is a new diversion for which the directory should be liked by merchants wishing to extend their trades in oriental seas. It is neatly printed, decently bound and cheaply priced.

PUBLISHERS:

THE BUSINESS DIRECTORY Co.,

2/13, VANIER STREET, KANARA PRESS BUILDINGS, MADRAS

సాక్ష్యపు వెంకటాచలపతితులుగారి లోకామయహార కస్తూరిమాత్రలకై ఒకగజ...

వేన వేలు యోగ్యతాపత్రకలలో కొన్నిటిని ఈ దిగువ తెలిపియున్నాము.

మ. చాక్లరు ప్రభాకర్, ఫోటో ఆయాశ్వతిక్ యూనివర్సిటీ గ్రామ్యుయేటు. ఎన్. జె. ఇన్స్టిట్యూట్ యూనివర్సిటీ స్టేట్స్ అఫ్ ఆమెరికా వి. ఎల్. ప్రెస్ ఫర్ ది కానిటో ఇన్స్టిట్యూట్ లండన్, కన్. కెమిస్ట్రీ, ఎగియరి లేట్ సిం. 2 భాండాలు:— మి లోకామయహార కస్తూరి మాత్ర. స్వ. ఉత్తర రాష్ట్రానిలో క్యాసోచ్చాన్మమల క్యూక్యానమ, అబ్బేయ, మలబద్దకణ (పక్కల నోస్సి, కడుపునోస్సి, సిల్లలయ్యాడ్మల మొదలగునవి గుణపైసవి.

సి. వి. ఎన్. అచ్యుతరావు, సీనియరు డ్రస్సు, కానిటో కమిషనరీ, మైసూరు గవర్నమెంటు, మైసూరు సేవే తయారు చేయబడుచున్న లోకామయహార కస్తూరిమాత్రలను సేవకుపయోగించుచున్నాను. మిక్కిలి గున్నది

1) మ. కే. కే. విక్టోరియా కమిషన్ బిల్డు చుక్క డిస్కం నది, 2-41 వీధి బాక్స్ బహారు, రంగూను, బర్మా. మి లోకామయహార కస్తూరి మాత్రలను, కాపిను, కాపిద్దప వచ్చుచున్న లోగులను సంతృప్తమైన

2) మ. లాల్ సింగ్, మి. డి. నవ్ అసిస్టెంటు సర్జను శిరోహి, రామపురా. కృష్టి నిచ్చినది. మి లోకామయహార కస్తూరిమాత్రలను సేవకుపయోగించుచున్నాను. చాలగుణముగానున్నది. తక్షణమే 12 సీసాలనుతువును బడ్డి 13 ధర్ 0-4-0, 6 బుద్దు 1-4-0 బోర్డుల ద్వారా చేయ.

సాక్ష్యపు వెంకటాచలపతితులు, వైద్యశాలాధికారి, ప్రధాన వైద్యులు,

శ్రీ సీతారావువ వైద్యశాల, మైసూరు.

ఓ రియంటల్

గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీ లైస్

అప్యారన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్

ప్రస్తుతము మిగుల ఆదాయకరమగుకమిషన్ వరతుల నిచ్చుటకు కంపెనీ వారాంభించి యున్నాడు.

విజయ్ గాను, కన్ వాసర్లుగాను

పనిచేయుటకు శక్తిగల పెద్దమనుష్యులు ఉ ద్యోగిస్తులు దరఖాస్తులను పంపుకొన కోరెదము.

జూలై 1924 జూలై 1924 సంవత్సరము సంవత్సరము

ఈ సం॥ రమునందు కంపెనీకి యిదివరలో వచ్చిన నూతన భీమాసంఖ్య అత్యుత్కృతమైయున్నది. హిందూ దేశమునందు ప్రఖ్యాతి చెందినదియు ప్రజల అభిమానము పొందినదియునైన యీ లైఫ్ అప్యారన్సు కంపెనీకి ప్రశంసలును సంతాపించుటకు శక్తిగలవారు మాతో సంబంధము న్నాపించుకొనగోరెదము. (672)

The Branch Secretary,
Oriental Assurance Buildings
Post Box No. 8. Madras.
Bangalore Branch:—No 3 South Parade
Bangalore.
Trivandrum Branch:—Trivandrum.

శ్రేష్ఠతరమైన వెంటుకల
తైలము "మణినూనె"

మిక్కిలి మనోహరమైన సువాసనగలది. వైట్ టెయిండ్ యితర అపాయకరమైనవస్తువులు చేరుటలేదు. ఇది చాలకాలమునుండి మంచినదముకలిగి, వాడుకలోనున్న ది. బుడ్డి 1 కి ధర్ రు 1-0-0. దీనిని వాడుటచే వెంట్రుకలు మిక్కిలి కాంతిగా నల్లగాను, బలముగాను యుండును. మండును రానీయక వెంట్రుకలను బాగుగా పెంచును. యితరవివరములను మా క్రొత్త క్యాటలాగునకు వ్రాసిన ఇనాముగా పంపెదము.

ఆ తంకని గ్రహ ఫార్మసి,
26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

కంగుంది ఇండస్ట్రియల్ వర్క్స్

"టైక్స్ టైల్ శాఫ్" పోస్టు, కుప్పం
రు 7-4-0 లుకు

మియింటివద్దకు 1 కుప్పము మెత్త

(27" X 78" కొలతగలది).

దానికి తగిన దిండుబకటి.

మెత్తవైన పరచుటకు తగిన, అందమైన ఒకగుడ్డ తెల్లదియైనను లేక గీతలదియైనను పంపబడును. చాలకాలమువరకుండునట్లు బాగుగా నేయబడినది. చేతిముగ్గుములతో 2/30 నెంబడు నూలుతో గుడ్డ నేయబడినది. చాయ గట్టిగా నుండును. వారివారికి తగినట్టి రంగులలోగలదు.

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము, పో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుకెట్టివీధి మదరాసు.

పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి వైద్యరత్న

ఆయుర్వేదాశ్రమము

జార్జి టౌన్ మదరాసు

సుప్రసిద్ధ శాస్త్రీయాయుర్వేదవిద్యార్థులు దొరకు స్థలము
క్యాటలాగులు కోరువారికి ఉచితముగ పంపబడును
ఆయుర్వేదాశ్రమము, 41, ఆచారప్పన్ వీధి, జార్జిటౌన్, మదరాసు.

“స్వరస్సు అట్లాసు టానికి మిక్కిలి
బలముగలది. నరములను జీర్ణ
కోశములను మంచి ఆరోగ్య
స్థితికి తెచ్చును. అందు
చేతనే నావద్దకువచ్చు
రోగులు అనేకులు
దీనినివాడి, అద్భు
తమైనగుణమును
పొందు
చున్నారు.”

ఎఫ్. ఆర్. సి. ఎన్.

“అన్ని ఉదరరోగములకు, కారజ
సంబంధమైన వ్యాధులకు
అట్లాసు టానికి మంచి
గుణమిచ్చుటను నేను
తెలిసికొంటిని
అదిగాక నరముల బలహీనముగల
వారందరును ఈ టానికును
నిర్భయముగా వాడ
వచ్చును.”

ఎల్. ఎమ్. అండు ఎన్.

నర్వకాలసంజీవి అగు అట్లాసు టానికును యిప్పుడే పుచ్చుకొని కాలసంజీవిని వశపరచుకొందు ఉష్ణదేశములకు తగిన టానికు

దేశమునందు రెండురీతులుగా పనిచేయుటవల్లనే అట్లాసు
టానికు మిక్కిలి జయము పొందుచున్నదని ప్రతి వైద్యునికి బాగుగా
తెలియును. తక్షణమే నరములు, మెదడు, దేశమునందుండు నష్టవి
మాంసము పాశములు మొదలగువానికి మంచిపుష్టి నిచ్చునట్టియు,
భుజించిన ఆహారము చక్కగా జీర్ణమగునట్లుచేసి, బలమును హెచ్చించి
నట్టియు, విలువగల ఓషధులు యిందులో చేరియున్నవి. కృతించిన
భాగములకు రెండింతలు వశితో మంచి ఆరోగ్యస్థితికి తెచ్చును. అందు
చేతనే అట్లాసు టానికు అతి త్వరలోనే శాశ్వతమైన గుణమునిచ్చును.
కెమిస్టుల అందరివద్దను దొరకును

మదన్ నన్ను అండు కొ.,

కెమిస్టులు, బొంబాయి

మదరాసు డిపో ఏజంట్లు:—ఎ.ఎన్. ఆర్. మూర్తి.

అండు నన్ను, 9, పావ్ హామ్స్ట్రాడ్వే

“నేను న్యూర స్త్రీనియా వ్యాధిగల
వారికి, నరములు కృశించిన
వారికి ఈ టానికును వాడి
తిని. అందుచే వారికి అ
మోఘమైన గుణము
కలిగినది నరముల
బలహీనము,
మ:ఖ్యముగా దీర్ఘ కాలమునుండి
అజీర్ణ వ్యాధి కో కూడనర
ముల బలహీనముగల
వారికి దీనిని నేను
సపాద్య చేయు
చున్నాను.”

ఎ. బి. బి.

“నేను అట్లాసు టా
నికును వ్యాధిగ్రస్త
తిని మంచి గుణము,
అమితముగా శక్తి
వారికి ముఖ్య
యది అద్భుత
గుణమిచ్చిన
“పుట్టిని గోరు ప్రతి
దీనిని తప్పక పుచ్చు
టకు నేను శిఫార్సుచేయు
చున్నాను.”

ఎల్. ఎమ్. అండు ఎన్.